

Täysistunto

Sunnuntai 28.3.2021 klo 12.00—17.13

Täysistunto alkoi klo 12.00. Täysistunto keskeytettiin klo 14.26. Täysistuntoa jatkettiin klo 14.35. Täysistunto keskeytettiin klo 16.05. Täysistuntoa jatkettiin klo 16.16. Täysistunto päättyi klo 17.13.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov (12.00—14.00, 15.58—16.05 ja 16.16—17.13) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (14.00—14.26 ja 14.35—15.58).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta

Hallituksen esitys HE 39/2021 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Puhemiesneuvosto on 26.3.2021 ehdottanut, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, sivistysvaliokunnan, sosiaali- ja terveysvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelu asiasta päättyi 26.3.2021 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa Ben Zyskowicz on Pia Kauman kannattamana vastoin puhemiesneuvoston ehdotusta ehdottanut, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, hallintovaliokunnan, sivistysvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Selonteko hyväksyttiin.

Puhemiesneuvoston ehdotus ”jaa”, Ben Zyskowiczin ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 28, ei 26; poissa 145 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi puhemiesneuvoston ehdotuksen.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, sivistysvaliokunnan, sosiaali- ja terveysvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 38/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 7/2021 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Edustaja Simula.

Keskustelu

12.04 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Ravintola-ala on ottanut kenties kovimmat iskut viimeisen vuoden aikana, ja on todennäköistä, ettei ravintolakulttuuri pandemian jälkeen välttämättä koskaan palaudu entiselleen. Rajoituksissa ei ole huomioitu riittävän tarkasti ravintoloiden erilaisia profiileja, joten kärsijän asemaan ovat joutuneet nekin, joiden tiloissa ei ole ollut lainkaan tartuntoja. Ravintolat ovat pääasiassa toimineet vastuullisesti, joten pitkittyneet rajoitustoimet alkavat käydä alalle hyvin kohtuuttomiksi. Ravintoloille olisi pitänyt antaa jo aiemmin kädenojennus esimerkiksi arvonlisäveron alentamisena, mutta kuten perussuomalaisten ja kokoomuksen talousvaliokunnassa tekemässä vastalauseessa tuodaan ilmi, se tulisi antaa viimeistään nyt. Samoin olisi annettava anniskeluoikeuden omaaville ravintoloille oikeus myydä viinejä ulos. Niin ikään olennaista on valmistella ravintolasulun jälkeiselle ajalle sellaiset säännökset, jotka mahdollistavat ravitsemusliikkeiden avaamisen kannattavasti ja huomioiden erilaisten ravintoloiden riskiprofiilit. Tätä ei hallitus valitettavasti tunnu olevan tekemässä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koponen.

12.06 Ari Koponen ps: Puhemies! Toivon, ettei hallitus unohda, että Suomessa yrityksistä noin 93 prosenttia on alle 10 hengen yrityksiä. Koko 2000-luvulla uudet työpaikat Suomessa ovat syntyneet juuri pieniin ja keskisuuriin yrityksiin.

Viime vuonna tässä salissa: ”Kaiken kaikkiaan hallituksen toimet yhteensä ovat noin 15 miljardia euroa. Ja tämä tarkoittaa sitä, että me todellakin olemme tosissamme sen kanssa, että yksikään yritys ei ajaudu tämän kriisin takia konkurssiin eikä ihmiset massatyöttömyyteen.” On tärkeää, että laajojen rajoitusten sijasta on käytettävä mahdollisimman tarkkaan kohdennettuja, alueellisesti ja ajallisesti rajattuja toimia, aivan kuten mietinnössä todetaan, mutta ravintolat olisivat tarvinneet jo pitkään selkeää suunnitelmaa tulevasta, aivan kuten monessa muussa maassa on. Nykyinen epätietoisuus ja viestintä on täysin kestänyt. Ala tarvitsee päättäjiltä ymmärrystä, miten se toimii, ja tekoja sen mukaan. Vain teot ratkaisevat. Lämpimät puheet eivät enää kannu. Tuet täytyy saada hakuun ja maksuun paljon nykyistä nopeammin, siis nopeasti, kulut kun eivät lopu kuin seinään ravintoloita suljettaessa.

Yksi vaihtoehto ravintoloiden kriisiin olisi palauttaa tietyltä ajalta maksetut arvonlisäverot. Tämä perustuisi silloin faktuaaliseen liikevaihtoon. Tiedot saisi verottajalta hyvinäkin. Tämä olisi varmasti monelle helpotus tuskallisen tilanteen keskellä ja antaisi toi-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

voa uudelleenavaamiseen. Kun kenttää kuuntelee, niin koko ala tuntee olevansa tällä hetkellä vain yksi sylkykuppi.

Ja, puhemies, vielä aivan loppuun lainaus Ylen tämän päivän uutisesta: ”Nuorten naisten itsetuhoisuus on lisääntynyt Japanissa koronavuoden aikana. Myös Suomessa avun tarve on kasvanut.” Päätöksiä tehdessä hallituksen kannattaa pitää kirkkaana mielessä myös sulkujen haitat ja niistä aiheutuva inhimillinen ja taloudellinen tuska.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman.

12.08 Peter Östman kd: Arvoisa rouva puhemies! Perustuslakivaliokunta oli jo keväällä 2020 antamassaan lausunnossa edellyttänyt säätämisyjärjestyskysymyksenä, että ravitsemisliikkeen aukiolon rajoitus porrastetaan alueellisesti epidemian tilan mukaan ja että rajoitukset tulevat sidotuiksi poikkeusoloihin ajallisesti. Miten tässä asiassa on onnistuttu? Kuinka paljon tartuntoja on ollut esimerkiksi lounasravintoloissa tai esimerkiksi perinteisissä kahviloissa?

Eduskunta on jo aikaisemmin ravitsemisliikkeiden sulkemista koskevan lainsäädännön käsittelyssä myös hyväksynyt talousvaliokunnan ehdotuksesta lausuman, jonka mukaan valtioneuvostoa kehoitetaan tulevassa lainsäädännössä kolmen viikon sulkujakson jälkeen harkitsemaan mahdollisuutta rajata alueellista soveltamisalaa maakuntatasoa hienosyisemmin. Perustuslakivaliokunta oli jo keväällä 2020 lausunnossa edellyttänyt vastaavaa käytäntöä, niin kuin jo mainitsin.

Arvoisa puhemies! Aikaisempien rajoituslainsäädäntöjen yhteydessä perustuslakivaliokunta on edellyttänyt, että rajoitustoimenpiteistä on säädettävä erityyppisten ravitsemisliikkeiden osalta erityisesti siten, että rajoitukset ovat välttämättömiä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi juuri niissä ja että sääntelyä voidaan antaa perussäännösten puitteissa asetuksenantovaltuudella.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan tulisi kuulla, mitä perustuslakivaliokunta on edellyttänyt.

Koronakriisin aikana saimme jo alkuvaiheessa kuulla useampaan otteeseen meidän poliitikkojen suulla, että selviämme kyllä tästä — yhdessä. Tämä on toki hyvä iskulause, mutta miten tämä tehdään?

Yksi esimerkki on tämä vastalause, missä on perussuomalaisen ja kokoomuksen lausumatekstejä. Kristillisdemokraatit voivat kannattaa ainakin tätä ensimmäistä lausumaa: ”Eduskunta edellyttää, että ravintolasulun jälkeiselle ajalle valmistellaan säännökset, jotka mahdollistavat ravitsemisliikkeiden uudelleen avaamisen kannattavasti ja siten, että erityyppiset ravitsemisliikkeet ja niiden riskiprofiilit huomioidaan.”

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laiho.

12.11 Mia Laiho kok: Arvoisa rouva puhemies! Covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi on ravintoloiden toimintaa rajoitettu eri tavoin käytännössä jo vuoden ajan, ja nyt meillä on tässä hyväksyttävänä esitys, joka jatkaa ravintolasulkua 18.4. saakka. Eduskunnassa on myös sisällä esitys, jolla rajoitettaisiin ravintoloiden toimintaa merkittäväällä tavalla myös tämän sulun jälkeen.

Arvoisa puhemies! Ravintola-ala työllistää yrittäjät mukaan lukien Suomessa 77 000 henkilöä. 30 prosenttia työntekijöistä on alle 26-vuotiaita. Ravintola-alalla on kuluneen

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

vuoden aikana ollut merkittävä määrä lomautuksia ja irtisanomisia, jotka ovat kohdistuneet pienipalkkaisiin työntekijöihin ja nuoriin. Kun rajoitustoimet ja lomautukset kohdistuvat jatkuvasti samoihin työntekijöihin, on hätä alasta ja työntekijöiden taloudellisesta toimeentulosta suuri.

Alan liikevaihto aleni viime vuonna 1,5 miljardia euroa, minkä seurauksena alan yritykset ovat taloudellisessa hädässä. Erityisen paha tilanne on pääkaupunkiseudulla, eikä siihen viime kesäkään tuonut riittävää parannusta. Jopa 30 prosenttia ravintola-alan yrityksistä on arvioinut olevansa konkurssiuhan alla tai lopettanut toimintansa syyskuuhun mennessä, ja tämän kevään jälkeen luku on merkittävästi suurempi.

Ravintolayritykset, yrittäjät ja työntekijät tarvitsevat suunnitelmaa siitä, miten jatkaa tästä eteenpäin. Heillä on oikeus ja kohtuus tietää riittävän ajoissa ne toimet, mitä ollaan tekemässä, ja myös saada riittävät korvaukset — yrittäjillä ja myöskin työntekijöillä. Olisi myöskin järkevä vähentää omavastuupäiviä siitä, kun alkaa työttömyyskorvausta saada.

Ravintola-alaan on kohdistunut merkittäviä rajoituksia, ja on tärkeää, että hallitus laatii nyt uskottavan ulospääsystrategian rajoituksista ja että myöskin liiketoiminta on jatkossa kannattavaa ja on ravintola-alallakin mahdollisuus edelleen yrittää. Tämä on mahdollista tehdä terveysturvallisesti, jos niin halutaan. Jos vain kategorisesti laitetaan kaikki jatkuvasti kiinni, oli se ala mikä tahansa, niin ei Suomi tästä nouse.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Juvonen.

12.14 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Ravintoloiden toimintaa on rajoitettu vuoden verran. Toiminta on ollut täysin pysähdyksissä, ja monet ravintoloitsijat ja ravintoloiden työntekijät ovat olleet yhteydessä siitä tilanteesta, mikä heillä on.

Eräs ravintoloitsija kertoi, että maaliskuu on jonkunlainen virstanpylväs. Silloin nähdään lopullisesti, kuinka paljon tulee konkursseja, kuinka paljon ravintoloita tulee myyntiin ja kuinka moni joutuu lopettamaan toimintansa. Syyskuussa on lopullinen kuolinisku, jolloin näemme tämän koronan aiheuttamat katastrofaaliset tilanteet ravintoloitsijoille. On erittäin tärkeää, että ravintoloitsijoita tuetaan ja he saavat toiminnan keskeytymisestä tarvittavat korvaukset, jotta pääsevät tämän kovan koronalamana ylitse. Kyllä se tuntuu kohtuuttomalle. Olisi erittäin tärkeää, että meille tuotaisiin selkeät luvut siitä, kuinka paljon varsinaisia altistumisia, tartuntoja on ruokaravintoloissa. Näitä lukujahan meillä ei ole, mutta olisi erittäin tärkeää, että meillä olisi selkeät, faktapohjaiset luvut, jotta voimme tehdä päätöksiä.

Epätasällinen ja epämääräinen viestintä on noussut usein näiden koronarajoitusten rinnalla esille, ja niin kansalaiset kuin myös yritykset, yrittäjät, toimijat, työntekijät, eivät itse asiassa tiedä, mitä rajoituksia on ja miten tulisi toimia. Perussuomalaiset ovat toistuvasti nostaneet täällä esiin viestinnän merkityksen ja tärkeyden, jotta ihmiset tietävät, missä me oikein menemme ja mitä meillä on edessä. Kannustan ja toivon edelleen, että hallitus parantaa juoksua viestinnässä ja kertoo asiat niin, että ne ovat ymmärrettäviä.

Arvoisa rouva puhemies! Perussuomalaiset ovat mukana talousvaliokunnassa jätetyssä vastalauseessa, jossa on lausumia. Nämä lausumat ovat erittäin hyviä, niitä varmasti tuosaa myöhemmin vielä esitellään täällä, ja me kannatamme näitä. Pidämme erittäin tärkeänä sitä, että muun muassa arvonnalisäveroa alennettaisiin tilapäisesti 24 prosentista 14 prosenttiin liittyen anniskeluun, ja myös sitä, että viinien ulosmyynti sallittaisiin tilapäisesti anniskelu-oikeuden omaaville ravintoloille. Ja toki me toivomme ja kannustamme, että sitten kun

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

ravintolat aukeavat, me suomalaiset teemme kaikkemme, että ravintolat pärjäävät tulevaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Juuso.

12.16 Kaisa Juuso ps: Arvoisa rouva puhemies! Tällä nyt käsittelyssä olevalla lailla annamme valtioneuvostolle luvan jatkaa ravintolasulkua vielä kolmella viikolla. Kuten talousvaliokuntakin mietinnössään painottaa ja kuten perustuslakivaliokuntakin on usein tuonut esiin, tulee nämä rajoitukset pystyä rajaamaan alueellisesti maakuntia pienemmille alueille tartuntatilanteen mukaan. THL on aikaisemmin perustellut maakuntatason rajoituksia sillä, että niitä ei voisi tehdä kuntakohtaisesti, koska silloin asiakkaat vain siirtyisivät viereisen kunnan ravintoloihin. THL:n edustajat eivät ilmeisesti ole koskaan käyneet Lapissa, saattikka ymmärä, kuinka suuri ja harvaan asuttu alue on kysymyksessä. Kuinka moni oikeasti uskoo, että torniolainen lähtee Rovaniemelle ravintolaan, jos ne kotikaupungissa ovat kiinni — ajomatka autolla Tornioista Rovaniemelle on 125 kilometriä, ja matkaan kuluu aikaa arviolta 1 tunti 46 minuuttia — saattikka sitten Kemijärvelle, jonne matkaa on 210 kilometriä, taikka Utsjoelle, jonne matkaa on 575 kilometriä?

Arvoisa puhemies! Ravintolayrittäjien elinkeinoa on rokotettu rankasti koronan vuoksi, vaikka emme vielä ole saaneet tilastotietoja siitä, kuinka suuri osa tartunnoista on saanut alkunsa ravintoloista. Sulkemalla kaikki Lapin ravintolat vielä kolmeksi viikoksi ajamme alan kuilun partaalle, josta ei monella ole enää paluuta. Pääsiäinen on ensi viikonloppuna ja hiihtokeskusten mökit Lapissa täynnä. Kun hiihtokeskukset saavat olla auki, niin siellä olevat ravintolat pystyisivät tarjoamaan palveluita ainakin terasseilla riittävillä turvaetäisyyksillä, vaikka sisätilat suljettaisiinkin. Tämäkin tulee rajoituksissa huomioida. Ulkomyyntipaikat ovat ulkona, ja terassille myynti voidaan toteuttaa jopa tarjoiltuna. Pöydät ja penkit voidaan ryhmittää pieniin ryhmiin, jolloin turvavälit voivat olla useita metrejä ryhmien välillä. Mikäli ulkoterasseillekaan ei saa tarjoilla, niin ihmiset kokoontuvat joka tapauksessa tyhjille terasseille syömään eväitä ja lepäämään, kuitenkin ilman mahdollisuutta hygieniapalveluihin ja ilman, että kukaan valvoo turvavälejä. Tämä olisi viruksen leviämisen kannalta suurempi riski.

Tilanne Lapin ja Länsi-Pohjan sairaanhoitopiireissä on rauhallinen. Viikolla 11 oli Lapin sairaanhoitopiirissä 28 koronatartuntaa ja Länsi-Pohjassa 27, viikolla 12 Lapin sairaanhoitopiirissä 7 ja Länsi-Pohjassa 3. Toivon, että valtioneuvosto pohtii tarkkaan sitä, millä alueilla ja missä kunnissa ravintolasulkua on tarpeen jatkaa. Toimenpiteiden ja rajoitusten tulee olla perustuslakivaliokunnan lausunnonkin mukaan oikeasuhtaisia, välttämättömiä ja tarkkarajaisia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pirttilahti.

12.20 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hyvää palmusunnuntaita meille kaikille, varsinkin puhemiehelle — ja meille kaikille muillekin! Todellakin monet nuoret käyvät tänään monen oven takana toivottamassa tuoreutta ja terveyttä. Se on iso asia tälle keväälle. En mene enempää sen virpomisen loppulauseisiin, kelle tulee lahjat ja kelle vitSAT — siitä varmaan kaikki päätämme myöhemmin ehkä näissäkin äänestyksissä, [Kimmo Kiljunen: Aika vähäistä oli kyllä virpominen Helsingissä!] sillä lailla kuitenkin ajatellen,

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

että nämä ovat tosi tärkeitä päätöksiä, mitä ollaan tällä hetkellä tekemässä juuri tämän terveyden eteen.

Myös nämä ravintolatoiminnan sulkuun liittyvät asiat ovat yksi kokonaisuus juuri tähän korona-asiaan. Ja mielestäni tässä ensimmäisessä käsittelyssä käytiin hyvin selkeästi asioita lävitse ja talousvaliokunta on tehnyt erinomaista työtä puheenjohtajan kanssa. Siinä on erittäin monia hyviä huomioita, mitä lainsäädännön valmistelussa ja varsinkin ministeriössä tulee ottaa huomioon, kun tätä lähdetään syvemmin säätämään.

Juurikin näitten ravintoloitten tyypittely on erittäin tärkeää — se, onko kyseessä lounasravintola, yökerhot tai niin sanotut paikallisbaarit — siinä, mitenkä tätä asiaa käsitellään.

Toinen kohta on erittäin tärkeä myös, hienosäätö näitten alueitten kesken. Onko pelkkä maakunta se alue, millä näitä ruvetaan rajaamaan, vai katsotaanko siinä myös hienosäätöinä esimerkiksi sairaanhoitopiirejä ja -alueita tai kuntia tai seutukuntia?

Erittäin tärkeä asia, minkä perustuslakivaliokuntakin otti esille, on tämä välttämättömyyden seuranta. Eli mikä on se välttämättömyyden raja ja kohta, milloinka sitten ravintolatoimintaa ruvetaan sulkemaan? Mutta yhtä lailla on tärkeä se kohta, kun taas sitten toimintaa aletaan vapauttamaan.

Arvoisa puhemies! Vielä neljäntenä kohtana on tämä tukijärjestelmä taloudelliselle haitalle. Kun taloudellista haittaa varmaan toimintaan tulee, niin toivottavasti tämä tukijärjestelmä, mikä tämän ympärille tulee, kohtelee kaikkia ja kaikenmuotoisia ravintolayritystoimintoja tasa-arvoisesti. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

12.22 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Olen ollut eduskunnassa 26 vuotta, ja jos oikein muistan, niin tämä on ensimmäinen sunnuntaipäivä, kun olemme tässä täysistuntosalissa istuneet. Ainakaan itse en muista, että tällaista olisi aiemmin tapahtunut. Joskus on kyllä valiokuntien kokouksia ollut muinakin päivinä.

Mutta minäkin puolestani toivotan hyvää palmusunnuntaita. Itse pyrin pitämään yleensä sunnuntait lepopäivinä ja töistä irti, mutta välttämättömät työt on tehtävä, ja tässä tilanteessa ravintolarajoituksia koskevassa lainsäädännössä ymmärtääkseni olisi tullut yhden päivän katko, jos emme nyt pyhäpäivänä olisi kokoontuneet. Ja kun yhdessä olemme sen todenneet, että on vahvat terveysterusteet koronaepidemian, koronapandemian hillitsemisessä myös sillä, että nämä ravintolarajoitukset jatkuvat, niin kyllähän tämä on silloin välttämätön peruste meidän täällä eduskunnassa tänään työskennellä.

Eli tämä esitys on lähtökohtaisesti tarpeellinen hillitsemään pandemiaa, ja pidän tarkoituksenmukaisena, että näitä ravintolasulkuja jatketaan. Mutta viime keväästä saakka on käyty keskustelua siitä, että ravintoloita koskevia rajoituksia tehtäessä tulisi tarkemmin pystyä erottelemaan erilaisia ravintoloita. Kyllä nämä tartunnat ja riskit liittyvät selvästi tietyn tyyppisiin ravintoloihin, sellaisiin, joissa esiintyy paljon esimerkiksi humalajuomista, alkoholin käyttöä, tanssimista, laulamista, kovaäänistä musiikkia, yökerhotoimintaa, ja sitten meillä toisaalta on sitä ruokaravintolatoimintaa, joka ei varmasti ole näihin verrattava ongelma tartuntojen etenemisessä. Ja kun tätä nyt on eduskunnassakin moneen kertaan jopa ponnella vaadittu, niin ihmettelen, että hallitus ei ole tätä hienojakoisempaa esitystä saanut aikaan. Nythän valiokunta kyllä erittäin hyvin tähän on ottamassa kantaa, ja itsekin kannatan perussuomalaisten ja kokoomuksen valiokunnassa tekemää ensimmäistä lausumaehdotusta, jossa edellytetään sitä, että nyt sitten vihdoinkin luotaisiin sellaiset säännökset,

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

jotka mahdollistavat ravitsemisliikkeiden uudelleen avaamisen kannattavasti ja siten, että erityyppiset ravitsemisliikkeet ja niiden riskiprofiilit huomioidaan. Toivon, että hallitus ottaa tämän nyt erittäin vakavasti, että tällainen myös laadittaisiin. Vaikka tämä ponsi ei tulisikaan hyväksytyksi, niin se on kuitenkin erittäin tärkeää.

Mutta sitten ihmettelen näitä rakkaita oppositioryhmiä, perussuomalaisia ja kokoomusta, joitten kanssa paljon olemme kyllä tehneet yhteistyötä, kun näissä kahdessa muussa ponnassa siinä yhteydessä, jossa pyrimme tässä koko esityksessä edistämään suomalaisten terveyttä, haluttaisiin jakaa alkoholia suomalaisten koteihin mahdollisimman halvalla ja mahdollisimman helposti. Kyllä mielestäni tulisi ottaa vakavasti myös ne viestit siitä, että meillä kotiväkivaltaa, alkoholin käytön aiheuttamia ongelmia on suomalaisissa kodeissa entistä enemmän. Varmasti tässä ajatuksena on nyt sitten se sivistyneesti juotava ruokaviini, mutta eihän se ole todellisuutta kaikkien suomalaisten kohdalla, ja sen takia en näitä kahta pontta ole kannattamassa enkä ymmärrä.

Haluan tässä yhteydessä nyt muistuttaa, kun myös tähän liikkumisrajoitusesitykseen liittyy oikeus tai poikkeus asioida siellä viinakaupassa, se halutaan turvata, samoin kuin tässäkin nyt oppositio haluaisi vielä laskea anniskelun arvonnalisäveroa ja sallia ulosmyynnin, että alkoholin suoraan aiheuttamiin sairauksiin ja tapaturmiin meillä viimeisen tilaston mukaan kuoli 1 700 ihmistä vuodessa. Sen lisäksi näitä terveydellisiä ja sosiaalisia haittoja on sadoillatuhansilla alkoholin ongelmakäyttäjillä. Meillä on 70 000 lasta, jotka kärsivät vanhempiensa alkoholin käytöstä.

Koronakuolemien ehkäisy voimakkain ottein on tarpeellista, mutta kyllä nämä esitykset ovat perusteluiltaan kovin ristiriitaisia, jos nimenomaan terveyteen tähtäävissä esityksissä sitten alkoholia käsitellään elämän kannalta välttämättömänä tarvikkeena eikä kansanterveyden riskitekijänä. Ja muistutan, että kun me tälläkin esityksellä tähtäämme siihen, että meillä ei se tehohoitokapasiteetti ylittyisi ja eivät sairaalat kuormittuisi, niin myös alkoholi kuormittaa sairaaloita. Jo ennen korona-aikaa oli tiedossa se, että neljäsosa kaikista tehohoitopaikoista menee alkoholisairauksien hoitoon: siellä on haimatulehduksia, siellä on päävammoja, siellä on muita alkoholin aiheuttamia sairauksia — siis neljäsosa, joka neljäs tehohoidon paikka — ja varmasti menee tälläkin hetkellä merkittävä osa tehohoidon paikoista näihin sairauksiin.

Eli peräänkuulutan johdonmukaisuutta, ja korostan myös sitä, että en ole ehdottamassa kieltolakia enkä edes sitä Alkojen sulkemista mahdollisen liikkumisrajoituksen kohdalla, koska sehän johtaisi suomalaiset kapinaan. Silloinhan meillä yhteiskuntarauha kyllä kärsisi, mutta haluan, että olisimme rehellisiä ja johdonmukaisia myös näissä perusteluissa ja muistaisimme myös alkoholin, alkoholisairauksien ja alkoholitapaturmien aiheuttaman kansanterveysongelman, kun olemme nyt terveys edellä tässä koko ajan menossa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savola.

12.30 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kollegat! Historiallinen sunnuntai-istunto — vuonna 94 on viimeksi eduskunta kokoontunut sunnuntaina. Pitää siis olla poikkeuksellisen merkittävä asia, että me koolla olemme. [Paavo Arhinmäki: Silloin kokoonnuttiin jo keskiviikkona ja jatkettiin sunnuntaina!] — Silloin ovat olleet istunnot pitkiä.

Poikkeuksellisen vakavat ajat meillä on, ja välttämättömiä toimenpiteitä on tehtävä. Minulla on aika suuri huoli siitä, mitä kansalaiset tällä hetkellä ajattelevat ja kuinka koronaan

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

suhtautuvat. Vuosi sitten me olimme eduskuntana paljon yhtenäisempiä, pyrimme yksimielisesti löytämään ratkaisuja ja olimme yksissä tuumin taklaamassa tätä koronavirusta. Nyt tämä on paljon poliittisempi tilanne kuin mitä vuosi sitten.

On erittäin tärkeää, että nyt tehdään kaikki keinot sen eteen, että koronavirus ei pääsisi leviämään. Ymmärrän ne huolet, mitä oppositio on esittänyt. Ymmärrän myöskin ne huolet, mitä on esitetty, että pitäisi päästä aiemmassa vaiheessa mukaan vaikuttamaan päätöksiin. Kun näitä ratkaisuja nyt tehdään, niin näistä on käyty tällä viikolla hyvinkin kovasaanaista keskustelua, ja olen varma, että moni kansalainen miettii, onko tähän koronavirukseen edes syytä suhtautua niin vakavasti kuin pitää tehdä.

Mitä tulee ravintoloiden väliaikaiseen sulkemiseen ja siinä tehtyihin toimenpiteisiin, erittäin moni ravintolayrittäjä on ottanut yhteyttä varmasti meihin kaikkiin ja tuonut esiin niitä huolia, mitä tähän liittyy. Kun oma toimeentulo on kysymyksessä, niin nämä ovat erittäin vakavia asioita. Sen takia se tarkoituksenmukaisuus siinä on äärimmäisen iso asia. Itse tulen onnekkaisesti maakunnasta, joka ei tällä listalla ole. Etelä-Pohjanmaa on perustason alue ja sen ulkopuolella, mutta kyllä tämä huoli on silti yhteinen kaikissa maakunnissa.

Opposition vastalauseessa ja näissä lausumaehdotuksissa on nostettu sinänsä ihan tärkeitä asioita esiin. Tämä alkoholituotteitten ulosmyynti on yksi sellainen. Olen aika paljon eri mieltä kuin edellinen puhuja niistä vaikutuksista, mitä tällä olisi. Se olisi sinänsä aika helppokin keino yritysten ja ravintoloiden tukemiseen, ja jos 40—60 euron viinipullo siellä myynnissä on, niin en usko, että alkoholisti sitä itselleen hankkii, vaan kyllä se on silloin tämän yrityksen tukemiseen ja ihan normaaliin sivistyneeseen käyttöön liittyvää ostamista.

Rouva puhemies! Mitä ne riskit ovat, jos mitään ei tehdä? Ilman näitä koronarajoituksia, mitä nyt tänäänkin käsittelyssä on ja mistä ollaan tällä viikolla keskusteltu, uskon, olemme paljon huonommassa tilanteessa. Ne terveysviranomaisten arviot, mitä on annettu, kertovat meille, että meidän erikoissairaanhoidon kapasiteettimme ei kestä tässä maassa, mikäli nyt ei mitään tehdä. Tämä on kyllä sellainen huoli, joka pitää vakavasti ottaa, ja sen takia on tehtävä ne voitavat asiat, että näin ei tulisi tapahtumaan.

Ainakin minulle on tullut myös yhteydenotto, että miksi tämä tapahtuu näin hitaasti: Miksi vasta lähes huhtikuun puolessavälissä nämä rajoitteet ovat voimassa? Eikö näitä saada nopeammin tehtyä? Tämä on tietysti pääsiäisen aikana huoli, ja meidän pitäisi pystyä yhtenä porukkana luomaan kansalaisille sitä viestiä, että tarkkana pitää olla ja niitä kontakteja kannattaa välttää ja niitä pitää välttää, että tästä joskus eteenpäin päästäisiin.

Rouva puhemies! Mitä me sitten voimme itse kukin tehdä? Take away -myynti on edelleen sallittua ravintoloista. Käytetään näitä palveluita, ostetaan, tuetaan niitä paikallisia yrittäjiä, ostetaan niitä lahjakortteja. Tehdään niissä rajoissa, missä pystytään, kaikki se tarvittava, miten me jokainen henkilökohtaisesti ja kansalaisena voimme ravintolayrityksiä auttaa.

Mitä meidän pitää tehdä täällä? Meidän pitää huolehtia siitä, että tämä kustannustuki näille yrityksille vastaa tarpeita ja huolehtii siitä, että yritykset voivat selvitä tästä kurimuksesta.

Ja tietysti keskeinen juttu on, että ne rokotteet tulevat ympäri Suomen, niin että pääsemme pikkuhiljaa normaalioloihin, se on se kaikkein tärkein tekijä.

Toivottavasti nämä toimenpiteet nyt auttavat. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rehn-Kivi.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

12.35 Veronica Rehn-Kivi r: Arvoisa puhemies, värderade talman! Niin kuin kaikki tiedämme, on tautitilanne edelleen niin huono ja vakava, että esitys ravintoloiden sulun jatkamisesta on valitettavasti välttämätön. Ihmisten seurustelun estäminen esimerkiksi ahtaissa baareissa ja yökerhoissa on siis tarpeen hillitsemään epidemian leviämistä. Myöskään ruokaravintoloiden aukiolo ei nyt ole mahdollista, mutta on ensiarvoisen tärkeää, että sulun piirissä olevat yritykset saavat riittävät taloudelliset korvaukset kiinniolon ajalta.

Värderade talman! Att nu fortsätta lockdownen av alla restauranger på de områden där smittspridningen är stor är nödvändigt med tanke på epidemisituationen i vårt land. Men för tiden restaurangerna måste hålla stängt ska de få en tillräcklig kompensation. Det är också viktigt att restauranger som i praktiken inte kan hålla öppet efter totalstängningen för att ett nytt krav på stängning, kanske redan klockan 18, är i kraft också i en sådan situation har möjlighet till ekonomiskt stöd och kompensation för att täcka sina utgifter och det de gått miste om.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mari Rantanen.

12.36 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Vastaan ensin arvostamalleni oppositiokollegalle, edustaja Räsäselle, että kun arvostelite perussuomalaisen ja kokoomuksen lausumaehdotusta viinien ulosmyynnistä ja kysyitte, miksi tehdään mahdollisimman halvaksi ja helpoksi viinien osto, niin siitähän ei ole kysymys. Kysymys on siitä, että nyt kun ravintoloissa on mahdollisuus take away -ruokaan, niin olisi varmasti ihan hyvä tukea tälläkin tavoin ravintoloitsijoita, että sieltä voisi myös sen viinin ostaa samalla mukaan. Heillä on suuret varastot. Ja se on kyllä todettava, että nämä ravintoloiden viinit eivät ole niin kutsuttuja kyykkyviinejä, joita Alkosta haetaan alahyllyltä ja jotka ovat edullisia, vaan kyllä näissä itse asiassa se hinta on aika kova. Tältä osin se tuskin on nimenomaan niin, että suurkuluttajat ostaisivat näitä ravintoloista. Tältä osin tämä huoli on kyllä poissa.

Mutta haluaisin sitten tuoda tähän keskusteluun sen, että nyt me olemme jälleen sulke-massa kategorisesti ravintoloita ilman tarkkarajaisuutta, ilman sitä, että katsotaan näiden ravintoloiden riskiprofiilia, mikä täällä on jo tuotu esiin muun muassa edustaja Juvosen suulla. Eli pitäisi katsoa, mitkä ravintolat ovat niitä. Se on aivan selvä asia, että jos käytetään alkoholia paljon, tanssitaan, ollaan lähekkäin, puhutaan kovaan ääneen, lauletaan, niin se on aivan eri asia kuin ruokaravintoloissa, joissa istutaan pääsääntöisesti omalla seurueella pöydässä ja ruokaillaan siellä.

Ja tältä osin haluan myös nostaa tähän keskusteluun sen, että ravintoloissa voidaan tehdä paljon asioita. Siellä on tehtykin paljon asioita. Siellä voidaan tehdä vielä lisää. Muun muassa monissa Euroopan maissa on neliöihin laskettu, kuinka monta pöytää siellä voi olla ja kuinka monta henkilöä, ja tällaista en meillä ole huomannut. Meillä onkin jo lisätty hygieniatoimia, desinfektioaineita ja maskeja näihin ravintoloihin.

En tiedä, jäikö hallitukselta huomaamatta, mutta hallitusohjelmassahan todetaan, että hallitus haluaa tehdä tutkittuun tietoon perustuvaa päätöksentekoa. Helsingin yliopisto, HUS, Ilmatieteenlaitos ja Työterveyslaitos tekivät ravintoloitsija Henri Alénin kanssa tutkimuksen, miten virus leviää ravintoloissa, ja tämän tutkimuksen lopputulemana tuli ilmi, että ilmanpuhdistimet, ilmastoinnin pitäminen täysillä ja luonnollisesti läpiveto laimentavat viruksen määrää sisätiloissa. Näin ollen tämäkin olisi yksi asia, mikä olisi syytä ottaa nyt reippaasti keskusteluun, [Puhemies: 3 minuuttia!] koska emmehän me näin voi jatkaa

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

jatkuvasti, että ravintoloita vain suljetaan tai niiden aukioloja lyhennetään huomattavasti jatkossakin, vaan nyt on löydettävä niitä turvallisia tapoja sellaisille ravintoloille, jotka voivat turvallisesti olla auki. — Arvoisa puhemies, tulen jatkamaan hiukan pöntöstä. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Jatkan vielä hiukan tästä pöntöstä, ja kysymys on pitkälti siitä, että me emme ole täällä käsitelleet emmekä kuulleetkaan, että hallituksella olisi tällaista exit-suunnitelmaa, millä tavalla tästä lähdetään eteenpäin ja millä tavalla tämä maa päästään palauttamaan myöskin elinkeinoelämän ja ravintoloiden osalta kohti normaalia. Tämä olisi hyvin tärkeätä. Siinä kohtaa nämä tällaiset erinomaiset tutkimukset, joita on tehty, olisi syytä kyllä ottaa huomioon.

Ja tuon tähän keskusteluun myöskin edelleen ja jälleen kerran sen, että jos samalla tavalla, samalla intensiteetillä kuin ravintoloita on suljettu, rajoitettu ja valvottu, toimittaisiin rajojen kanssa ja olisi toimittu viimeisen vuoden aikana, niin me olisimme aivan eri tilanteessa. Ja pidän kyllä erikoisena sitä, että me keskitymme ravintoloihin, jotka eivät ole ehkä tämän epidemian pahis, mutta emme keskity esimerkiksi raja-alueisiin, joita aina uudelleen ja uudelleen nämä tautiaallot tulevat. Tältä osin toivoisin kyllä hallitukselta kokonaisvaltaista näkemystä.

On myöskin niin, että tämä virus tarttuu ihmisten välisissä kontakteissa, lähikontakteissa. Sillä ei ole mitään väliä, mikä se tila on. Se voi olla koulu, se voi olla ravintola, se voi olla yksityinen tila, ja tästä on kysymys. Siinä mielessä ravintoloiden taakka, jonka he tästä nyt kantavat — kaikki ravintolat riippumatta siitä, ovatko ne ruokaravintoloita vai täpötäisiä karaokeravintoloita — on kyllä aika kohtuuton. Ja tältä osin toivon, että myös hallituspuolueet harkitsevat talousvaliokunnassa kokoomuksen ja perussuomalaisen tekemiä erinomaisia lausumia, jotka voisivat myös auttaa ravintoloita tästä kriisistä eteenpäin siten, että riskiprofiilit kartoitetaan tarkemmin, alennetaan arvonlisäveroa tilapäisesti 24:stä 14:ään ja sallimme viinien ulosmyynnin, jolla voimme tätä taloudellista iskua ravintoloille lieventää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Reijonen.

12.43 Minna Reijonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Korona on, totta kai, vakava asia, mutta on ikävää, minkälaiseen tilanteeseen yrittäjät ovat nyt joutuneet. He ovat todella pahassa pulassa, pikkukahvilan pitäjä, baarinpitäjä ja monet, monet muut.

Perussuomalaiset on tehnyt paljon esityksiä, joilla voidaan helpottaa yrittäjien asemaa, ja apua tarvitaan nyt myös majoitus- ja ravitsemisliikkeiden ihmisille. He kaipaavat nyt oikeasti apua. Mutta hallitus ei ole kannattanut kaikkia näitä hyviä yrittäjille kohdistuneita aputoivotuksia, esityksiä mitä me, muun muassa perussuomalaiset, olemme tehneet. Tämä on kyllä aika ihmeellistä, jos miettii, että nyt kuitenkin sieltä EU:sta on tätä koronarahaa, niin sanotusti, tulossa elpymiseen ja niitä rahoja nyt laitetaan miljardeja jopa ulkomaille ja tavallaan niillä sitten voidaan tukea ulkomaisia yrityksiä. Kyllä meidän täytyy tätä kotimaata ajatella tällä kertaa enemmän.

Toisaalta huolettaa tämä alueellinen raja-alue. Alueella, mistä tulen, Pohjois-Savossa, yrittäjillä on todella hätä. Alueella on hätä, toimeentulosta on hätä. Se epäselvyys ja epävarmuus on kysymysmerkkiä, kysymysmerkkiä ja kysymysmerkkiä, että miten tästä eteenpäin. Tiedottaminen on ollut aika heikkoa. Kukaan ei tunnu tietävän, miten ja milloin ja

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

kuka tiedottaa. Epäselviä asioita on oikeastaan aika paljon. Miten tämä rajausta nyt hoidetaan maakunnissa, kunnissa tai kenties kuntaliitoskunnissa?

Täällä on tullut kokoomukselta hyviä esityksiä, joissa perussuomalaiset ovat mukana, näissä lausumissa, ja siellä on tullut esille tämä arvonlisäveron tilapäinen alentaminen — se on hyvin järkevää tämmöisessä tilanteessa. Tai sitten viinien tilapäinen ulosmyynti, todella järkevää, ja myös se, että keksitään se kannattava keino jatkaa ravintolatoimintaa, kun sen aika on.

Kyllä nyt on tuettava kotimaista yrittäjää. Muuten me emme tästä suosta nouse.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hassi.

12.45 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Me kaikki kansanedustajat saamme varmaan suunnilleen joka päivä sähköposteja ja muita viestejä, joissa ihmetellään sitä, miksi näin rajoituksia, kun Suomessa koronaan kuolleita on vain joitakin satoja. Olen kaikille näille vastannut, että rajoituksia tehdään siksi, että tuhannet eivät kuolisi. Koko tämän pandemian ajan Suomi on pärjännyt lähestulkoon Euroopan parhaiten sekä tartuntojen että koronakuolemien pitämisessä alhaalla. Jos väestöön suhteutettua koronakuolemia Suomessa olisivat samaa luokkaa kuin Ruotsissa, meillä olisi koronaan kuolleita noin 6 500 enemmän kuin nyt, [Perussuomalaisten ryhmästä: Entä yrittäjät?] jos samat kuin USA:ssa, niin meillä olisi nykyisten lisäksi 8 500 kuolleita enemmän, ja jos väestöön suhteutettu koronakuolleisuus olisi sama kuin Britanniassa, niin koronaan kuolleita olisi 9 500 enemmän. Tällä pyrin havainnollistamaan sitä, että rajoitukset ovat tarpeen.

No, meiltä kansanedustajilta kysytään, tässä salissakin on kysytty, mikä sitten on ravintoloiden osuus. Sitä ei tarkkaan tiedetä. Alueesta ja ajankohdasta riippuen noin puolet tai vähän yli puolet tartuntojen lähteistä on selvitetty, mutta osa niistä on oma koti, ja kun otetaan vain ne kodin ulkopuoliset tartuntalähteet, joista ne tartunnat kotiinkin tulevat, niin koko ajan yli puolet tartuntalähteistä on selvittämättä. Sen me tiedämme, että koronavirus tarttuu ihmisten välisissä kontakteissa, ja siksi niitä on vähennettävä.

Nythan valiokunta mietinnössään toteaa, että sen sijaan, että tehtäisiin könttänä koko maata koskeva rajoitus, niin nämä rajoitukset ylipäättänsä koskevat vain leviämis- ja kiihtymisvaiheessa olevia alueita, ja lisäksi valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säädökset näistä tarkoitetuista alueista sekä siitä, millaisissa ravitsemisliikkeissä ja niihin kuuluvissa tiloissa kyseisiä rajoituksia on noudatettava. Valtioneuvoston on seurattava rajoitusten välttämättömyysedellytysten täyttymistä. Eli toisin sanoen se laki, mitä nyt olemme käsittelemässä, mahdollistaa tarkennukset, toisin kuin moni kollega tässä on sanonut. Me kaikki tiedämme, että ravintolayrittäjät ja monet muutkin yrittäjät ovat kohdanneet erittäin suuria vaikeuksia, ja juuri siksi tässäkin istunnossa on käsittelyssä myös seuraava yritystukipaketti.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kauma.

12.48 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Aivan aluksi teen vastalauseen mukaiset lausumaehdotukset, siis kokoomuksen lausumaehdotukset:

Lausuma 1: ”Eduskunta edellyttää, että ravintolasulun jälkeiselle ajalle valmistellaan säännökset, jotka mahdollistavat ravitsemisliikkeiden uudelleen avaamisen kannattavasti ja siten, että erityyppiset ravitsemisliikkeet ja niiden riskiprofiilit huomioidaan.”

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Lausuma 2: ”Eduskunta edellyttää, että anniskelun arvonlisävero alennetaan tilapäisesti 24 prosentista 14 prosenttiin.”

Ja lausuma 3: ”Eduskunta edellyttää, että viinien ulosmyynti sallitaan tilapäisesti anniskeluoikeuden omaaville ravintoloille.”

Arvoisa puhemies! Me varmasti kaikki olemme saaneet epätoivoisilta ravintolayrittäjiltä viestejä viime aikoina siitä, mitä tämä sulkua heille aiheuttaa, mutta myöskin siitä, mitkä ovat olleet hallituksen suunnitelmat sulun avaamiselle jatkossa. Meillä on ollut täällä aiemmin valiokuntakäsittelyssä sulun jälkeistä aikaa koskeva ravintolalakiesitys, ja siinä on esitetty, että ravintolat joutuisivat sulkemaan ovensa jo kello 18 ja lopettamaan anniskelun kello 17. Ravintolayrittäjiltä on tullut kyllä hyvin yksiselitteinen palaute siitä, että sitten kun me palaamme 18.4. jälkeen normaalitilanteeseen tai edes lähelle sitä, niin tämä toimintaedellytys ei mahdollista niille kannattavaa toimintaa.

Sen takia teimme tämän lausumaehdotuksen kokoomuksen taholta tuolla valiokunnassa, että sulun jälkeiset toimet on pohdittava hyvin tarkasti niin, että yritysten todella on mahdollista tehdä se toiminta kannattavasti. Ja se ehdotus, mikä niiltä on tullut, on se, että ne pystyisivät olemaan myöskin alkuillan auki, siis sillä tavalla, että ravintolat sulkisivat ovensa vasta kolme tuntia myöhemmin kuin tässä hallituksen esityksessä, mikä meillä on ollut käsittelyssä. Sillä tavalla ruokaravintolat esimerkiksi saisivat toimitettua ensimmäisen kattauksen illan aikana. Pelkästään lounasravintolana toimiminen ei useimmille yrityksille ole kannattavaa, ja niillä yrityksillä, joilla on otettu käyttöön tämä ulosmyynti eli take away -toiminta, myöskään se ei usein ole kannattavaa, koska silloin, kun käytetään lähettyrilyrityksiä, se komissio, mitä siitä välistä maksetaan, ei mahdollista kannattavaa toimintaa useimmillekaan ravintoloille. Sen lisäksi ravintolat ovat toivoneet, että ruokaravintolat, joissa on pöytävaraus käytössä, voisivat olla vielä hieman pidempään auki kuin siihen kello 21 elikkä ne saisivat olla auki kello 23 saakka.

Arvoisa puhemies! On todella tärkeää, että nyt sulun jälkeiselle ajalle pohditaan sellaiset toimenpiteet, että ravintolat voivat viimeinkin aloittaa toimintansa kannattavasti ja järkevästi. Se edellyttää sitä, että hallitus pohtii näitä alueellisia soveltamisaloja maakuntatasoa hienosyisemmin sulun jälkeen, aivan kuten täällä ovat useat edustajat jo todenneet.

Toinen kysymys on myöskin se, minkätyyppisestä ravintolatoiminnasta on kysymys. Kahvilalla on erilainen riskiprofiili kuin karaokeravintolalla, kuten tiedämme. Ja vielä lisäksi on pohdittava nämä ulkoterrassit. Jokainen ymmärtää, että ulkoterrassilla esimerkiksi Lapissa tai muissa hiihtokeskuksissa voidaan paremmin ohjata ihmisten sijoittumista, kun he nauttivat lounasta tai muuta ruokatarjoilua, kuin silloin jos pakkaudutaan nuotiopaikoille hyvin lähelle toisiaan eikä välitetä sitten näistä turvamääräyksistä. Monessa kohtaa nimenomaan tämä ulkoterrassin salliminen voisi olla turvallisempi vaihtoehto kuin se, että sitä ei sallittaisi näin ollen ollenkaan.

Nyt meidän pitää kohdistaa katseemme jo siihen sulun jälkeiseen aikaan elikkä tuonne huhtikuun puolivälin jälkeiselle ajalle ja siihen, miten tästä palataan normaaliin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

12.53 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Edellä edustaja Kauma puhui erittäin hyvin, ja aivan aluksi haluankin todeta, että kannatan näitä hänen tekemiään lausumaehdotuksia, jotka sisältyvät tähän vastalauseeseen, jossa kokoomuksen ja perussuomalaisen jäsenet talousvaliokunnasta ovat allekirjoittajina.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Mutta, arvoisa puhemies, muutama sana vielä:

Tosiaan on erittäin tärkeää, että myös tässä lausumaehdotuksessa tuodaan esiin se, mitä perustuslakivaliokuntakin on vaatinut ja mistä eduskunnassa on pitkin vuotta puhuttu, että täytyy pystyä tekemään tarkempaa eroa erilaisten ravintoloiden välillä ja toisaalta täytyy pystyä alueellisesti tarkemmin kohdentamaan. Ja edellä myös edustaja Kauma puhui hyvin siitä, että täytyy pystyä löytämään ero kahvila- ja vaikkapa yökerhotoiminnan välillä liittyen siihen, minkälainen riskiprofiili terveysturvallisuuden kannalta toimintaan liittyy. Yksi konkreettinen esimerkki on juuri vaikkapa tähän vuodenaikaan aivan keskeiset ulkoterrassit, ovatpa ne huoltoaseman terasseja esimerkiksi kelkkailijoille tai ulkoterrasseja laskettelukeskuksessa ulkoliikuntaa harrastaville. Kun ihmisten pitää ruokaa saada joka tapauksessa, niin on varmasti terveysturvallisempaa, että se ruokailu pystytään järjestämään yrittäjien toimesta sinne terassille ottaen huomioon kaikki ne määräykset, mitä tässä ajassa hygienian osalta pitää huomioon ottaa, kuin että se ruokailu tapahtuu tungeksimalla jo entuudestaan ahtailla vaikkapa nuotiopaikoilla ilman välttämättä minkäänlaisia edellytyksiä esimerkiksi käsihygieniasta huolehtimiseen siellä.

Mutta, arvoisa puhemies, aivan pari näkökulmaa, joita tässä keskustelussa ei ole vielä otettu huomioon mielestäni. Toki se, mikä sisältyy näihin vastalauseisiin, on se, että on erittäin hyvä, että arvonlisäveroa anniskelun osalta alennettaisiin, mutta kyllä maan hallituksen pitäisi jatkossa ottaa koko ravintolatoiminnan arvonlisäverokannan alentaminen pysyväisluontoisesti huomioon, kun ajatellaan sitä tietä ulos tästä pandemian aiheuttamasta kurimuksesta. Sillä annettaisiin alalle selvä signaali siitä, että valtiovalta toivoo, että ravintolat toimintaansa investoivat ja kehittävät tulevaisuudessakin, ja että halutaan, että suomalaiset näitä palveluita hyödyntävät. Arvonlisäverokannan pysyvä alentaminen sekä ruoan että juoman osalta olisi tällainen toimenpide. Ja yksi pieni toimenpide osana sitä isoa kokonaisuutta, millä saadaan jälleen talouden pyörät pyörimään, voisi olla esimerkiksi se, että edustuskulujen verovähennysoikeus olisi täysimääräinen, jolloin toisaalta se velka, mikä on päässyt muodostumaan niin, että yritykset eivät ole päässeet asiakassuhteitaan hoitamaan ja kehittämään, [Puhemies: 3 minuuttia!] saataisiin hyödynnettyä, ja näin saataisiin sitten ohjattua ravintoloille sellaista positiivista kysyntää, jota he eittämättä tarvitsevat sitten, kun liiketoimintaa päästään jälleen täysimääräisesti harjoittamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laakso.

12.56 Sheikki Laakso ps: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Savola tuossa aikaisemmin sanoi, että vuosi sitten oltiin huomattavasti yhtenäisempiä kuin tällä hetkellä, mutta siihen on ihan oikeasti syynsä. Tässä on vuosi menty eteenpäin, ja edelleenkin alueellista ja toimialallista tarkastelua ei ole oikein saatu kuntoon, eli laitetaan kaikki ravintolat käytännössä katsoen samaan nippuun. Ainoa, mikä nyt tietysti tuli yhtenä hyvänä puolena, on, että liikenneasemia katsottiin vähän toisella tavalla kuljetusalan ammattilaisten vuoksi, mikä on sinänsä hyvä, mutta edelleen puuttuu etenkin alueellinen näkemys siitä, millä tavalla näitä tehdään.

Ravintoloitsijatkaan eivät meinaa tuntua pysyvän ihan kaikissa jutuissa perillä. Eilenkin kävin ihan henkilökohtaisesti tapaamassa erästä ravintoloitsijaa, ja hän valitteli vähän sitä, että kun ei ole ihan aina perillä, missä mennään ja millä ohjeistuksella, ja valitteli sitä, että kun hän avilta kysyi, niin avi vastasi hänelle, että eivät he tiedä yhtään paremmin kuin hänkään. Eli nyt jossain väkisinkin pikkasen mättää siellä tiedottamisessa, jos ei avinkaan po-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

rukka oikein meinaa tuntua olevan kaikista perillä. Nyt olisi oikeasti saatava nämä toimin-
tatavat ja tuet selkeästi selville, ja siitä pitäisi sitten päästä jollain tavalla eteenpäin.

Sama juttu kuin näissä liiallisissa suluissa, eli tulee helposti käymään niin, että aiheuttaa
suuremmat tuskat kuin itse tauti. Tässä äsken edustaja Hassi luetteli eri maitten tuloksia, ja
nyökyttelyä oli ympäriinsä siellä, mutta te unohdatte nyt tässä vertailussa sen, että nämä
maat, mitkä siinä lueteltiin, käytännössä katsoen jättivät tekemättä kaikki rajoitustoimen-
piteet. Ei se tullut siitä, että ravintoloita oltaisiin laitettu kiinni tai joitain muita, vaan se on
ihan sanomatta selvää, että vaikka meillä olisi ollut vähän vapaampaa tämä homma, niin ei
oltaisi oltu missään nimessä samassa tilanteessa.

Olkoon se homma nyt kuitenkin miten on, niin nyt oikeasti tilanne on se, että kyllähän ne
kaikki ravintolat ja kaikki paikat voidaan laittaa kiinni, mutta sitten se lompakko levälleen
ja aika äkkiä, koska se on se tuska nyt siinä, että jos eivät ne ravintoloitsijat oikeasti saa it-
selleen tuloa, niin sitten täytyy jollain tavalla kompensoida. Ja kun kuitenkin oikeasti nyt
rahaa on liikkunut EU:n myötä ynnä muuta, niin sitä olisi saatava. Tietysti paljon järke-
vämpää olisi niitten yritysten saada yrittää jollain tavalla tehdä jonkunnäköistä tulosta kuin
se, että koko raha tulisi ainoastaan niin sanotusti tukena. [Puhemies: 3 minuuttia!] Tässä on
moneen kertaan puhuttu näistä erilaisista alvin alennuksista tai viinien ulosmyynnistä tai
vastaavista, mutta keinoja pitäisi nyt löytyä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja al-Tae.

13.00 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Arvoiset kansanedustajat! Hyvää palmu-
sunnuntaita ympäri maailmaa kaikille, jotka sitä juhlistavat.

Tämä esitys ravintoloiden sulun jatkamisesta on surullinen, mutta tarpeellinen. On
myöskin todettava, että ymmärrän ravintoloitsijoiden ja yrittäjien murheen siinä, kun he
kokevat, että heidän oma alansa suljetaan samanaikaisesti, kun kaupanalalla tehdään suu-
ria alemainoksia ja kutsutaan ihmisiä kauppoihin ja kauppakeskuksiin ja tavallaan kieltäy-
dytään käytännössä siirtämästä alea verkkoon tai siirtämästä koko alekautta vähän myö-
hemmäksi. Siinä kohtaa totta kai moni, jonka ravintola suljetaan tässä yhteydessä, kokee
suurta epäoikeudenmukaisuutta. Tässä kohtaa solidaarisuus olisi ihan suotavaa.

Minulla on pointti, jonka minä koen olevan kaikkia meitä yhdistävä, ja toivonkin, että ne
seuraavat jatkopuheenvuorot, jotka tähän liittyvät, mahdollisesti komppaisivat tätä, koska
minä koen, että meidän koko puoluejärjestelmä ja koko markkinajärjestelmä osittain on
syyllinen tähän, mistä aion seuraavaksi puhua, nimittäin siitä konkreettisesta syystä, min-
kä takia koemme, että joudumme tekemään vielä voimakkaampia sulkua ja rajoituksia.

Nimittäin sen lisäksi, että osa ihmisistä, osa meistä, on itsekkäitä, menevät semmoisiin
paikkoihin, minne ei ole pakko mennä, ja aiheuttavat sitä omalla toiminnallaan, mutta se
toinen konkreettinen syy, joka on hyvin teknisluontoinen, on se, että hoitopaikkoja, teho-
hoitopaikkoja, me emme pysty järjestämään niin paljon kuin ehkä haluttaisiin. Meillä on
siihen tarvittavat tilat, meillä on siihen tarvittavat tekniset laitteet, mutta meillä ei ole sii-
hen tarvittavia ihmisiä. Ja se johtuu tästä kroonisesta, pitkään jatkuneesta ongelmasta, joka
liittyy terveydenhoitoalan kroonisiin ongelmiin, joihin liittyy muun muassa se, että työolot
ovat sillä alalla huonot.

Työn johtaminen ei ole kunnossa: missä lääkärit johtavat sairaanhoitajia, sairaanhoita-
jat kyllä kertovat meille, että olisi parasta, jos se työn johtaminen hoidettaisiin työnjohta-
jien, ammattilaisten, toimesta. Palkkaus on erittäin huono. Etenemissuunta hoitoalalla, ter-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

veydenhoitoalalla, ylipäänsä on heikko. Todennäköisesti ihmiset jaksaisivat paremmin, jos he pystyisivät omalla alallaan katsomaan tulevaisuuteen, he pystyisivät palkallaan tulemaan toimeen ja niin edelleen.

No, nyt hallitus on antanut kunnille mahdollisuuden palkita tämän kriisin aikana edes osittain ja rahallisesti hoitajia ja muita, jotka ovat niin sanotusti etulinjassa. Nyt on työnantajien vuoro. Työnantajien täytyy käyttää tämä koronalisä, minkä ovat saaneet, kunnissa ja sairaanhoitopiireissä ja ohjata se näille ihmisille... [Puhujan mikrofonin sulkeutuu]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Pieni hetki, edustaja al-Tae, nyt tapahtui jotakin, vaihtui toinen nimi, Kiljunen... [Hussein al-Tae: Tässä lukee vain puhe aika.] — No, edustaja voi jatkaa, kaikki tietävät nyt, että näyttö ei ole ihan kohdallaan.

Nyt on mikki päällä. — Voisin sanoa, että me tarvitsemme — ja tästä on puhuttu muissakin piireissä täällä eduskunnan sisällä, valiokunnissa, ja siitä puhuttu myöskin tuolla Helsingissä eri paikoissa, myös muualla Suomessa — nyt on aika luoda yhteisesti tämmöinen 10 vuoden suunnitelma, jolla me katsomme tätä terveydenhoitoalaa ja koko tätä industria uusiksi. Parannetaan se palkkaus, parannetaan ne työolot ja parannetaan se mahdollisuus edetä omassa ammatissa. Ja nyt ennen sitä, ennen kuin mennään siihen suunnitelmaan, jonka yhteisesti sitten teemme ja joka on työmarkkinoiden, ensisijaisesti työmarkkinoiden vastuulla, meidän on myöskin rehellisesti puhuttava siitä, että niille ihmisille, jotka ovat olleet nyt etulinjassa laitoshuoltajista sinne hoitajiin ja lääkäreihin, maksettaisiin korvaus tässä ajassa tästä vaivasta, minkä he ovat nähneet.

Jos käykin niin, ennen kuin me korjaamme tämän hoitoalaan liittyvän ongelman, että tulee uusi epidemia, niin olemme taas tässä samassa tilanteessa: meillä ei vain riitä ihmisiä. Empaattisia ihmisiä olisi, mutta heillä eivät vain riitä voimat enää tehdä tätä työtä. Ja sen vuoksi, kun katsomme eteenpäin, meidän on katsottava myöskin sitä, miten me näiden ihmisten, jotka kaikkensa antavat, palkkausta, työoloja ja hyvinvointia voitaisiin parantaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kimmo Kiljunen.

13.05 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Tämä päivä ei ole kyllä minulle ollut paras näiden teknisten laitteiden osalta. Laitteet tuntuvat olevan minua vastaan. Johtuuko se, arvoisa puhemies, sunnuntaipäivästä? Tämä on myöskin poikkeuksellista, että eduskunta todella kokoontuu sunnuntaina, kaiken lisäksi vielä palmusunnuntaina.

Kyllä, me elämme hyvin poikkeuksellista aikaa, tätä korona-aikaa, ja se näkyy myöskin tässä palmusunnuntaissa siltä osin, että eipä virpoja näkynyt muuten kuin yksi lapsenlapseni, joka tuli tervehtimään isoisäänsä, muuten ei. Elämme erikoisia aikoja.

Ajaessani tänne minulle soitti yksi kansalainen ja ihmetteli: Korona-aika, rajoittavia toimenpiteitä on ryhdytty eduskunnassa tekemään. Miksi eduskunta on lomilla? Mitä tämä on, että ollaan lomilla? Ja minä kerroin: arvoisa kansalainen, olen parhaillani ajamassa sunnuntaipäivänä eduskuntaan virkatöitä tekemään. Eli tämä on nyt se tilanne, että meillä ei tahdo viesti ikään kuin kunnolla kulkea kansalaisille, että eduskunta ottaa hyvin vakavasti tämän korona-ajan, ottaa kaikki toimetkin vakavasti ja me teemme töitä myöskin ensi viikolla, muun muassa valiokunnat kokoontuvat. Tämä on tietysti tärkeää huomioida.

Suomi on pärjännyt poikkeuksellisen hyvin. Sen me kaikki toteamme tämän koronan osalta, kiitos hallituksen toimien ja ennen kaikkea tietysti kiitos kansalaisten toimien, kun

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

he ovat pyrkineet seuraamaan näitä rajoittavia toimenpiteitä. Ja kyllä, kuten edustaja Hassi täällä aikaisemmin totesi, saamme jatkuvasti kansalaisilta erityyppisiä viestejä, miksi näitä rajoituksia vielä viedään eteenpäin: Eikö tämä rupea laukeamaan? Rokotukset ovat jo käynnissä. Miksi ravintoloita tässä edelleenkin rokotetaan, tehdään vaikeaksi normaalielämää, ja niin edelleen? Siihen ei auta vastata muuta kuin, että me olemme hyvän rekordin saaneet aikaiseksi, hyvän tuloksen saaneet aikaiseksi koronaepidemian taltuttamisessa Suomessa, kiitos niiden rajoittavien toimenpiteiden, mitä on tehty, mukaan lukien kiitos näiden ravintoloihinkin suuntautuneiden toimien.

Minä kyllä kuuntelen hyvin herkällä korvalla, mitä oppositio täällä puhuu siitä, olisiko mahdollisuuksia sovitella näitä toimia vähän järkevämmiin suhteissa alueisiin, ravintolatyyppeihin ja niin edelleen. Tätä kokonaisharkintaa tässä varmaan tehdään. Eduskunta tekee sitä omalta puoleltaan valiokuntatasolla ja myöskin täysistuntotasolla, ja myöskin hallitus tekee tätä. Ei meidän nyt enää auta valitettavasti muuta kuin viedä tätä junaamme eteenpäin ja toivoo, että näiden rajoittavien toimien kautta saadaan pidettyä tämä korona kurissa Suomessa ja kesään mennessä sitten saataisiin normaalielämä käynnistettyä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

13.08 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Jatkan vielä keskustelua näistä ponsista, joista kohta äänestämme.

Täällä keskustelussa on näitä alkoholiin liittyviä ponsia perusteltu sillä, että ravintoloissa anniskeltava viini on kallista ja hyvälaatuista, ja siksi haluttaisiin saada hintaa alas veroa laskemalla ja sallia myös ulosmyynti. Kyllä kallis viini juovuttaa ihan samalla tavalla kuin halpakin, ja myös varakkailla ihmisillä on alkoholiongelmia, ja varakkailla ihmisillä on myös varaa juoda sitä ihan yhtä paljon kuin köyhemmillä tätä halpaa viiniä.

Koronakuolemia meillä on viimeisimmän THL:n antaman tiedon mukaan 817. Samana aikana alkoholi on aiheuttanut vähintään sen 1 700 kuolemaa, aivan suoraa kuolemaa. Tällä vertailulla en nyt lainkaan halua vähätellä koronan vaarallisuutta — suhtaudun siihen erittäin vakavasti — en myöskään vahvojen koronatoimien tarpeellisuutta, mutta samalla, arvoisa puhemies, peräänkuulutan rehellisyyttä ja johdonmukaisuutta, kun tavoitteemme on näillä kaikilla esityksillä suojella kansalaisten terveyttä ja ehkäistä kuolemaa. Kyllä silloin on muistettava muutkin riskitekijät eikä ainakaan koronatoimien ohella pidä pyrkiä ikään kuin vahvistamaan niitä riskitekijöitä, jotka johtavat alkoholisairauksiin, alkoholin aiheuttamiin sosiaalisiin ongelmiin ja alkoholin aiheuttamiin kuolemiin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Guzenina.

13.10 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Kun nyt vietetään palmusunnuntaita, palmusunnuntain perinteinen tervehdys kuuluu: ”Toivotan terveyttä ja kaikkea hyvää.” Sitä virpojat ovat kautta aikain tehneet kulkiessaan ovelta ovelle, ja tämä toivotus sopii aivan erityisesti tähän aikaan, jota me elämme. Hyvin poikkeuksellinen aika on kyseessä. Me isotumme täällä nyt sunnuntaina, ja myöskin ensi viikolla valiokunnissa on täydet työpäivät: Esimerkiksi perustuslakivaliokunta istuu poikkeuksellisesti maanantaina. Maanantainahan perinteisesti eduskunta ei tee töitä, koska monet edustajat ovat kuntapolitiikassa mukana, mutta nyt poikkeuksellisesti huomenna maanantaina valiokunnat kokoontuvat.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Asiantuntijakuulemisessa huomenna perustuslakivaliokunnassa kuulemme heidän näkemystään näihin liikkumisrajoituksiin. Täällä Suomessa me olemme joutuneet käsittelemään näitä koronarajoituksia vähän niin kuin tilkkutäkkimäisesti, eli on hyvin vaikea hahmottaa sitä kokonaiskuvaa. Kun katsomme, mitä muualla Euroopassa on tapahtunut, niin siellä on ollut ihan täydellisiä, täysiä sulkuja. Siellä ovat olleet koulut, yliopistot suljettuina. Ruokakaupat ovat saaneet olla auki, mutta muut kaupat ovat joutuneet pitämään ovensa kiinni. Ravintolat ja baarit ovat olleet kiinni. Joukkoliikenteessä on ollut maskipakko, ja on myöskin harvennettu joukkoliikenteen kulkemista. Eli hyvin kokonaisvaltaisia toimia on muualla harjoitettu, ja Suomi tulee nyt tässä vähän niin kuin jälkijunassa. Me olemme pärjänneet kohtuullisen hyvin tähän asti, mutta tämä muuntovirus on nyt muuttanut tämän tilanteen, koska tämä muuntovirus meidän asiantuntijoidemme mukaan tarttuu huomattavasti herkemmin kuin alkuperäinen variantti.

No, tässä tilkkutäkissä me joudumme tietenkin katsomaan nyt ravintoloiden osalta myöskin näitä kompensatioita, mutta myöskin muilla aloilla on jouduttu kokemaan tämän kriisin takia valtavia menetyksiä, ja yksi näistä aloista ravintola-alan lisäksi on tapahtuma-ala, luovat alat. Nämä molemmat alat työllistävät jotakuinkin saman verran meillä Suomessa — luovat alat 130 000 ja ravintola-ala noin 140 000 — ja on aivan välttämättömän tärkeää, että kun me pohdimme kompensatiota yhdelle alalle, niin me emme myöskään unohda sitä, että tässä koronakriisissä on paljon kärsijöitä.

Aivan vastikään me täällä puhuimme siitä, millä tavalla lapset ja nuoret pitää saada tästä kurimuksista jollain tavalla nousemaan ulos. Nyt kun puhumme täällä ravintoloiden sulusta, niin meidän pitää muistaa, että hallitus on täällä useampaan otteeseen todennut, että heti kun me saamme tämän taudin parempaan hallintaan, lapset ja nuoret tulevat olemaan se ensimmäinen ryhmä, jonka kohdalla näitä rajoituksia tullaan höllentämään, [Puhemies: 3 minuuttia!] ja minun mielestäni tämä marssijärjestys on juuri se oikea, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vestman.

13.13 Heikki Vestman kok: Arvoisa puhemies! Koronakriisi ja koronan taltuttamiseksi käyttöön otetut rajoitukset ovat kohdelleet eri alojen yrityksiä ja yrittäjiä hyvin eri tavoin. Kuten tiedämme, esimerkiksi päivittäistavarakauppa kukoistaa ja samaan aikaan erityisen voimakkaita rajoituksia on kohdistettu paitsi ravintola-alalle, josta nyt keskustelemme, myös tapahtuma- ja kulttuurialalle, ja nämä runnellut alat eivät kuitenkaan ole saaneet mielestäni riittävää kompensatiota edes niistä menetyksistä, jotka johtuvat suoraan valtion rajoitustoimista.

Haluan nostaa esille kaksi asiaa. Suomessa vallitsee varmasti aika laaja yksimielisyys siitä, että koronavirusta pitää taltuttaa tehokkailla ja oikeaan osuvilla keinoilla. Ja kun epidemia on ollut käynnissä yli vuoden, niin entistä enemmän mielestäni korostuu se, että rajoitustoimien pitäisi perustua tietoon, siis ensinnäkin historiatietoon siitä, missä tartuntoja on tosiasiallisesti tapahtunut, ja toiseksi yhä enemmän karttuvaan tietoon siitä, mitkä mekanismit tai edellytykset ehkäisevät tartuntoja. Nyt hallituksen esityksissä ja myöskin asiantuntijalausunnoissa valiokunnille korostetaan jatkuvasti vain sitä mekanismia, jolla virus tarttuu — siis ihmisten välisissä kontakteissa tiedetään viruksen tarttuvan — mutta haluaisin kyllä kiinnittää huomiota siihen, että nyt käsittelyssä olevankaan esityksen perusteluissa ei ole esimerkiksi nostettu esille sitä, kuinka paljon tartuntoja on ruokaravintoloista. Tällaista paljon hienosyisempää rajoitustoimien arviointia, eri riskiprofilin ravintola-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

tyyppien eriyttämistä, on peräänkuuluttanut perustuslakivaliokunta jo useaan otteeseen ja on viimeksi kiinnittänyt valtioneuvoston vakavaa huomiota eri ravitsemusliiketyyppien tarkastelemiseen vastaisuudessa eriytetymin. Jostain syystä tämä ravintolatyypin eriytetty tarkastelu tuntuu olevan hallitukselle erityisen vaikea tehtävä, ja nyt talousvaliokunta on mielestäni tehnyt hyvää työtä ja kiinnittänyt mietinnössään tähän vielä uudelleenkin huomiota. Ja nyt on viimeinen hetki kyllä, että hallitus tämän sitten ottaa toimissaan huomioon.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

13.16 Eeva Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kaikista käytetyistä, ainakin lähes kaikista käytetyistä, puheenvuoroista on heijastunut hyvin laajasti se huoli, joka tästä tautitilanteesta ja sen aiheuttamista vaikutuksista seuraa. Esimerkiksi edustaja al-Taee kuvasi äsken terveydenhuollon tilannetta ja sairaaloiden kapasiteetin ylittymiseen liittyviä vaaroja. Myös hoitohenkilökunnan jaksaminen on ollut todella kovilla jo pitkään, eikä uhka tautitilanteen pahenemisesta sitä varmastikaan helpota. Näistä syistä meidän on nyt valitettavasti jatkettava tätä eittämättä rajua ja tylppääkin keinoa: ravintoloitten sulkua viruksen leviämisen- ja kiihtymisalueilla.

Samalla lähes kaikissa käytetyissä puheenvuoroissa on tunnistettu ja tunnustettu se rasakas taakka ja ne rajut vaikutukset, jotka sulun jatko aiheuttaa majoitus- ja ravitsemisalalan yrityksille ja näiden työntekijöille. Tästä syystä on välttämätöntä, että ravintoloita tuetaan ja tuki olisi saatava perille mahdollisimman oikeudenmukaisesti ja mahdollisimman pian — aikaa ei monella ravintolalla ole enää kovin paljoa. Tästä keskustelemme tarkemmin vielä myöhemmin tänään.

Arvoisa puhemies! Majoitus- ja ravitsemisalalan yritysten, kuten itse asiassa kaikkien muidenkin yritysten, kannalta olisi kuitenkin kaikkein tärkeintä se, että tautitilanne saadaan jälleen hallintaan, jotta ihmiset uskaltavat taas lähteä sankoin joukoin palveluiden pariin. Ja jotta tähän päästään, on terveysviranomaisten mukaan välttämätöntä, että näitä rajoituksia nyt jatketaan, ja siksi näitä päätöksiä olemme nyt tekemässä.

Arvoisa puhemies! Mietintö on huolella laadittu. Siinä on otettu huomioon asiantuntijoiden näkemykset ja tietysti myös perustuslakivaliokunnan edellyttämät ehdot, jotka liittyvät muun muassa hienosyisempään jaotteluun tulevassa sääntelyssä.

Lopuksi haluan vielä muistuttaa valtioneuvoston velvollisuudesta seurata tautitilanteen kehittymistä koko ajan terveysviranomaisten asiantuntijatiedon pohjalta. Näin ollen, jos välttämättömyysvaatimus ei enää täyty tautitilanteen helpottuessa jollain alueella, valtioneuvoston on viipymättä ryhdyttävä toimenpiteisiin asetuksen muuttamiseksi ja rajoitusten purkamiseksi. Vastaavasti tautitilanteen huonontuessa ja välttämättömyyskriteerin täytyessä asetusta voidaan muuttaa lisäten kyseinen alue sulun piiriin. Tilanteen kehittymistä on siis koko ajan seurattava huolella, ja varmasti kaikki meistä toivovat, että tilanne kehittyy kohti parempaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Werning.

13.19 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsitellään erittäin hankalaa asiaa täällä, ja meillä jokaisella on tietenkin omat näkemyksemme siitä, minkälaisia päätöksiä pitäisi tehdä. Mutta itse näen, että tässä ei ole kyse mistään kiusanteosta tai ilkeilystä. To-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

siasia on, että tilanne on edelleen niin vakava, että nämäkin rajoitustoimet ovat välttämättömiä. Meidän on huolehdittava siitä, että kaikki ne toimet, mitä tehdään tällä hetkellä, myös tehdään, jotta pystytään hillitsemään tätä epidemian leviämistä ja jotta pystytään painamaan ne tartuntatautiluvut mahdollisimman alas. Tilanne on hankala.

Ja tietenkin, kuten tuossa edellinenkin puhuja sanoi, tilannetta myös tulee arvioida jatkuvasti ja päätöksiä pitää pystyä tekemään, silloinkin, jos se tilanne muuttuu sitten sinne parempaan suuntaan. Arviointi on erittäin tärkeää. En tietenkään vähättele sitä, miten tämä ratkaisu tulee vaikuttamaan yrittäjiin ja alan työntekijöihin, mutta nyt on sitten tehtävä myös niitä toimia, miten tilanteen aiheuttamia menetyksiä korvataan yrityksille. Ja tänään täällä täysistunnossa tullaan keskustelemaan siellä lopussa vielä yritysten määräaikaista kustannustuesta.

Haluan vielä kommentoida sitä, mitä edustaja al-Tae sanoi aikaisemmin liittyen hoitohenkilöstöön ja henkilöstöresursseihin. Mikäli meille tulee äkillinen tilanne, että tehohoidon potilasmäärä kasvaa rajusti, niin on ihan sama, minkä verran meillä siellä hengityskoneita on, jos meillä ei ole niitä rautaisia alan ammattilaisia, jotka niitä koneita käyttävät ja hoitavat potilaita laadukkaasti ja turvallisesti. Kunnat ja sairaanhoitopiirit ovat saaneet koronatukea, ja lämpimästi kannatan sitä, että tässä tilanteessa sitä kohdennettaisiin tietenkin sinne hoitohenkilökuntaan, unohtamatta laitoshuoltajia ja niitä apteekkityöntekijöitä, jotka mahdollistavat sen, että potilas saa mahdollisimman hyvää hoitoa.

Nyt meidän pitää vielä tsempata ja jaksaa, jotta kesällä toivottavasti tilanne olisi toinen ja päästäisiin kannattamaan ravintola-alan yrityksiä ja päästäisiin sitten tukemaan heidän toimeentuloaan. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kauma.

13.21 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Kommentoin edustaja Räsäsen puheenvuoroa sillä tavalla — kun hän aika lailla paheksui näitä kokoomuksen lausumaehdotuksia numero 2 ja 3 — että numero kolmosessahan ehdotimme, että eduskunta edellyttää, että viinien ulosmyynti sallittaisiin tilapäisesti anniskeluoikeuden omaaville ravintoloille, ja tässä oli lähtökohtana se, että ravintoloilta on tullut tieto, että heille on näiden rajoitusten aikana kertynyt muun muassa viinejä varastoon. Olisi perusteltua, että he saisivat näitä varastoon kertyneitä viinejä myydä ulos, kun he muutakin sieltä ulos myyvät tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Sitten tässä arvonlisäverokysymyksessä anniskelun osalta niin, että tilapäisesti alennettaisiin 24:stä 14 prosenttiin, on ajatuksena se, että mikäli ihmiset siirtyvät jonkin verran halvemman alkoholin myötä ravintoloihin, niin myöskin ravintolassa syödyn ruoan määrä kasvaa ja tällä tavalla me ikään kuin saisimme sen juomisen pois sieltä kodeista ravintoloihin, jos näin brutaalisti voi todeta.

Tein viime vuoden puolella lakialoitteen tästä samasta asiasta ja silloin sain selville muun muassa sen, että Luonnonvarakeskus on vuonna 2018 selvittänyt, että jos arvonlisävero anniskelun osalta laskettaisiin 14 prosenttiin ja se siirrettäisiin hintoihin, niin se näkyisi suoraan alkoholin hintana niin, että se olisi 8 prosenttia halvempi siellä ravintoloissa kuin mitä se nyt on ja että vuositasolla se lisäisi myyntiä 127 miljoonaa euroa ja kotimaisen tuotteiden ja palveluiden myyntiä myös ravintoloiden ulkopuolella koko alihankintaketjun osalta 172 miljoonaa euroa.

Vielä tuon esiin sen, että useinhan nämä arvonlisäverokysymykset täytyy hyväksyttää EU:ssa, mutta mitä tulee näihin ravintolapalveluihin, niin tämä 14 prosenttiin alentaminen

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

on ollut mahdollista jo vuodesta 2009 lähtien, koska jo silloin hyväksyttiin direktiivimuutos, jossa ravintolapalvelut saadaan sisällyttää alemman arvonlisäverokannan piiriin. Eli se on ollut meillä jo yli kymmenen vuotta mahdollista, mutta sitä ei ole tehty. Meidän mielestämme, kokoomuksessa, sillä olisi hyviä vaikutuksia sekä ravintoloiden toimintaan että myöskin ihmisten turvallisuuteen siltä kannalta, että saisimme sen alkoholinkäytön siirrettyä ravintoloihin eli tietyllä tavalla myöskin valvottuihin olosuhteisiin ja samalla myöskin vietyä ravintolakulttuuria kohti eurooppalaisempaa ja kansainvälisempää toimintatapaa.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Myllykoski.

13.24 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Ihana alkuunsa on pakko tuoda se huoli esille näin työväenliikkeen edustajana, joka katson vielä olevani: hoitohenkilökunnan jaksaminen. Me ehkä vähän liian vähän jaksamme huomioda sitä, kuinka tärkeässä asemassa juuri se väki meillä on tässä tautitilanteessa, uupumiseen asti. Erittäin ikäviä viestejä tulee siitä, että jaksamisen raja on nyt jo niin lähellä, että ei ole oikein edellytystä eikä halukkuutta. Toki siellä myös tämän tautitilanteen vuoksi se stressi tartunnan saamisesta ja omaan perhepiiriinsä viemisestä on henkisesti melko kova taakka.

Tästä asiasta, mistä nyt keskustelemme, täytyy kyllä todeta, että näitä lausumaehdotuksia on hirveän vaikea vastustaa ja kritisoida, koska osaltaan tässä ollaan sen ison asian äärellä, mitä pitäisi pystyä näkemään. Kun täällä edustaja Kalli toi esille, että pitää koko ajan seurata, pitää pystyä näkemään, missä ja mistä tautia lähtee liikkeelle, niin ollaan varmasti jokainen luettu lehdistä, kuinka paljon näitä tartuntoja ja altistumisia tulee, kun ihmiset osaavat hakeutua omiin porukoihinsa. Meillä on varmasti mielikuva siitä, mitä kieltolaki oli aikanaan — salakapakoita, erilaista harmaata taloutta siihen liittyen — ja kyllä tämä ravintolasulku on ruokkinut myös sitä varjopuolta, että on kokoontumisia. En halua käyttää, kuten edustaja Kauma käytti, termiä ”valvotuissa olosuhteissa nautittu alkoholi” vaan mieluummin käyttäisin termiä ”palveluiden piirissä”, kun alkoholia ravintoloissa tarjoillaan. Se on se iso asia jatkossa.

Tämä on itselleni aika hankala kysymys, kun olen ollut keräämässä kollegoiden kanssa yli sata nimeä pienpanimoitten ulosmyyntioikeuden puolesta. Tässä kohtaa täytyy sanoa, että täytyisi katsoa, niin kuin työväen laulussa sanotaan, kenen joukoissa seisot, kenen lippua kannat, mutta se jääköön nähtäväksi. Tämän asian käsittelyssä on ollut erinomaisen hyviä puheenvuoroja kauttaaltaan, mutta huoli siitä, että tämä tautitilanne on paha, ja se hoitohenkilökunnan jaksaminen ovat siellä se toinen ääripää.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowiec.

13.27 Ben Zyskowiec kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kiljusen puheenvuoro provosoi minut käyttämään tämän puheenvuoron — ei sen vuoksi, että hän kertoi, että hänelle kävi virpomassa yksi lapsenlapsi ja minulle kävi virpomassa kaksi lapsenlasta, [Naurua] vaan provosoi minut puhumaan sen vuoksi, mitä hän sanoi Ylen uutisoinnista. Nimittäin Yle uutisoi perjantaina — ja tämä on nyt suora, sanatarkka sitaatti — seuraavaa: ”Hallituksen esittämät liikkumisrajoitukset eivät ehdi voimaan pääsiäiseksi. Eduskunta ei ehdi käsitellä asiaa ennen pääsiäistä, koska se jää ensi viikolla istuntotauolle.” Mutta tähän ei ole totta. Se, että nämä eivät tule pääsiäiseksi voimaan, ei johdu siitä, että ensi viikolla ei ole täysistuntoja. Vaikka ensi viikolla pitäisimme täysistunnon joka päivä, niin nämä eivät

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

ehdi voimaan, koska valiokuntakäsittely ottaa oman aikansa. Ja nimenomaan tässä asiassa valiokuntakäsittely ottaa oman aikansa, koska nämä esitykset eivät voi mennä niin sanotusti sukkana läpi valiokunnissa, vaan olen täysin varma, että nämä vaativat perusteellista harkintaa eri valiokunnissa, ja olen varma, että nämä hallituksen esitykset tulevat vielä täsmentymään ja muuttumaan täällä eduskunnassa.

Miten Yleisradio kehtaa levittää tällaista virheellistä tietoa? Onko Ylessä miestä tai naista oikaisemaan tämä väärä tieto? [Eduskunnasta: Toivottavasti Ylellä kuunnellaan!] Sen lisäksi, että tällä tavoin luodaan mielikuva, että kansanedustajat ovat tietysti laiskoja ja työtä vieroksuvia ihmisiä, niin tällä tavoin luodaan mielikuva, että asia ei voi olla kovin kiireellinen eikä tilanne voi olla kovin paha, koska kansanedustajilla on varaa lomailla ja näin viivästyttää näiden rajoitusten voimaansaattamista. Kansanedustajien kuuluu saada, ja he saavat, kansalaisilta hyvin paljon kriittistä palautetta, mutta Yleisradion eduskuntatyöstä levittämien valheiden oikaiseminen ei sinänsä kuulu kansanedustajien työhön. [Jouni Ovaska: Erittäin hyvä!]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiljunen, vastauspuheenvuoro.

13.30 Kimmo Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Zyskiewicz kiinnitti huomion juuri samaan asiaan, josta itsekin halusin puhua: tiedotusvälineet luovat meille todellisuuskuvan, ja se kuva on se, millä tavalla ihmiset reagoivat politiikkaan ja poliittisiin toimijoihin. Me kokoonnumme parhaillaan sunnuntaina, ja meille luodaan mielikuvaa siitä, että me emme ota vakavasti tätä koronavirusta. Tähänhän ei syylisty ainoastaan Yleisradio, vaan myöskin iltapäivälehdissä on ollut vastaavaa kirjoittelua, tavallaan eduskuntatyön halveeraamista, sen, mitä me teemme.

Tässä on, vaikka kansainvälisesti, ihmetelty Suomen Yleisradiota juuri tässä suhteessa, kuinka on mahdollista, että Suomessa voidaan halveerata tällä tavalla päätöksentekojärjestelmää, parlamentaarista päätöksentekoa, mitä täällä tapahtuu, verrattuna muihin maihin, joissa näitä rajoittavia toimenpiteitä on tehty yhteistyössä ja ilman, että on asetettu kyseenalaiseksi, millä motiivilla me kansanedustajat toimimme. Tämä oli outo tilanne, ja tässä suhteessa yhdyin voimakkaasti edustaja Zyskowicziin, että tässä pitäisi Yleisradion kyllä kiinnittää huomiota omaan käytökseensä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

13.31 Tuomas Kettunen kesk: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Ja omalta osaltanikin haluan toivottaa hyvää palmusunnuntaita puhemiehelle ja arvoisille edustajakollegoille. Ollaan käyty hyvää keskustelua, ja halusin käyttää itsekin puheenvuoron, kun ravintoloitten toimintaa rajoitetaan. Niin kuin tässä edustaja al-Tae on sanonut, tämä on surullinen mutta totta kai tarpeellinenkin toimenpide, ja kyllä olen itse sitä mieltä, että vastapainoksi tulisi myös yrittää helpottaa tilannetta, yrittäjän ahdinkoa, kaikilta niiltä osin kuin se on vain mahdollista, myös näitten sulkutoimenpiteitten jälkeen.

Tänään on käyty keskustelua myös alkoholin käyttämisestä. Edustaja Kärnän toimesta on tehty aikaisemminkin alkoholilain uudistus, joka osoitti sen, että arviot alkoholin kulutuksen lisääntymisestä tai noususta eivät ole pitäneet paikkaansa. Kyllä Suomi on oppinut juomaan, ja suomalainen alkoholi-, juomiskulttuuri on muuttunut.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Mutta nyt, jos koska, ravintolayrittäjille tulisi kyllä löytää vapauksia liiketoimintansa harjoittamiseen: myöhemmin anniskelua. Tässä on opposition suunnalta tuotu hyviä esityksiä, ja toivoisinkin, että ne otetaan sitten myöhemmin huomioon.

Mitä tulee sitten tähän alkoholiravintoloitten ulosmyyntioikeuteen, niin uskoisin, että se ei kyllä kaataisi Alkoa mutta auttaisi kriisissä kärsivää ravintola-alaa löytämään uuden alun epävarmassa tilanteessa. Näitten sulkutoimenpiteitten jälkeen kyllä nämäkin keinot tulee ottaa käyttöön.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

13.33 Heikki Autto kok: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on ollut keskustelun aikana monia hyviä puheenvuoroja. Viimeksi edellä edustaja Kettusella oli oikein hyvä puheenvuoro ja vaikkapa edustaja Myllykoskella. Toisaalta kysyisinkin nyt: miksi ajattelette, että näitä opposition hyviä esityksiä sitten joskus myöhemmin otettaisiin käyttöön — miksei nyt? Kyllä meillä maan ylimpänä vallankäyttäjänä on valta ilman muuta ilmaista eduskunnan tahto näistä asioista, että voimme edetä siihen suuntaan, mikä olisi järkevää yhteiskuntapolitiikkaa. Päinvastoin näenkin niin, että ilman muuta tällaisessa kriisitilanteessa, sen kaikessa kaameudessa, pitää olla myöskin mahdollisuus uskaltaa tehdä yhteiskuntapolitiisia muutoksia.

Se todella tärkeä ja hyvä viesti, joka täältä mielestäni monissa puheenvuoroissa on myös toivottavasti kiirinyt eteenpäin vaikeassa paikassa työtään tekeväille hoitohenkilökunnalle, on varmasti sellainen asia, jonka koko sali yhdessä jakaa. Haluamme vähentää sitä kuormaa, joka teho-osastoille tässä tulee nyt virusepidemian vuoksi, mutta kannamme varmas- ti huolta henkilökunnan jaksamisesta jatkossakin.

Vaikkapa edustaja Räsänen toi esille lukuja siitä, kuinka paljon esimerkiksi alkoholi vie ihmisiä tehohoitoon. Mutta itse haluan uskoa niin, että meillä on oikeasti käytettävissä keinoja siihen, miten voimme vaikkapa näitä alkoholihaittoja vähentää samalla, kun teemme sillä tavalla edistyspolitiikkaa, että muutamme nyt esimerkiksi alkoholikulttuuria. Haluaisin nähdä niin, että kun tämä pandemia on ohi ja voidaan vaikkapa ravintoloihin siten aivan normaalisti turvallisesti palata, esimerkiksi juuri sitä arvonlisäverokantaa alentamalla pystymme ohjaamaan suomalaisten kulutusta niin ravintolaruuan kuin hyvän juoman osalta sellaisiin paikkoihin, joissa tosiaan tarjoillaan tasokkaita palveluita ja tasokkaita tuotteita, ja pääsisimme esimerkiksi eroon siitä aiempien vuosien ilmiöstä, mitä vähän ikävällä tavalla esimerkiksi Viron viinarallina kutsuttiin, koska onhan se nyt aivan päivän selvää, että esimerkiksi alkoholin liikakäyttöön on paljon suurempi riski, jos omasta autotallista löytyy lavatolkulla juomia, ovatpa ne miedompia tai väkevämpiä, kuin tilanteessa, että sitten alkoholiakin nautitaan fiksuissa puitteissa. Voisiko se, Myllykoski, olla hyvä termi tähän, että on fiksit puitteet, sellaiset puitteet, missä on sopivasti sosiaalista kontrollia, mutta mikäli asia jostain syystä olisi ongelma, niin myöskin ihan sitä valvontaa olisi olemassa?

Mutta siis tasokkaissa ravintoloissa voidaan nytkin — näissäkin tilanteissa, missä iso osa maata ei ole millään tavalla varsinaisesti tämän epidemian kourissa — tarjoilla myöskin suoraan pöytiin. Sen pitäisi olla mahdollista.

Mutta tosiaan siksi, arvoisa puhemies, tätä alemmaa arvonlisäveroa peräänkuulutan, että se olisi markkinatalouden mukainen mekanismi ohjata sitä ihmisten ostovoimaa oikeisiin kohteisiin, niihin yrityksiin, jotka pystyvät tarjoamaan tuotteita ja palveluita — myös kus-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

tannustehokkaasti — ja jotka sitten ovat hyvin suoriutuneet. Ei tarvitsisi miettiä korvauksia pelkkien tukien jakamisen muodossa, kun tehtäisiin nyt vaikkapa alvin palautuksina nämä korvaukset ja sen jälkeen reiluilla alvin alennuksilla luotaisiin mahdollisuuksia ravintoloille toimintaansa tulevaisuudessa kehittää.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne.

13.37 Atte Harjanne vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on tosiaan, niin kuin moni on tuonut ilmi, surullinen ja hankalakin päätös, tai erityisesti surullinen, sinänsä tarpeellinen, tämäntyyppinen ravintolatoiminnan rajoittaminen. Vastaavasti, kuten totesin täällä salissa aiemmin tällä viikolla keskustellessamme liikkumisrajoituksista, kun tällaisia päätöksiä tehdään, niin siinä missä ne ovat tarpeellisia, välttämättömiä ja tarkkaan punnittuja, niin pitäisi koko ajan välttää, ettei vain totuta tekemään niitä liian helposti, vaan mietitään joka kerta kriittisesti, onko tämä se oikea, paras ja tehokkain toimi ja onko toisaalta esimerkiksi kompensatio riittävä. Samaan aikaan siellä vaa'assa painaa se huoli terveydestä, terveys- ja turvallisuudesta, taudin leviämisestä ja siitä, että me tiedetään jo nyt näillä tasoilla, että tämä kuormitus hoitohenkilökuntaa kohtaan on valtava, ja myöskään se huoli ei saisi unohtua, että he kannattelevat meidän terveyttä tällä hetkellä.

Täällä on myös tuotu aikaisemmin keskustelussa esiin tätä eri alueiden, erilaisten ravintolatilojen eri riskiprofiileja. Se on erittäin tärkeä huomio, jonka myös talousvaliokunta mietinnössään ottaa huomioon. On esimerkiksi nykytiedon valossa varsin selvää, että riskit tartuntoihin ulkotiloissa ovat huomattavasti, merkittävästi pienempiä kuin sisätiloissa. Näyttäisi olevan näyttöä siitä, että tämmöiset ilmanvaihdolliset ja muut tilajärjestelyt voivat vähentää tartuntariskiä, ja tämä on tietysti tärkeää ottaa sääntelyssä huomioon nykyistekin paremmin, varsinkin kun sitä tietoa karttuu.

Samaan aikaan on kuitenkin hyvä huomioida, että nyt meillä on käsillä tilanne, jossa tartunnat ovat jo varsin korkealla, ja senhän takia tätä rajoitustoimea tässä nyt määrätään. Olennaista on saada vähennettyä nyt ihmisten välisiä kontakteja, ja siinä on tavallaan kaksi eri asiaa: on se, jos me saataisiin painettua tartunnat hyvin alas, ja se, että rokotuksien edessä me voidaan enemmän taas painottaa sitä, että ne rajoitukset ovat sellaisia, että niillä huolehditaan terveysturvallisesta liiketoiminnan, tapahtumien ja tämmöisien järjestämisestä. Niin kauan kuin ne ovat korkealla, meidän on ikään kuin välttämätöntä korostaa sitä, ettei se räjähdä, etteivät ne tartunnat lähde leviämään hirvittävän nopeasti, jolloinka me ollaan taas tosi paljon vaikeammassa tilanteessa. Eli nämä ovat vähän erityyppisiä, tämä toimi ja sitten taas se jatko — tai se painopiste on tässä erityyppinen kuin taas jatkorajoituksissa tai niissä, mitkä olivat voimassa ennen tätä, ja tämä on nähdäkseni hyvä tässä toisaalta ymmärtää. Mutta kuten valiokunta mietinnössään toteaa, niin toki jo tässäkin, tätä soveltaessa, on tärkeää ottaa huomioon ne riskiprofiilit ja tehdä vain se, mikä on välttämätöntä ja perusteltua.

Noin muuten jaan täällä kyllä huolen ravintola-alasta ja ravintola-alan tilasta ja kehotan miettimään erilaisia toimia siihen, miten alalle luodaan positiivinen näkymä tästä ulos ja helpotetaan sitä. [Puhemies: 3 minuuttia!] Alkoholipolitiikan kannalta lienee selvää, että jos me pystytään ohjaamaan sitä kulutusta palveluiden piiriin, niin se on parempi kuin se, että se käytetään kotona. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kärnä.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

13.40 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä on käytetty useita hyviä puheenvuoroja. Itsekin hivenen kipuilen asian kanssa. Oppositio on sinällään tehnyt hyviä lausumaehdotuksia, mutta tunnustetaan kuitenkin tietysti tosiasiat: näiden lausumaehdotusten kauttahan tämä asia ei valitettavasti etenisi. Olen siis itse toivoni menettänyt, olen ihan vakuuttunut siitä, että aivan riippumatta, mikä hallituspohja, kuka ministeri tuolla STM:ssä istuu, alkoholin myynnin helpottamiseen liittyvät asiat eivät tulisi etenemään. Se johtuu siitä, että siellä on ennen kaikkea virkakunta tämän asian kanssa bunkkerissa [Kokoomuksen ryhmästä: Ohhoh!] tiiviimmin kuin japanilaiset Okinawalla vuonna 45. Nämä asiat eivät liikahta, ja tämän takia katson, että eduskunnan tulisi ottaa tämä asia käsiinsä.

Toivon erinomaista menestystä edustaja Myllykosken aloitteelle, jonka on yli sata kansanedustajaa allekirjoittanut. Vastaavalla tavalla meidän tulisi tuoda tänne käsittelyyn jonkun tyyppinen aloite, jolla päästäisiin tätä etämyyntisotkua korjaamaan sekä korjaamaan myös ravintoloitten ulosmyyntiä. Enkä pitäisi pahana, jos meillä joku innokas aktiivi tekisi tästä asiasta kansalaisaloitteen, koska tämä on yksi niitä asioita, minusta tuntuu, että eduskunnan suuri enemmistö kannattaa näitä asioita, mutta jostain syystä nämä asiat eivät valitettavasti etene.

On todella tärkeää, arvoisa puhemies — vielä tähän itse lakiesitykseen — että sitten aikanaan valtioneuvoston asetuksessa huomioidaan nämä erityyppiset ravintolat, erityyppiset ravintolatilat ja se, miten näitä rajoituksia niihin sovelletaan. Sehän on nyt kuitenkin selvää, että ravintolat menevät kiinni aivan riippumatta siitä, tuleeko näitä liikkumisrajoituksia vai ei.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Guzenina.

13.42 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! On selvää, että mitä nopeammin me saamme nitistettyä tämän viheliäisen taudin, sitä nopeammin me pääsemme myöskin palaamaan normaaliin elämään. Kun me tarvitsemme näitä toimia hyvin laajasti, niin silloin minun mielestäni pitää myöskin täällä, kuten edustaja totesi — itse asiassa hän lähti täältä salista pois — esimerkiksi tässä rokotusjärjestyksessä kuunnella asiantuntijoita.

Asiantuntijat ovat todenneet, että suurilla kaupunkiseuduilla, joilla tautia ilmenee suhteessakin huomattavasti enemmän kuin monella muulla paikkakunnalla, sillä, että kohdistettaisiin rokotteita tehokkaasti näille suuremmille kaupunkialueille, esimerkiksi pääkaupunkiseudulle, saisimme tätä kokonaistautitilannetta myöskin parannettua. Kun tänne pääkaupunkiseudulle nyt kohdistuu poikkeuksellisen voimakkaita toimia, kuten esimerkiksi tänään, kun käsittelemme myöhemmin tätä liikkumisrajoitusta, niin on ihan selvää, että koko Suomi hyötyy siitä, että me saamme tämän tautitilanteen painettua alas. Kuten perustuslakivaliokunta on useampaan otteeseen todennut, niin kun välttämättömyysedellytykset eivät täyty, näistä rajoitustoimista täytyy luopua. Siksi kyseessä on nyt vakava asia, arvoisa puhemies.

Täällä on puhuttu myöskin hoiva-alan tilanteesta, siitä, millä tavalla hoitohenkilökuntaa olisi syytä arvostaa siinä kokonaisuudessa myöskin taloudellisesti. Nyt kun täällä salissa näen useampia espoolaisia kansanedustajia, kaikki eivät ole kunta- ja poliitikassa mukana, vetoan teihin, jotka olette — täällä ovat edustaja Kauma ja edustaja Laiho, täällä ovat edustaja Hopsu ja edustaja Elo — me olemme myöskin HUS-päättäjiä, ja sairaanhoitopiireillä on mahdollisuus palkita omaa henkilöstöään, tehdä niitä päätöksiä ilman minkäänlaisia valtion väliintuloa. Nyt kun kunnille on annettu runsaita kompensatioita, niin on meidän

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

kuntapäättäjien tehtävä katsoa, miten näitä kompensatioita käytetään. Tässä me voisimme hyvinkin edellyttää, että HUS palkitsee omia työntekijöitään, jotka ovat siellä koronan etulinjassa, kompensatiolla, joka varmasti tulisi tälle työntekijäjoukolle tarpeeseen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Arhinmäki.

13.45 Paavo Arhinmäki vas: Arvoisa rouva puhemies! 2.11.1994 alkoi istunto, jossa käsiteltiin Suomen liittymistä Euroopan unioniin. Se istunto kesti yli neljä vuorokautta putkeen, ja kun lauantai muuttui sunnuntaiksi, niin silloin Vaihtoehto Suomelle -ryhmän Vesa Laukkanen piti 6,5-tuntista puhetta, joka on historian pisin. Silloin edellisen kerran on koontunut eduskunta sunnuntaina, mutta se istunto alkoi keskiviikkona. Nyt on vielä poikkeuksellisempaa: meillä on istunto sunnuntaille merkittynä. Se ei tietysti ole uutinen, että olen edustaja Zyskowiczin kanssa samaa mieltä, niin että siinä mielessä sen esiin tuominen ei ole mikään yllättävä asia, mutta kun ajatellaan sitä, mikä on kuva politiikasta ja politiikoista, niin se, että julkisuudessa esitetään väitteitä ja annetaan ymmärtää, että koronatoimia hidastaisi se, että emme haluaisi tehdä töitä, niin se on lehdistöltä sellaista halpahintaista populismia, jota en toivoisi näkeväni. Se ei ole kunniaksi journalismille, ja se antaa väärän kuvan siitä työstä, jota eduskunnassa kaikki puolueet vastuullisesti tekevät. Myöskin ajatus siitä, että niinkin merkittävä asia kuin liikkumisen rajoittaminen, perusoikeuksiin meneminen, huitaisemalla vietäisiin läpi tästä eduskunnasta ilman, että voidaan kuunnella asiantuntijoita, ilman, että siihen voidaan perehtyä, ja ilman, että tehdään huolellisia mietintöjä, joihin tehdään muutoksia, on kummallinen käsitys siitä, miten Suomessa pitää hoitaa kansalaisten asioita.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys, jota nyt käsittelemme, ravintolasulun jatko, on valitettava esitys. Kukaan meistä ei varmaan haluaisi olla siitä täällä päättämässä, mutta näyttää siltä, että se on myös välttämätön. Meidän pitää saada tämä koronakriisi kuriin, ja yksi keino, yksi toimenpide on se, että niitä paikkoja, joissa on korona levinnyt, joudutaan pitämään kiinni. Mutta kun jatkamme ravintolasulkua, niin on aivan äärimmäisen tärkeää, että takaamme toimeentulon ja taloudellisen tuen sekä yrittäjille että palvelualojen työntekijöille. Täällä on paljon puhuttu yrityksistä, mutta pitää muistaa, että tämä on ala, joka työllistää kymmeniätuhansia ihmisiä, pienipalkkaisia ihmisiä, jotka ovat vaikeuksissa. Näistä pitää huolehtia.

Arvoisa rouva puhemies! Täällä on käyty myös laajempaa keskustelua alkoholipolitiikasta, ja se varmasti on järkevää, ja jossain vaiheessa pitäisi esimerkiksi tätä ulosmyyntikysymystä katsoa laajasti, mutta jokainen ymmärtää, että sitä lainsäädäntöä ei tämän koronakriisin aikana saada vietyä eteenpäin eikä se yhtäkään ravintolaa pelasta tässä tilanteessa, vaan siihen tarvitaan yhteiskunnan tukea. [Puhemies: 3 minuuttia!] Sen vuoksi on helppoa, vaikka olisi lausumasta samaa mieltä, äänestää tämän mietinnön puolesta, koska tietää, että nämä asiat pitää huolellisesti ja laajasti pohtien valmistella, niitä ei hutaista yksittäisillä lausumilla.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Myllykoski.

13.49 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Pakko kehua tässä oman eduskuntaryhmän puheenjohtajaa ja sitä näkemyksellisyyttä, minkä täällä edustajat Kiljunen ja Zyskowicz toivat, että kuinka halpahintaista journalismia on edes mahdollista harjoittaa, ja

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

jotkut vielä kehuvat olevansa erityisasiantuntijoita eduskuntatiedottamisen journalismissa. [Maria Guzenina: Puhutko Haapalasta?] — Saattoi nimi kuulostaa tutulle.

Mutta joka tapauksessa: kun tämä nyt vähän luiskahti sinne alkoholipolitiikan puolelle, niin täytyy toki korjata omaa puheenvuoroani pienpanimoitten osalta. Keräsimme nimiä nimenomaan etämyynnin osalta, jolloin siinä hetkessä, koronakriisin keskellä, se liiketoiminta on ollut kasvavaa ja pääomavaroja on satsattu pieniin yrityksiin. Pienpanimot työllistävät suhteellisesti huomattavasti enemmän kuin isot panimot, eli 3 prosenttia tuottavat alkoholijuomia eli oluita mutta työllistävät kuitenkin 10 prosenttia siitä joukosta suomalaisia työntekijöitä ja yrittäjiä.

Toivon todellakin, että tämän kriisin jälkeen voimme käydä keskustelua alkoholipolitiikasta, vaikkapa pienentää alkoholin alvia. Minä uskoisin, että meillä löytyy ymmärrystä siihen, miksi entinen kollegamme Mikko Alatalo varmasti mieluummin lähtisi soittamaan keikkaa kello 21 tai 22 eikä vasta 0.30. Eli meillä on päässyt tämä ravintolakulttuuri muodostumaan sellaiseksi, että otamme ensin pohjat kotona ja sitten mennään viihtymään pikku pöhnässä ravintolaan. Kyllä meillä paljon on korjattavaa, ja siinä mielessä tämä keskustelu on ollut hyvää. Toivotaan, että tämä, sanotaanko, sovitteleva keskustelu siitä, kuinka voimme meidän juomakulttuuria kehittää unohtamatta sitä, että tällä hetkellä nuoriso on niin sanotusti raitistunut, mutta se toinen puoli, huumausaineiden käyttö, on erittäin laajaa... Sitä keskustelua ei pidä sivuuttaa siinä vaiheessa, kun keskustellaan alkoholin hai-toista.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kauma.

13.51 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Olen hyvilläni siitä, että nämä kokoomuksen lausumaehdotukset 2 ja 3 ovat herättäneet runsasta keskustelua täällä edustajien joukossa. Niissähän puhutaan siis anniskelun alvin alentamisesta sekä viinien ulosmyynnistä. Ja haluaisin todeta täällä, vaikka edustaja Kärnä poistui jo salista, että hän totesi tässä, että nämä asiat eivät etene sen takia, että sosiaali- ja terveysministeriön virkamiehet ovat niihin vastahakoisia. Ja kyllä itse ainakin olen sitä mieltä, ettei tässä virkamiehiä voida syyttää, vaan kyllä se tahto täytyy löytyä nimenomaan tästä salista kansanedustajien keskuudesta. Esimerkiksi meillä kokoomuksessa edustaja Wallinheimo on tehnyt etämyynnin sallimisesta lakialoitteen, joka olisi antanut mahdollisuuden pienpanimoille myydä tuotteita kotiovelle. Tästä edustaja Myllykoski myöskin puhui äsken. Ja itse olen tehnyt lakialoitteen, kuten äsken totesin, tästä anniskelun arvonlisäveron alentamisesta 14 prosenttiin. Nämä ovat siis sellaisia toimia, joita nyt kannattaisi ainakin kokeilla pandemiaolosuhteissa. Tämä on hyvä olosuhde laittaa tilapäisesti voimaan tällaisia säännöksiä, jotka normaalisti eivät ole olleet, ja sitten pandemian jälkeen me voisimme arvioida, mitä vaikutuksia niillä on ollut, ja tehdä sitten esimerkiksi kokonaisesityksen, jossa otetaan huomioon näitä alviasioita, viinien ulosmyyntiä, etämyyntiä ja niin edelleen.

Mutta vielä toteaisin tuohon edustaja Myllykosken aiempaan puheenvuoroon, jossa totesitte, että ette niinkään puhuisi siitä, että valvotuissa olosuhteissa eli ravintoloissa olisi tätä alkoholia parempi tarjota: Tätä lausumaa olin itse käyttänyt aikaisemmin, mutta toin sen esille sen takia, että meillä on täällä kuitenkin sellaisia kansanedustajia, jotka ovat kovasti vastaan tätä alkoholin arvonlisäveron alentamista siellä ravintoloissa, ja minusta se olisi heille hyvä perustelu, että ainakin se olosuhde olisi sitten valvotumpi. Mutta toki voi-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

daan ajatella niin ja itsekin ajattelen niin, että ennen kaikkea ravintolat tarjoavat fiksut puitteet ja muitakin palveluita siinä yhteydessä tämän anniskelun ohella.

Elikkä toivon todellakin, että hallitus ottaa onkeensa näitä asioita ja tuo kokonaisvaltaiset esitykset eduskunnalle.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

13.54 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Ymmärrän hyvin sen, että alkoholin nauttiminen palveluiden piirissä on turvallisempaa kuin kodeissa ja kadulla, mutta tässä ravintolasulun aikana näillä ehdotetuilla ponsilla suunnattaisiin alkoholin myyntiä juuri sinne kotikäyttöön, ei siis valvotusti ravintolaan. Sekin on totta ja ilahduttavaa, että suomalaisten, varsinkin nuorten, humalajuominen on vähentynyt ja nuorten joukossa myös yhä suurempi osa on ihan raittiitakin, mikä on erittäin hyvä suuntaus. Mutta tämä periaate ei kuitenkaan ole muuttunut: mitä enemmän on alkoholin saatavuutta, mitä alhaisempi on hinta, sitä enemmän on kulutusta ja sitä enemmän on haittoja, ja edelleen niin kuolemien, sairastavuuden kuin sosiaalisten haittojen lukumäärien — tämän hetkenkin lukumäärien — vertailussa alkoholi on yksinkertaisesti kansanterveydelle pahempi, itse asiassa moninkertaisesti pahempi ongelma kuin korona. Toki koronassa on erityisiä riskejä, ellei näitä vahvoja toimia tehdä, eli on erittäin paljon paremmistakin skenaarioista mahdollisuus, mutta kuitenkin nämä tosiasiat ovat tällä hetkellä sellaiset, että kyllä myös kansanterveyden näkökulmasta alkoholiongelmat edelleen tulee ottaa vakavasti.

Täällä edustaja Arhinmäki nosti esiin mielestäni tärkeitä huomioita tästä tilanteesta sekä ravintolayrittäjien että palvelutyöntekijöiden kannalta. On kyllä erittäin tärkeää, että tässä tilanteessa kohdennetaan tietysti tätä kustannustukea yrittäjille, mutta itse kyllä toivoisin sitä, että hallitus toisi tänne myös esitykset työttömyysturvan väliaikaisesta laista, josta meillä oli jo kokemuksia, jotta yrittäjien kannalta nämä lomautusprosessit olisivat nopeampia ja että työttömyysturvan omavastuupäivien poistaminen helpottaisi näiden lomautettujen työntekijöiden tilannetta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vartiainen.

13.57 Juhana Vartiainen kok: Arvoisa puhemies! On todella mukavaa, että nämä kokoomuksen lausumat ovat saaneet täällä näin paljon myönteistä huomiota. Mutta kyllä minä nyt vähän muistuttaisin siitä, että ei näissä asioissa voi mennä virkamiesten selän taakse. Nämä asiat ovat tietysti hallituksesta kiinni, oli sitten kysymys viinivaraston ulosmyynnistä tai sitten vaikkapa rokotusjärjestyksestä tai vaikkapa hoivahenkilökunnan palkoista, joista täällä hallituksen edustajat ovat käyttäneet hyvinkin hurskaita puheenvuoroja. Totta kai virkamiehet tekevät juuri sellaiset esitykset kuin mitä hallitus määrää.

Tässä voisi minusta kuitenkin osoittaa sellaista pragmaattisuutta, että kun vaikka ravintolayrittäjille on kertynyt huomattavaa varastoa ja monet ovat konkurssin partaalla, niin voisi edes tilapäisesti ajatella, että he voisivat myydä tätä varastoaan ulos. Voin vakuuttaa, että sellainen lakimuutos olisi tehtävissä kohtuullisen nopeasti.

Kuuntelin myös edustaja Guzeninan puheenvuoroa rokotusjärjestyksestä. Sekin on, kuulkaa, edustaja Guzenina, hallituksen käsissä. Kansallinen rokotusasiantuntijaryhmä ja tänä aamuna Helsingin Sanomissa asiantuntijat ehdottivat alueellista kohdentamista. Täällä taas ministeri Annika Saarikko kertoi, ettei hänelle ole tullut semmoista esitystä. Mutta

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

sehän on niin, että hallitus tekee esityksiä, jos haluaa, ja tämän pitäisi olla ihan selvää. Tai ajatelkaa tavallaan sitä paradoksia, että tässäkin salissa keskustellaan perusoikeuksien rajoittamisesta ennen kuin on edes onnistuttu saamaan raja-asiaa kuntoon.

Jotenkin minun mielestäni monet näistä puheenvuoroista ovat nyt kovin hurskaita, kun asiat ovat kuitenkin täysin hallituksen käsissä. Sama koskee tietysti hoivahenkilökunnan palkkaa. Suomessa on hoiva- ja terveysalan henkilöstöllä alhaisemmat palkat kuin kaikissa muissa Pohjoismaissa. Se asia ei muutu, ellei krooninen resurssipula julkisyhteisöissä muutu, ja siitä me ei päästä ikinä eroon, ellei työllisyysaste nouse. Senhän takia me jaksetaan kokoomuksessa, minäkin, muistuttaa työllisyysreformien tarpeellisuudesta. Välillä tulee ihan hirveitä haukkuja siitä, mitä kauheita kyykyttäjiä ja riistäjiä me muka ollaan, mutta tästähän tässä on kysymys. Suomi on ainoa Pohjoismaa, joka ei ole riittävästi sopeutunut ikääntymiseen. Se, että hoivahenkilökunnan palkat ovat muita Pohjoismaita heikommät, johtuu tästä, eikä se asia korjaannu ennen kuin tämä asia muuttuu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja al-Taee, minuutin mittainen vastauspuheenvuoro.

14.00 Hussein al-Taee sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmettelen edustaja Vartiaista nyt. Hän on markkinatalouden vahvimpia kannattajia tässä maassa. Hän on siitä ylpeä, ja minäkin siitä pidän ja olen siitä ylpeä. Mutta nyt näissä hoitoalan palkoissa, tässä kysymyksessä, menitte sosialismin puolelle. Hallitus ei näistä päätä. Hallitus on jo antanut kunnille varoja näitä varten, ja työnantajien on se palkka nyt maksettava, ei hallituksen. Ja tässä kohtaa terveisiä sinne sairaanhoitopiireihin ja kuntiin — siellä se tapahtuu. Se ei ole hallituksen käsissä, vaan näitten itsenäisten toimijoitten käsissä. Me emme sitä voi tehdä. [Välihuuto] — Rahaa sinne on laitettu. Rahaa on sinne laitettu, ja jos pyytävät lisää, tähän myös saavat, mutta heidän täytyy se päätös tehdä. Työnantajien on tämä päätös tehtävä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Juvonen.

14.01 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hieno asia, että täällä puhutaan sosiaali- ja terveydenhuollon jaksamisesta, hoitajien palkoista. Kyllä niistä on aikaisemminkin täällä puhuttu, ja perussuomalaiset ovat toistuvasti tuoneet esille sote-sektorin henkilöstön liian matalan palkkakehityksen. Olemme nostaneet koronakriisin aikana jo vuosi sitten, jo vuosi sitten — uskoisinpa, että ensimmäisenä eduskuntaryhmänä — esiin sote-henkilöstön erityisen koronalisän. Kyllä minun mielestäni hallitus voisi yhden kerran sanoa aitiosta, että sote-henkilöstö on lisänsä ansainnut. Me olemme kysyneet täällä, millä tavalla te tuette henkilöstöä, mutta ei ole tullut vastausta. Tehdään erilaisia rajoituksia ja toivotaan, että sote-henkilöstö jaksaa. Toki Suomessa vielä jaksavat sisulla ja kutsumuksella, mutta kun katsoo maailman tilastoja ja seuraa kansainvälisiä uutisia, niin kyllä järkyttävää on kuunnella esimerkiksi, miten Brasiliassa menee ei ainoastaan potilailla vaan myös hoitajilla. [Puhemies koputtaa] Eli hieno juttu, koronalisä hoitajille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Guzenina.

14.02 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä, että puhumme täällä hoitohenkilökunnan palkoista. Edustaja Juvonen, niin ikään espoolainen kunta-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

päättäjät, te tiedätte oikein hyvin, millä tavalla tämä logiikka HUSin osalta esimerkiksi toimii, nyt kun hallitus on hyvin runsain käsin kompensoinut kunnille näitä koronamenoja. [Paavo Arhinmäen välihuuto] Perussuomalaiset, te olette vastustaneet, te olette sanoneet, että kunnille on annettu liikaa rahaa. Minä kysyn teiltä, edustaja Juvonen, kun pidän teitä hyvin järkevänä ihmisenä: eikö tässä tilanteessa esimerkiksi HUSissa meidän kuntien, jotka olemme HUS-kuntia, meidän päättäjien pitäisi laittaa painetta nimenomaan sinne HUSiin? Kyllä meillä esimerkiksi Espoossa on varaa maksaa HUSille sen verran enemmän, että HUS antaisi näille hoitajilleen tämän koronalisän. Pyydän, että tullette samaan rintamaan minun kanssani ja lähdetään yhdessä vaatimaan tätä, koska olen aivan samaa mieltä teidän kanssanne, [Puhemies koputtaa] että tämä hoitajien tilanne on aivan sietämätön.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Laiho.

14.03 Mia Laiho kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hoitajien jaksaminen ja saatavuus on ihan ydinasioita tässä koko koronakriisin hoidossa, ja hoitajille pörkkänoiden antamista tässä pelkän kepin sijaan ilman muuta kannatan, ja se on tarpeen. Samalla, kun tässä puhutaan siitä, että kunnat ovat saaneet rahat ja sairaanhoitopiirit — näin on, mutta ne rahat eivät ole kohdentuneet sen mukaan, mitkä alueet ovat kärsineet eniten. Ei esimerkiksi Uudellamaalla sillä rahalla hurrata. Eli nyt katsette kyllä hallitukseen, että oikeasti myös suunnataan niitä rahoja enemmän niille alueille, jotka ovat koronasta eniten kärsineet. Siellä sitä henkilöstöä tarvitaan kaikkein eniten ja tarvitaan henkilöstölle kannustimia jaksaa tehdä ylitöitä ja joustaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt debatti menee hieman ohi majoitus- ja ravitsemustoiminnasta. — Edustaja Werning, palauttakaa keskustelu aiheeseen.

14.05 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puheenjohtaja! [Puhemies: Puhemies!] — Puhemies! — Tässä on sallittu keskustelu hoitajista, siihen pyysin debattipuheenvuoron ja siihen [1 sekunnin häiriö äänitteessä] käytän sen.

Ihmettelen nyt tässä, kun siellä kokoomuksen suunnalla, edustaja Vartiainen myöskin, olette huolissanne hoitajan palkasta ja vetoatte, että hoitajia ei ole alalla, kun nyt korona-aikana palkka on huono, niin anteeksi nyt vaan. Te olette olleet, kokoomus, hallituksessa jonkun aikaa, ja jos katsotte, että hoitajapalkat pystyttäisiin korjaamaan hallituksesta käsin, niin miksi niitä ei ole korjattu?

Hoitajia, sote-osaajia, on poistunut alalta kymmeniätuhansia jo ennen korona-aikaa. Tämä hoitajakato ei ole alalla mikään uusi asia. Kuten Juvonenkin on ollut monesti huolissaan tästä, olen aivan samaa mieltä kanssanne tästä näin. Nyt tiettenkin tässä korona-aikaan, niin kuin aiemmassa puheenvuorossani sanoin, koronalisiä voitaisiin käyttää sairaanhoitopiireissä henkilöstöpalkkaukseen, mutta iso ongelma on siinä, miten hoitotyön johtaminen, työolot, palkkaus totta kai, saadaan kuntoon. Nämä eivät ole mitään uusia asioita. [Puhemies: Nyt on aika täynnä!] Näitten eteen pitää sitten siellä keskusjärjestöjen tehdä töitä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Myönnän vastauspuheenvuorot vielä edustajille Reijonen ja Vartiainen, ja sen jälkeen palataan aiheeseen, tai aiheeseen saa palata jo näissä debattivuoroissa. [Naurua] — Edustaja Reijonen.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

14.06 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Hyvä, että minun ei vielä tarvinnut pysyä aiheessa, [Puhemies: Tarvitsee! — Naurua] mutta pysyn kuitenkin aiheessa.

Korona-asia ja hoitajien jaksaminen on äärettömän tärkeätä, ja sitten pitää miettiä, miten me jatkossakin saadaan hoitajia pysymään ja miten hoitoala pysyy houkuttelevana. Se on äärettömän tärkeätä, miten me saadaan houkuttelevaksi tämä ala. Pitää olla porkkanoita.

Myös omaishoitajia täytyy muistaa, henkilökohtaisia avustajia, loputon lista. Kaikenlaisiin tämmöisiin sote-asioihin pitää kiinnittää huomiota, niin että hoitajat todella jaksavat ja omaishoitajat jaksavat. Se on tärkeätä, että saataisiin vaikka omaishoidon tuki verottomaksi. Jo sillä autettaisiin paljon jaksamaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt edustaja Vartiainen, ja sen jälkeen puhujalistaan.

14.07 Juhana Vartiainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nopeasti vain edustaja Werningille se, että hallitus on kuitenkin avainasemassa siinä, että välillisesti voidaan helpottaa julkissektorin tilannetta. Nostakaapa työllisyysaste 78 prosenttiin, niin te huomaatte, että myös hoivahenkilökunnalle löytyy ihan erilaisia resursseja. Ja siihen 78 prosenttiin löytyy eväät esimerkiksi kokoomuksen vaihtoehtobudjetista. [Paula Werningin välihuuto]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Puhujalistaan. Edustaja Hopsu.

14.07 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Piti käyttää lyhyesti puheenvuoro ravintoloiden ja pienpanimoiden alkoholin ulosmyynnistä, ensin siis siitä, mutta kun en päässyt äsken debattiin, niin kommentoin näitä muitakin.

Kyllä hieman surulliselta kuulostaa edustajan työn painoarvon kannalta se, että meidän pitää täällä pyytää tai toivoa kansalaisaloitteita, joten toivoisin, että muun muassa Myllykosken ja Wallinheimon tekemät aloitteet etenevät ja eduskunnan ääni tulee siinä kuultua. Myös itse kipuilen näiden lausumien kanssa. Ymmärrän, että tässä aikataulussa ei millään saada viinien ulosmyyntiä säädettyä, ja sen takia juurikin nämä tehdyt aloitteet ovat tärkeitä ja toivon, että ne etenevät ja ministeri siinä myös ottaa ja kantaa sen vastuun, joka hänellä on.

Sitten tuli kysymyksiä HUSin mahdollisuuksista lisäkorvauksiin, ja erityisesti meitä espoolaisia edustajia haastettiin. Toivon myös, että Espoo voisi ottaa mallia Helsingistä, joka on näitä rahoja käyttänyt hoitohenkilöstön palkankorotuksiin. Ehkä voimme jotain samantilaista ratkaisua hakea myös meidän kunnan puolella.

Muistutan samassa, että tämä tilanne ei koske pelkästään sairaanhoidon ja terveydenhoidon henkilöstöä vaan meillä on myös varhaiskasvatuksen, koulun ja opetuksen henkilöstö, joka on koko ajan tämän koronatilanteen kanssa tekemisissä, ja se tulee huomioida muun muassa rokotejärjestyksessä silloin, kun näitä alueellisia rokotuksia saadaan käyntiin. Olen vakuuttunut siitä, että ne kyllä etenevät heti, kun nämä kriittiset ryhmät on tehty — tällainen keskustelu — ja ymmärtääkseni on aivan selvä, että myös asiantuntijoita kuullaan tässä.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Vielä: Edustaja Räsänen nosti tärkeän huomion siitä, että yrityksiä auttaisi myös se, että nämä lomautuspykälät, jotka olivat käytössä aiemmin, jatkuisivat. Toivon, että myös ne etenevät.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Rantanen, Mari.

14.09 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Niin mukava kuin täällä eduskunnassa on puhua, niin haluan tässä kohtaa muistuttaa, että ravintolat odottavat tällä hetkellä tätä ratkaisua, ja tältä osin ehkä tämmöiseen laajaan alkoholipoliittiseen keskusteluun ei kannata tässä kohtaa mennä — nimittäin heidän pitäisi tietää, mitä huomenna tehdään, aukaistaanko ravintolat vai eikö aukaista, ja tältä osin toivon, että tämä keskustelu ei kauheasti laajenisi. Mutta kun se nyt kerran laajeni, niin sanon muutaman sanasen. [Naurua]

Ensin toivon, että hoitohenkilökunta pistää tämän päivämäärän erittäin tarkasti korvan taakse. Nimittäin edustaja al-Tae sanoi, että jos kunnat pyytävät rahaa hoitajien palkkaamiseen, niin sitä myös saavat. Muistakaa tämä. Nimittäin tämä on kova lausunto hoitoalan henkilöstön palkkoihin, mikä on sinänsä oikein, mutta toivon, että myös pidätte sananne, ettei käy niin kuin vappusatasen kanssa.

Arvoisa puhemies! Otan muutamaan kohtaan vielä kiinni.

Ensin tämä asia, että nyt kun näitä ravintoloita pidetään erittäin tiukasti sulkutoimien alla, niin jotta tämä on oikeudenmukaisen tuntuista, niin silloin ihan oikeasti... Me ollaan vuosi pyydetty, että meidän rajatoimet olisivat yhtä tiukan kontrollin alla, ja tätä on nyt hallitukselta pyydetty, toivottu ja vaadittu, ja edelleenkin sitä esitystä ei näy. Ravintoloitsijoilta tulee aika paljon viestiä siitä, että he ymmärtävät nämä toimet, mutta he pitivät erittäin epäoikeudenmukaisena sitä, että heidän työnsä ja elinkeinonsa on sulki ja samaan aikaan raja on auki, ja se on täysin kestänyt. Tämä vie pohjan näiden rajoitustoimien legitimitetiltä, koska se virus tulee koko aika uudestaan, uudestaan ja uudestaan, ja jos katsoitte, niin jälleen on löytynyt uusi vaarallinen mutaatio, jonka Thaimaa itse asiassa uutisoi.

Sitten tähän rokoteasiaan. Eilen Asko Järvinen HUSista oli Ykkösaamun haastattelussa, ja hän esitti tämän... Mekin ymmärrämme sitä alueellista painottamista erityisen hyvin tänne epidemia-alueille, mutta on ollut täysin käsittämättömiä lausuntoja, että ne kohdistettaisiin pelkästään maahanmuuttajiin, [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Emme me ole kannattaneet! — Maria Guzeninan välihuuto — Paula Werningin välihuuto] ja näin ei voi olla, mutta Asko Järvinen esitti... — Kyllä, näin on, lukekaa mitä täällä on puhuttu THL:stä ja HUSista. [Maria Guzenina: Emme me ole kannattaneet!] — ...mutta Asko Järvinen totesi, että tämä voitaisiin tehdä kaikista oikeudenmukaisimmin ja lääketieteellisesti parhaimman riskiarvion mukaan niin, että ne kohdistetaan ikäryhmittäin. Eli kun me saamme viisikymppiset ja siitä yli rokotettua, niin tässä voisi olla se, millä päästään myöskin ulos ja kohti sitä exit-suunnitelmaa, jota odotamme hallitukselta edelleenkin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Laiho. — Emme mene enää debattiin.

14.12 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Ravintolat todellakin odottavat nyt ratkaisua siihen, mitä he huomenna tekevät ravintoloissaan. Ja nyt meillä on tämä sulkuesitys, joka on saanut kannatusta. Tässä tilanteessa se on varmasti perusteltu, mutta meidän pitää huolehtia siitä, että ne korvaukset ovat riittävät, ja myöskin siitä, että meillä on tästä ulospää-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

sytiä. Ja tässä on keskusteltu niistä vaihtoehtoista ja siitä, mitä kokoomus on nostanut esille tässä ja on myös lausumissaan nostanut, että millä tavalla voitaisiin osaltaan tukea ravintola-alaa tässä vaikeassa tilanteessa.

Samaan aikaan meillä on täällä eduskunnassa käsittelyssä jatko ravintolarajoituslakiesitykselle, joka käytännössä olisi kuolinisku monille ravintoloille. Eli tämän nyt kolmen viikon sulun jälkeen tulisi jatkoksi toinen esitys, joka löisi kyllä ravintolat ihan lyttyyn ja olisi niille työntekijöille merkittävä asia toimeentulon ja elämän, tulevaisuuden suunnitelmien kannalta. Eli siihen esitykseen liittyen nyt olisi kaikkien ymmärrettävä se, että meidän pitää löytää ne mahdollisuudet, millä tavalla ravintolat voivat toimia terveysturvallisesti ja niin, ettei niitä voi määrätä laittamaan kello kuudelta kiinni ilman, että se vaikuttaa niihin merkittävällä tavalla: voi olla pöytiin tarjoilua, voidaan huolehtia turvaväleistä, voi olla ulkoterasseja, ja voidaan huolehtia siellä hygieniasta, sopia etukäteisajanvarauksesta osassa ruokaravintoloista ja pidentää sitä aukioloa sillä perustein. Se pystytään tekemään hallitusti.

Nyt tarvitaan ravintoloihin vain luottamusta myöskin päättäjien taholta, hallituksen taholta siihen, että kyllä ne ravintolat hoitavat asian turvallisesti. Kaikki ollaan varmasti samaa mieltä, tai ei tunnuta olevan, että ruokaravintolat ja seurusteluravintolat pitää määrittellä erikseen, profiloida. Miksi näissä esityksissä ei ole myöskään huomioitu sitä, että ne ovat erityyppisiä ravintoloita, ruokaravintolat ja seurusteluravintolat, ja myöskin riski infektion leviämiseksi on erilainen näissä ihan luontaisella tavalla, kun toisessa liikutaan enemmän ja on sitten enemmän alkoholitarjoilua? Nämä asiat olisi kyllä välttämättömiä huomioida sitten tässä seuraavassa esityksessä, joka on siis nyt eduskunnassa käsittelyssä. Ja toivon, että puolueet siinä oikeasti myöskin ovat valmiita tekemään eduskunnassa sellaisia ratkaisuja, jotka edesauttavat ravintoloiden selviytymistä. [Puhemies koputtaa] Nyt tämänhetkinen esitys, mikä STM:stä on tullut, ei sitä tee.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Pirttilahti.

14.16 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa herra puhemies! Teille myös hyvää palmusunnuntaita! [Puhemies: Kiitos!] Ja virvon varvon tuoreeks terveeks, ja vitsat sulle ja lahjat mulle. Tämä on hyvin monipuolinen keskustelu ollut — lähestulkoon niin kuin tämä virpomiskeskustelu nuorten parissa — siinä, miten se on käsitelty. Tuo alkoholilain osuus, mikä tässä on käsitelty, on myös ollut mukana, myös edustaja Savolan kanssa esimerkiksi viimeksi kirjallisella kysymyksellä, mutta ne vastaukset ovat olleet aika tylyjä. Ja monet meistä ovat tehneet aloitteita, mutta nehan kuoleentuvat aina valtiopäivien välissä, ja siitäkin syystä niitä varmaan monesti on tehty. Mutta eivät ne oikeastaan ole vaikuttaneet tähän vakinaiseen lainsäädäntöön. Nythän me puhutaan väliaikaisesta lainsäädännöstä.

Eli tällä hengellä, mitä meillä tässä tänään on tullut sen puolesta, lähdetään yhdessä puuhaamaan vakinaiseen, pysyvään lainsäädäntöön muutoksia. Mutta kuten täällä jo edustaja Mia Laiho pääsi asiaan ja myös edustaja Rantanen tapaili jo sitä, niin kyllä yrittäjät odottavat tätä lainsäädäntöä, selkeyttä siihen, miten tämä menee eteenpäin juurikin siitä, kuinka sulut tapahtuvat, minkä tyyppisissä ravintoloissa, mikä on se maakuntajako, mikä se välttämättömyys on siinä ja onko erilaisista tapahtumista kompensatio, mikä kustannuksiin sitten aiheutuu. Toivottavasti tässä päästään vilkkaasti eteenpäin mutta myös katsotaan sen elinkeinon ja sen ravintolanpitäjän puolta. [Juhana Vartiainen: Hyvä puheenvuoro!]

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Savola.

14.17 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Laiholle haluan vain todeta sen, että ei tässä kukaan haluaisi rajoituksia ravintoloille tehdä, ei missään tapauksessa, mutta tässähän hoidetaan tätä vakavaa tilannetta, mikä tässä maassa on menossa. Ja toivon mukaan nämä rajoitukset nyt tepsivät niin, että ei tarvitse mennä enää jatkotoimenpiteisiin ja sulkuihin ravintoloidenkaan osalta. Kyllä siellä helisemässä ollaan, kyllä se viesti on vahvasti kuultu. Sen takia on erittäin tärkeätä, että on yrittäjillä nyt tiedossa, mitä tapahtuu ja milloin tapahtuu, mitä voi tehdä ja mitä ei voi tehdä. Tämä epätietoisuus myöskin siellä yrittäjäkentällä on ollut äärimmäisen hankalaa, ja tästä ainakin itse olen yhteydenottoja saanut.

Mitä tulee sitten juurikin nyt määrättävään lakiin ja mahdollisiin jatkolakeihin, niin kyllä se oikeasuhtaisuus on tässä avainasemassa: Se, että ei tehdä ylimitoitettuja toimenpiteitä. Niillä toimenpiteillä halutaan ainoastaan täsmällisesti rajata niin, että tauti ei pääsisi leviämään.

Ja kolmas juttu on se, että yrittäjille annettavat korvauksethan eivät riitä, mutta pientä apua siitä on olemassa, että nämä saadaan myöskin riittävällä tavalla ja ripeästi näille yrityksille ohjattua. Tässä hallitus toimii ja näihin puuttuu.

Viimeiseksi haluan vielä todeta tähän alkoholilainsäädäntöön liittyen sen, että kyllä se enemmistön henki täällä selväksi on tullut, mitä halutaan tehdä, ja muutoksia tässä maassa alkoholilainsäädäntöön tarvitaan, niin että yrittäjät voivat vapaammin täällä toimia, vapaammin elää, ja myöskin kansalaisiin luotetaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Juvonen.

14.19 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt tällä hallituksen esityksellä siis suljetaan ravintolat 18.4. saakka, ja täällä on käyty hyvää keskustelua siitä, mitä vaikutuksia sillä on niin ravintoloitsijoille, työntekijöille kuin myös ihmisille. Perussuomalaiset ovat mukana kokoomuksen tekemissä lausumissa. Täällä on käyty keskustelua viinien ulosmyynnistä, että se sallittaisiin tilapäisesti anniskelu-oikeuden omaaville ravintoloille, ja tässä on juurikin kyseessä se, että kun henkilö ostaa ravintolasta mukaansa ruokaa, niin sen sivussa ne, joilla on anniskelu-oikeus, voisivat myydä mukaan esimerkiksi viiniä.

Täällä on käyty keskustelua nyt sitten näistä haitoista. Haluan nostaa esille tässä keskustelussa tämän haimatulehdus- ja haimasyöpäteeman, minkä, edustaja Räsänenkin, nostitte. Meillä on Suomessa kaksi syöpämuotoa, joista kun kerrotaan, että tällaiseen on sairastunut, niin aina sanotaan, että oma vika. Toinen on haimasyöpä, ja toinen on keuhkasyöpä. On totta, että runsas alkoholinkäyttö lisää esimerkiksi haimatulehduksia, kuin myös haimasyöpää, sitä ei käy kiistäminen. Runsa tupakointi lisää keuhkasyöpää. Mutta on myös niitä tapauksia, missä alkoholi ei ole selittävä teema. Haluan sen vuoksi pitää tämän puheenvuoron, koska syitä siihen, miksi hyvin moni ihminen sairastuu esimerkiksi haimatulehdukseen, ei välttämättä löydetä. Siellä on erilaisia yksilöllisiä sairaudelle altistavia syitä tai siltä suojaavia tekijöitä.

Tuolla Kolmiosairaалassa toimitaan hyvinkin vahvasti koko ajan, on korona tai ei. Osastoilla on paljon leikkauspotilaita ja erilaisia syitä, miksi siellä on sitten esimerkiksi haimas-
sa kasvain. Eli yksinomaan alkoholi ei selitä. Toki se on se suurin riski, mutta sitten on aina osa niitä, joilla se ei ole selittävä syy, ja siinäkin mielessä on tärkeää, että ymmärrämme

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

näitä potilaita, että se voi olla myös aika suuri loukkaus sanoa, että alkoholista aiheutui sinun ongelmiasi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Räsänen.

14.21 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tämä keskustelu on ollut kyllä aika merkillinen, kun täällä olen kuunnellut erityisesti eri hallituspuolueiden edustajia nimenomaan näistä kohta äänestettävistä ponsista, joista yksi liittyy tähän alkoholin ulosmyyntiin. Näyttää siltä, että vain kristillisdemokraatit ovat sydämestään tukemassa nyt tätä hallituksen ja valiokunnan mietinnön linjaa tässä kysymyksessä. [Paavo Arhinmäki: Se ei sinänsä yllätä!]

Mutta täällä on käyty keskustelua myös tästä rokotusjärjestyksestä, ja kyllähän todellakin nämä rokotukset, joita odotamme, ovat tie ulos näistä rajoituksista. Itse ajattelen, että on tärkeää, että rokotejärjestyksessä edetään tiukasti terveysperusteisesti. Kyllä jokaisen ihmisen henki ja terveys on yhtä arvokas, ja ennen mahdollisiin alueellisiin painotuksiin siirtymistä on kyllä syytä huolehtia niin iäkkäiden kuin riskiryhmiin kuuluvien rokotuksista. Täytyy muistaa, että ei se iän aiheuttama riski veitsellä leikaten poistu siinä 70 vuoden iässä, vaan tiedämme, että 60-vuotiailla, varsinkin miehillä, on erittäin suuri, suurentunut riski taudin vakaviin muotoihin, tehohoitoon ja myös kuolemaan, ja tämä koskee myös yli 50-vuotiaita. Eli toivon sitä, että kaikkialla Suomessa vähintään nämä yli 60-vuotiaat, miehuuten myös yli 50-vuotiaat, rokotetaan ennen kuin mihinkään alueellisiin painotuksiin mennään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja vielä edustaja al-Tae.

14.23 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! On tehtävä nyt selväksi ja painotettava voimakkaasti ehkä se, että kun teemme nyt rajoituksia mukaan lukien tämä rajoitus, niin kustannustukien, kompensatiokorvauksien, täytyy olla askeleen edellä näitä rajoituksia. Silloin luomme sellaisen tilanteen, että erilaisilla yrittäjillä on näkymä koko ajan siitä huomiosta, ei ainoastaan siitä, onko huomenna auki vai kiinni, vaan erityisesti näkymä siitä, että firma pysyy pystyssä. Tämä on se tapa, jolla tätä järjestystä täytyisi pystyä muuttamaan ja yrittää kirittää nyt sitten kollegoita hallituksessa ja täällä eduskunnassa, että me pystyttäisiin näitä tukiasioita, kompensatio-asioita, edistämään vielä voimakkaammin ja olisimme sitten aina askeleen edellä näihin rajoituksiin nähden.

Sitten vielä tästä rokotusjärjestyksestä. En näe, että etnisiin perustein ketään pitäisi rokottaa. Se kuulostaa vähän pöhköltä ajatukselta itse asiassa. [Eduskunnasta: Ei ole kukaan ehdottanutkaan! — Vasemmalta: Poliisit pitäisi!] Se on erittäin huono ehdotus, kuka onkaan tehnyt sellaista, että etnisiin perustein ruvettaisiin rokottamaan, jakamaan ihmisiä. Se on väärä ehdotus, sitä ei pidä tehdä, eikä sitä täällä pidä toistaa. Joitain asioita voimme politiikassa politisoida rauhassa loputtomiin, mutta tässä rokotusjärjestysasiassa kannattaa olla varovainen. Nimittäin kansalaiset katsovat tarkkaan, olemmeko me eduskunnassa nyt laittamassa erilaisia ihmisiä vastakkain vai ei. Tässä toivoisin, että emme lähtisi politisoimaan tätä rokotusjärjestysasiaa, vaan teemme niin, että parlamentaarisesti katsomme, mitä epidemiologit ja muut asiantuntijat ovat tästä mieltä, ja kuuntelemme heitä tarkasti ja teemme yhtenäisiä, hyviä päätöksiä koko Suomen, kaikkien suomalaisten, edun toteuttamiseksi.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 38/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Keskustelun kuluessa on tehty 3 lausumaehdotusta, joten asiasta on äänestettävä. Äänestykset tapahtuvat tässä täysistunnossa pienen tauon jälkeen. Istunto ja asian käsittely keskeytetään, ja istuntoa jatketaan kello 14.35 — kesäai-kaan.

Täysistunto keskeytettiin kello 14.26.

Täysistuntoa jatkettiin kello 14.35.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt jatketaan kello 14.26 keskeytynyttä istuntoa ja päiväjärjestyksen 3. asian käsittelyä.

Keskustelussa Pia Kauma on Heikki Auton kannattamana tehnyt vastalauseen mukaiset 3 lausumaehdotusta.

Selonteko hyväksyttiin.

Mietintö ”jaa”, Pia Kauman ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 32, ei 24; poissa 143 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Pia Kauman ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 34, ei 22; poissa 143 (äänestys 3). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Pia Kauman ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 33, ei 22; poissa 144 (äänestys 4). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 g §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 31/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 7/2021 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäises-
sä käsittelyssä. — Edustaja Simula.

Keskustelu

14.38 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Tällä lain täsmennyksellä halutaan antaa aluehallintovirastoille ja kunnille lisää työkaluja erilaisten tilojen sulkemiseksi ja elinkeinon harjoittamisen rajoittamiseksi koronapandemian aikana. Huomattavaa on, että mahdollisen sulkemisen sanotaan koskevan tiloja ja toimintoja, joissa on ”erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle”.

Kuten todettua, tartuntatautilaki on nykyisellään hyvin sekava. Perustuslakivaliokuntaakin on lausunnossaan todennut, että tartuntatautilain sääntely on osin vaikeaselkoista, eikä se juuri parannu ehdotetuilla muutoksilla. Eikö lainvalmistelu ole silloin aika heikoilla kantimilla? Välillä myös näyttää siltä, ettei kukaan tiedä, mitkä toiminnot milloinkin kuuluvat lain soveltamisalaan. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Yrittäjät ovat tehneet monia toimenpiteitä estääkseen tartunnat tiloissaan. Kun esimerkiksi kuntosaleilla on tutkimustenkin mukaan lähes olematon riski saada koronartartunta, on yksinkertaisesti väärin sulkea tällaisia tiloja ja toimintoja kokonaan. Yritykset ovat myös käyttäneet niin varallisuuttaan kuin aikaansa tartuntojen estämiseksi: tilojen kävijämäärää ja kapasiteettia on rajattu, ilmanvaihtoa... [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt, arvoisat edustajat, siirtäkää muut keskustelut salin ulkopuolelle. Edustaja Simulalla on puheenvuoro. — Olkaa hyvä.

Kiitos, puhemies! Yritykset ovat myös käyttäneet tosiaankin niin varallisuuttaan kuin aikaansa näiden tartuntojen estämiseksi. Huomiota on kiinnitetty muun muassa ilmanvaihtoon, tehty muutoksia siihen, siivousväliä on tiennetty, asiakkaiden käyttöön on osoitettu desinfiointivälineitä, minkä lisäksi on hankittu erilaisia pinnoitteita jotka estävät viruksen elämisen pinnoilla, vaikkapa kuntosalilaitteissa. Yrittäjien omatoimisuus on ollut hyvin tärkeää, mutta nyt tällä lainsäädännöllä rangaistaan heitä siitä. Se ei ole oikein.

Arvoisa puhemies! Yrittäjän pitää voida luottaa viranomaisiin. Esitetty lainmuutos sellaisenaan lisää epävarmuutta entisestään, eikä se millään tavoin kannusta yrittäjiä jaksamaan tätä kriisiä läpi. On edelleen tärkeää sallia sellainen yritystoiminta, joka ei lisää tartuntatautiriskiä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Koponen, Ari.

14.40 Ari Koponen ps: Puhemies! Ehkä tästä koronaviestinnästä nopeasti muutama sana. Jatkuvasti yksityiset ihmiset ja yritykset ottavat yhteyttä, ja he eivät tiedä senhetkisiä rajoituksia. Pitäisi olla joku paikka, mistä kaikki kunkin alueen rajoitukset olisivat helposti saatavilla, esimerkiksi verkkosivu mikä päivittyisi koko ajan, ja ihmiset ja yritykset voisivat katsoa sieltä sen alueen rajoitukset. Se voisi olla tulevaisuudessakin ihan viisasta.

Sitten päätöksenteon nopeudesta ehkä. Ystäväni Uudesta-Seelannista pisti viestiä jo aikaisemmin keuhkolla: ”Täällä ei muuten kauheasti jossitella. Seiskalta illalla tuli ilmoitus, että pääministeri pitää tiedotustilaisuuden kello 21. Senhän jo arvasi, että se ei hyvää tiedä, mutta miettikää: yksi community case ja epäselvyyksiä testauksessa, ja aamukuudelta Auckland lockdowniin viikoksi. Huomenna olisi ollut iso hyväntekeväisyysjuoksu sekä aamuysiltä yli 10 000 ilmoittautunutta isoon taidetapahtumaan yms. Ei paljon paina, ovet

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

saman tien lukkoon. Ja huom. katsoin netistä just Suomen hallituksen tiedotustilaisuuden. Se kesti 2 tuntia 10 minuuttia. Täällä ne kestää yleensä vartin.” — Eli tekoja.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Laiho.

14.42 **Mia Laiho kok:** Arvoisa puhemies! Meillä on täällä tänään hyväksyttävänä tartuntatautilain 58 g §. Tämä lakihan on juuri hiljattain hyväksytty, ja aluehallintovirasto tulkitsee lakia niin, että alle kymmenen hengen ryhmissä liikunta on tilassa mahdollista, jos huomioidaan terveysturvallisuus. Tämä ei kuitenkaan käynyt STM:lle, joka olisi halunnut sulkea kategorisesti kaikki tilat. Ministeriöllä ja aluehallintovirastolla oli lain tulkinnasta siis erilainen näkemys, ja sen takia esitys tuotiin uudelleen eduskuntaan. Perustuslakivaliokunta tuki sitä aluehallintoviraston tulkintaa laista, että alle kymmenen hengen tilaisuudet olivat sallittuja.

Olemme kokoomuksessa jättäneet asiaan vastalauseen. Ymmärrämme toki, että myös kuntosaleja pitää rajoittaa siinä mielessä, että pitää huolehtia terveysturvallisista käytännöistä, mutta tämä esitys on nyt taas niitä esityksiä, missä lyödään lekalla, kun voitaisiin tehdä vähän soveltuvia asioita ja mahdollistaa toimintaa terveysturvallisesti. Olemmekin jättäneet vastalauseeseen lausumaehdotukset, joista täällä kohta äänestetään, ja luen ne tässä nyt teille:

”1) Eduskunta edellyttää, että varmistetaan niiden tilojen toiminta, joissa voi olla kuitenkin 20 neliön pinta-alaa kohti enintään yksi henkilö.” Tällaista tulkintaa on käytetty monissa Euroopan maissa.

”2) Eduskunta edellyttää, että kansalaisten oikeudet lakisääteiseen kuntoutukseen varmistetaan”. Nyt tällä esityksellä nämä tilat suljetaan niin, että myöskään ihmiset, jotka tarvitsevat lakisääteistä kuntoutusta, eivät pysty niissä tiloissa sitä saamaan — koskee myös muun muassa vesiterapiaa.

”3) Eduskunta edellyttää, ettei sulkutoimilla heikennetä tilojen käyttöä silloin kun niitä käytetään varhaiskasvatukseen, perusopetuksen, lakisääteisten terveydenhuollon palvelujen, muun kuntoutuksen ja alaikäisten harrastusten järjestämiseksi tiloissa.”

”4) Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto turvaa kansalaisten liikuntamahdollisuudet ja sairauksien ehkäisyn myös sulun aikana.”

”5) Eduskunta edellyttää, että ratsastusmaneesien ja koirien koulutustoiminta voi jatkua terveysturvallisuus huomioiden.”

Ja ”6) Eduskunta edellyttää, että lain toimeenpanossa huomioidaan alueellinen epidemiologinen tautitilanne ja tehdään vain välttämättömät toimenpiteet.”

Arvoisa puhemies! Olemme juuri äsken hyväksyneet tartuntatautilain ravintoloiden sulkemista koskevan esityksen, ja nyt meillä on tämä kuntosalia koskeva esitys. Samaan aikaan meidän on huolehdittava myöskin siitä, että Suomeen ei pääse liian löperästi rajojen yli tuoden tänne virusta. Ihmiset eivät ymmärrä sitä, että täällä rajoitetaan suomalaisten elämää jopa liikkumisrajoituksin, mitä on esitetty, ja samaan aikaan rajojen yli voi tulla viruksen kanssa varsin ongelmitta. Tällä hetkellä rajaliikenne on hyvin vähäistä, ja siihen voidaan kohdentaa näitä testauksia. Mutta sosiaali- ja terveysvaliokunta antoi lausuman tartuntatautilain edellisen päivituksen yhteydessä, että ministeriön pitäisi valmistaa tällainen ennakkotestauksen malliin perustuva systeemi rajoille. No, on aika ihmeellistä siten lukea tänään aamulla Iltalehteä, jossa kerrottiin, että ministeriöstä on annettu ymmärtää, ettei sellaista voi tehdä ja ettei se ole mahdollista. Se on kuitenkin mahdollista tehdä

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

muissa Pohjoismaissa ja suurimmassa osassa Euroopan maita, ja kolmansia maitakin on mukana. Mikä sitä voi estää? Totta kai Suomen pitää antaa ulkomaille semmoinen viesti, että tänne ei ole tulemistakaan, jos ei ennakkotestiä ole tehty. Ja sitten tietenkin on tärkeää, että täällä rajatestauksiin myös ohjataan ihmisiä ja pystytään täällä testaamaan.

Mutta jos ymmärrätte: Kun täältä sanotaan, että rajat ovat kunnossa, niin nyt siellä on 95 prosenttia siitä normaalista rajaliikenteestä, ja kun sitä lähdetään nostamaan, niin eihän mikään pysty pidättämään niitä, eikä pystytä tekemään testauksia sellaiselle määrälle liikennettä. Kyllä sinne pitää olla tällainen ennakkotestausmalli, ja voidaan osa niistä tartunnoista estää sillä tavalla. Se ei tietenkään saa olla ainoa keino, vaan sitten pitää pystyä myöskin ohjaamaan testiin, jos sille nähdään tarvetta. [Mari Rantanen: Karanteeni!] — Ja karanteeniin. Näin on, kunnon karanteenikäytännöt. Kyllä niissä maissa, missä tämä tauti on saatu hallintaan ja joissa on lockdown, on käytetty kunnon karanteeneja, ja nimenomaan omakustanteista karanteenia on tällöin käytettävä. Suomalaisella tietenkin on aina mahdollisuus tulla Suomeen takaisin, mutta heidänkin osaltaan karanteeni on sitten välttämätön.

Arvoisa puhemies! Otan tässä vielä muutaman sanan tästä rokotusjärjestyksestä. Nyt kun voimakkaasti rajoitetaan ihmisten elämää jopa liikkumisrajoituksin, niin on kyllä yhdenvertaisuuden näkökulmasta ja lääketieteellisen arvion perusteella tärkeää, että niille alueille, joilla tautia on eniten, rokotuksia myöskin kohdennetaan enemmän. Sen takia luotetaan tässä ammattilaisiin ja heidän näkemyksiinsä siitä, mitkä vaikutukset rokottamisella on tautikehitykseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Niikko.

14.49 Mika Niikko ps: Arvoisa puhemies! Tässä kun me keskustellaan tartuntatautilain muuttamisesta, niin tähän koskee erityisesti niitä yrittäjiä, jotka joutuvat tämän lainsäädännön kautta taas kiristämään toimenpiteitä oman elinkeinon harjoittamiseksi.

Juuri äsken äänestettiin ravintoloiden sulkutoimien jatkamisesta kolmella viikolla. Tämä äskeinen äänestys tarkoittaa sitä, että nämä yrittäjät joutuvat entistä tukalampaan tilanteeseen. Mielestäni me ei voida niputtaa kaikkia yrittäjiä samaan koriin. Ravintoloitakin on erilaisia. Me tiedämme sen, että ruokaravintolat olisivat hyvin voineet pysyä avoina [Eva Biaudet'n välihuuto] ja olisimme voineet antaa niiden jatkaa toimintaansa.

Nyt me tehdään ihan sama virhe esimerkiksi näiden liikuntayrittäjien kohdalla. Me ei haluta antaa heille mahdollisuutta pitää esimerkiksi kuntosaleilla sitä kymmentä asiakasta, vaan kuntosalit ja monet liikuntapaikat halutaan käytännössä sulkea. Tällainen yksioikoinen menettely ei ole millään tavalla perusteltua. Meillä ei ole semmoista tutkimustulodataa, joka tukisi sitä, että kategorisesti kaikki, missä ihmiset kohtaavat terveyttä parantaa, kuntoillen, olisivat jollakin tavalla koronavaarallisia paikkoja.

Olisin toivonut, että tämä tulkinta myös menisi aveille, kun avit sitten lähtevät tulkitsemaan tämän uuden lain kautta niitä toimenpiteitä, mutta luulenpahan vain, että ministeriöstä tulee se tahtotila, joka on se, että ne kaikki paikat on vain kategorisesti laitettava määrättyllä alueella kiinni, ja se ei ole järkevää.

Arvoisa puhemies! Täällä kokoomus yhdessä lausumassa esittää sitä, että voisi olla 20 neliön alueella yksi harrastaja tiloissa, että tällaista laskentaperiaatetta käytettäisiin. Tätä tällaista laskentaperustettahan on toki käytetty jossain ulkomailta esimerkiksi kuntosaleilla, mutta täytyy muistaa, että ulkomailta kuntosaleilla on pääsääntöisesti joutunut

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

käyttämään maskia. Siellä monella kuntosalilla käytetään maskia, ja se ei haittaa kuntoilijaa, jos hän haluaa kunnostaan huolta pitää.

Tiedän kuntosaleja, ja yhdessä, jossa itsekin käyn, on 1 400 neliötä. Jos tällaista matematiikkaa käytettäisiin, niin siellä salissahan saisi olla semmoiset 70 henkilöä samanaikaisesti kuntoilemassa, ja eihän se taas onnistu, koska laitteita ei kuitenkaan ole laitettu vähintään 2 metrin etäisyydelle toisistaan. Sen takia tämän esimerkin nyt tuon esille, että tämä on vaikeata avelle päättää, mitkä saavat olla auki ja mitkä eivät. Sen johdosta pitäisi olla semmoista yksilöllisempää tarkastelua niitten liikuntapaikkojen mukaisesti, missä ne etäisyydet on pystytty myös turvaamaan ja on tehty näitä ennalta ehkäiseviä toimenpiteitä, kuten paikka desinfioitu laitteita sellaisella tavalla, [Puhemies koputtaa] että ne pysyvät puhtaina jatkuvasti.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi haluan vielä sanoa sen, [Puhemies: Nyt on 3 minuuttia täynnä!] että on tärkeää sallia, että kuntoutuksessa olevien kuntoilupaidat saavat pysyä auki. Semmoisten henkilöiden, jotka tarvitsevat terveyden vuoksi kuntoutusta, [Puhemies koputtaa] tulee saada jatkaa sitä myös tämän lainsäädännön jälkeen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Tolvanen.

14.53 Kari Tolvanen kok: Arvoisa puhemies! Heti tähän alkuun kannatan edustaja Laihon tekemää esitystä. Se on hyvä.

Terveysturvallisuus edellähän meidän kaikkien pitää mennä. Minä en usko, että salissa on ollenkaan epäselvyyttä siitä, mutta niiden toimien, joista me päätetään, on oltava välttämättömiä ja vaikuttavia. Nyt kun otetaan esimerkiksi kuntosalit tähän käsittelyyn, niin niitä on hyvin monenlaisia. Joissain ei varmuudella pystytä toimimaan terveysturvallisesti, mutta joissain pystytään se tekemään ja on jo tehty. Elikkä toivon todella suurta harkintaa viranomaisilta näiden salien suhteen, että ei automaattisesti kategorisesti kaikkia suljeta. On esimerkiksi kuntosali- ja liikuntatiloja, joissa on satoja neliöitä. Siellä on nyt jo parannettu ilmanvaihtoa, on tehty varausjärjestelmät niin, että vain tietty määrä ihmisiä pääsee tiettyyn aikaan sinne sisälle. Desinfiointia on tehostettu niin, että siellä pikemminkin leijaillee tämmöinen desinfiointiaineen haju jatkuvasti. Kyllä kai olisi tärkeätä monelle meistä, etenkin niille, joiden tarvitsee kuntoutusmielessä pitää fyysistä kuntoaan yllä, näinä vaikeina aikoina fyysisen kunnon ja siinä sivussa myös psyykkisen kunnon ylläpitäminen, ja kuntoiluhan on yksi parhaita keinoja auttaa meitä jaksamaan näinä vaikeina aikoina.

Eli nyt kun tämä laki ilmeisesti menee läpi tässä muodossa, miten hallitus sen esittää, toivon todella, että viranomaiset käyttäisivät sitä harkintaa, joka heillä on, ja mahdollistaisivat ihmisten liikkumisen siellä, missä se on mahdollista turvallisesti, mutta myös mahdollisuuden jatkaa elinkeinoaan niille yrittäjille, jotka ovat satsanneet terveysturvallisuuteen. Suomen tasavallassa on jo aivan liikaa yrittäjiä todella suurissa vaikeuksissa, eli annetaan mahdollisuus niille yrittäjille, jotka voivat toimia terveysturvallisesti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Reijonen.

14.55 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Ollaan sulkemassa tiloja, ja lähes täyssulku on moneen paikkaan tulossa. Perussuomalaiset ovat huolissaan siitä, mikä on perusteltua ja mikä ei ole perusteltua. Perussuomalaisten sosiaali- ja terveysvaliokuntaryhmä tunnistaa koronapandemian vakavuuden sekä tarpeen rajoittaa tartuntojen leviämistä. Esi-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

tetyllä sääntelyllä pyritään sulkemaan muun muassa liikunta- ja urheilutilat myös hyvin pieniltä käyttäjämääriltä, joille tilat on aluehallintovirastojen tulkinnan mukaan nykyisellä sääntelyllä voitu pitää avoinna. Valiokunnalle ei ole esitetty näyttöä siitä, että kyseisistä tiloista olisi lähtenyt liikkeelle tartuntaketjuja ja tilojen sulkemiselle olisi siten asianmukaiset perusteet. Herääkin kysymys, onko todelliseen tartuntatilanteeseen perustuvan tarpeen sijasta esityksen taustalla jonkinlainen arvovaltataistelu ministeriön ja aluehallintovirastojen välillä. [Arto Pirttilahti: On!] Perustuslain 18 §:ssä säädetään elinkeinovapaudesta ja oikeudesta työhön.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä kiinnittää huomiota myös tartuntatautilanteen merkittäviin eroihin paitsi eri maakuntien välillä myös maakuntien sisällä. Kaavamaiset, koko maakuntaan kohdistuvat rajoitukset eivät ole kohtuullisia eivätkä perustuslakivaliokunnan edellyttämän oikeasuhtaisuus- ja välttämättömyysvaatimuksen mukaisia, mikäli rajoituksista ei tartuntatilanteen poiketessa merkittävästi kuntien välillä maakunnan sisällä päätetä kuntakohtaisesti.

Edellä esitetyin perustein perussuomalaisten valiokuntaryhmä katsoo, ettei esitetty lakimuutos ole hyväksyttävissä, koska se on puutteellisesti valmisteltu erityisesti taloudellisten vaikutusarvioiden osalta, vaarantaa kansalaisten pääsyn lakisääteiseen kuntoutukseen eikä ole perusteltavissa tartuntojen torjumisen näkökulmasta aiheutuvalla todellisella tarpeella, vaan esityksen taustalla vaikuttaa olevan pikemminkin valtataistelu sosiaali- ja terveysministeriön ja aluehallintovirastojen välillä. Mikäli eduskunta kuitenkin päättää hyväksyä esityksen, on varmistettava, että rajoitusten kohteena olevien toimijoiden kärsimät taloudelliset menetykset korvataan täysimääräisinä. Tämän perusteella esitänkin, että tämä lakiehdotus hylätään ja että hyväksytään seitsemän lausumaa. Nämä seitsemän lausumaa ovat seuraavat:

”1. Eduskunta edellyttää, että hallitus toimittaa eduskunnalle selvityksen tartuntamääristä ja altistumisista erityyppisissä rajoitusten kohteena olevissa tiloissa ja toiminnoissa viikokotasolle eriteltynä eri alueilla, jotta rajoitusten vaikuttavuutta voidaan arvioida faktapohjaisesti.

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee lainsäädännön, jolla rajoitusten kohteena olevien toimijoiden kiinteät kulut korvataan täysimääräisesti siltä ajalta, kun niiden mahdollisuus taloudellisesti kannattavaan toimintaan on rajoituksilla tosiasiallisesti estetty.

3. Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee lainsäädännön, jolla rajoitusten kohteena olevien toimijoiden työntekijöille varmistetaan täysi työttömyysturva ilman omavastuupäiviä siltä ajalta, kun heidät on lomautettu tai heidän työntekonsa on tosiasiallisesti estetty rajoitusten seurauksena.

4. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää erilaisiin rajoitusten kohteena oleviin tiloihin ja toimintoihin liittyvät erilaiset tartuntariskit ja säätäessään rajoituksista asetuksella kohdistaa kunkin rajoituksen ainoastaan niihin tiloihin ja toimintoihin, joiden toiminnan rajoittaminen on riskiperusteisesti välttämätöntä.

5. Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää rajoitusten kohteena liikunta-, urheilu- ja harrastustoimintaan sisä- ja ulkotiloissa liittyvät erilaiset tartuntariskit ja säätäessään rajoituksista asetuksella asettaa rajoitukset siten, ettei sellaista toimintaa, johon ei liity merkittävää tartuntariskiä, rajoiteta tarpeettomasti.”

Siis kohta 5: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää rajoitusten kohteena liikunta-, urheilu- ja harrastustoimintaan sisä- ja ulkotiloissa liittyvät erilaiset tartuntariskit ja sää-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

täessään rajoituksista asetuksella asettaa rajoitukset siten, ettei sellaista toimintaa, johon ei liity merkittävää tartuntariskiä, rajoiteta tarpeettomasti.”

”6. Eduskunta edellyttää, että hallitus säättää rajoitusten kohteena olevia tiloja ja toimintoja koskevista rajoituksista asetuksella jatkossa kuntatasolla silloin, kun maakunnan eri kuntien välillä on merkittäviä eroja tartuntamäärissä.

7. Eduskunta edellyttää, että hallitus selkeyttää tiedottamistaan koronakriisin torjuntatoimiin liittyen sekä viranomaistoimijoille että kansalaisille ja varmistaa, että sekä lainsäädäntömuutokset että niiden perustelut ovat selkeitä ja sisällöltään yksiselitteisiä.”

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Juvonen.

15.01 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä siis on esitys, jossa esitetään muutettavaksi väliaikaisesti tartuntatautilakia täsmentämällä kunnan ja aluehallintoviraston mahdollisuutta sulkea asiakkaiden tai osallistujien käyttöön tarkoitetut elinkeinotai muun toiminnan tilat määräajaksi. Kannatan edustaja Reijosen tekemää hylkäysesitystä ja Reijosen tekemiä lausumia.

Arvoisa puhemies! Rajoitus- ja sulkutoimien pitkittyessä on tarve arvioida rajoitusten hyväksyttävyyttä ja oikeasuhtaisuutta elinkeinovapauden näkökulmasta, se korostuu. Talousvaliokunta on myös huomauttanut julkisen vallan velvollisuudesta hyvittää elinkeinonharjoittajille sitä haittaa, joka näille koituu siitä, että ne eivät voi käyttää omaisuuttaan siihen tarkoitetulla tavalla eivätkä siten harjoittaa elinkeinoaan. Myös perustuslakivaliokunta on pitänyt tärkeänä, että sulusta aiheutuvia menetyksiä kompensoidaan. Hallituksen esitys on Suomen Olympiakomitean asiantuntijalausunnossa esiin tuomalla tavalla perusteltu puutteellisesti tai jopa tarkoituksellisesti harhaanjohtavasti, kun perusteluissa esitetään, ettei ehdotetulla pykälämuutoksella arvioida olevan merkittäviä itsenäisiä vaikutuksia. Perussuomalaisten valiokuntaryhmä pitää Olympiakomitean tavoin erikoisena ja valitettavana, ettei esitettyä väitettä perustella lainkaan, vaikka on nähtävissä, että esityksellä on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia kohteena olevien yritysten toimintaan ja se tuo rajoitusten piiriin lukuisia sellaisia pieniä yrityksiä, joiden toimintaa ei tähän asti ole rajoitettu.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä toistaa Suomen kunto- ja terveysliikuntakeskusten yhdistyksen lausunnossa esiin tuoman huomion siitä, että alan yritykset ovat luoneet käytäntöjä tartuntariskien minimoimiseksi ja tehneet kaikkensa, jotta asiakkaat voisivat käyttää turvallisesti yritysten palveluita. Lausunnon mukaan liikunta-alan yrityksistä 59 prosentilla liikevaihto on laskenut vähintään puolella rajoitusten seurauksena, ja on edelleen huomioitava, että rajoitusten pitkäkestoisuus on omiaan vahingoittamaan yritysten taloudellista selviämistä ja vaarantaa yritysten jatkumisen, työntekijöiden työpaikat ja yrittäjien sekä heidän perheidensä toimeentulon, mikäli yritykset ajetaan tarpeettomilla tai väärin asetetuilla ja turhan laajoilla rajoituksilla tarpeettomasti konkurssiin.

Kun kyse on liikunta- ja urheilutiloista ja harrastetilojen sulkemisesta, haluamme nostaa esille myös lasten ja nuorten mielenterveydelle aiheutuvat haitat. Kun nuorilta estetään pääsy heille tärkeisiin harrastuksiin ja sosiaaliseen toimintaan, niin sillä on väistämättä vaikutuksia. Tämän lisäksi on huomioitava lakisääteisten kuntoutuspalvelujen saatavuuden katkeaminen, sillä esimerkiksi liikuntatiloissa, uimahalleissa ja kylpylöissä järjestetään muun muassa Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausunnossa ilmenevällä tavalla kuntou-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

tustoimintaa, Kansaneläkelaitoksen omaa, ja näillä toimilla on kielteisiä vaikutuksia siihen, että esimerkiksi henkilö ei voi saada sitä kuntoutusta.

Tämä esitetty lakimuutos ei ole hyväksyttävissä, koska se on puutteellisesti valmisteltu, sillä on erityisesti taloudellisia vaikutuksia, mutta myös sen tiedotuspohja on heikko. Eli kun tehdään monimutkaista lainsäädäntöä, joka on osittain myös epäselvää, niin on erittäin tärkeää, että toimijoille ja kansalaisille myös tiedotetaan avoimesti ja selkeästi, mistä on kysymys, ja hyvin usein lakiteksteistä asiat eivät käy helposti ilmi. Perussuomalaisten lausumat ovat hyviä ja osuvat aiheeseensa, erityisesti lausuma 7, jossa me edellytämme, että hallitus selkeyttäisi tiedottamistaan koronakriisin torjuntatoimiin liittyen sekä viranomais-toimijoille että kansalaisille ja varmistaisi, että sekä lainsäädäntömuutokset että niiden perustelut ovat selkeät ja sisällöltään yksiselitteisiä. Ei voi olla mahdotonta tehdä selkokielistä lainsäädäntöä, eikä voi olla mahdotonta, että asioista tiedotetaan niin asiakkaille kuin yrittäjille myös selkeällä suomella, selkokielisesti, että kaikki tietävät, mitä suljetaan, milloin suljetaan, mistä haetaan korvauksia ja miten toimitaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Pirttilahti.

15.06 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa herra puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi väliaikaista tartuntatautilakia täsmentämällä kunnan ja aluehallintoviranomaisen mahdollisuutta sulkea asiakkaiden tai osallistujien käyttöön tarkoitettuja elinkeinon tai muun toiminnan tiloja määräaikaisesti. Eli hallitus pyrkii tällä lainsäädännöllä ja soveltamisella selkeyttämään lakia, niin että se vastaisi vielä enemmän lain tarkoitusta.

Tässä todellakin aville ja kunnille annetaan mahdollisuus kieltää asiakkailta tai osallistujilta pääsy. Se koskee sellaisia tiloja, alleviivataan sellaisia tiloja, joissa on erityinen mahdollisuus merkittävien tartuntaketjujen syntymiselle. Minun mielestäni tässä on hyvin sosiaali- ja terveysvaliokunta ottanut lähtökohdakseen ja välttämättömyydekseen sen, että tässä tulee huomioida ihmisen kokonaisuhyvinvointi. Liikuntatilojen täydellinen sulkeminen vaikuttaa välttämättä myös ihmisen edellytyksiin liikkua, hoitaa kuntoaan ja ylläpitää terveyttään, eli myös terveyden lähtökohta pitää vahvasti huomioida.

Valiokunta korostaa samalla, että tilojen sulkeminen on viimesijainen keino ja sitä on mahdollista käyttää vain tilanteissa, joissa epidemian leviämistä ei voida muilla keinoilla estää. Kun huomioidaan vielä perustuslakivaliokunnan vahva näkemys siitä, että toimivaltuuksien käytön tässä asiassa, sulkemisen, pitää täyttää välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden vaatimukset, eli nämä lähtökohdat plus sitten se, että tässä korostetaan, että sulkemispäätös ei saa myöskään estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, niin tässä on aika monta lukkoa tälle asialle. Toivotaan, että nämä tartuntaryppäät ja -ketjut eivät pääse niin valloilleen, että tätä lainsäädäntöä tarvitsisi kohdentaa.

Näen myös, että tätä pitää tarkkailla. Täällä on tullut erinomaisia puheenvuoroja aiemmin, että pitää tarkkailla, koska sitten täyttyvät nämä kriteerit, että paikkoja tulee sulkea.

Itse tähän liikuntatilojen toimintaan: Täällä on erinomaisia puheenvuoroja pidetty ja käyty lävitse näitten tilojen hoidosta ja yrittäjien toimenpiteistä, kuten edustaja Simulakin kävi pitkän luettelon lävitse esimerkiksi hygieni- ja myös siisteys- ja muita toimintoja, mitä esimerkiksi isot liikuntayritykset ja muut ovat pitäneet yllä. Johan me tässä vuoden aikana itsekin olemme osanneet käyttää maskeja ja käsidesiä, kuten tänne puhujapöytäntöön noustessamme.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Tässä itselläni on myös sellainen huoli, mitkä ovat sitten nämä referenssit siellä taustalla, kun lainsäädäntöä tehdään tai sulkemispäätöksiä tehdään. Onko se kotimainen referenssi, vai puhutaanko me ulkolaisista referensseistä, mitä tulee? Esimerkiksi Koreassakin oli tällainen zumbasali, missä on 50 neliötä, siellä 30 ihmistä, mistä tartuntarypäs lähti liikkeelle. Onhan meillä Suomessa eri asia, jos meillä on 500:n tai 1 000 neliön liikuntasaleja, joissa ihmiset ovat eri puolilla salia, jolloin se tartunta on niin sanoen lähes mahdotonta. Sain tässä erään yrittäjän tilastotiedot, ja hän kertoi näin, että heillä on noin 2 miljoonaa kävijää ollut tämän vuoden aikana, siellä on tullut 3 altistumista ja sitten mahdollisia altistumisia 15 ja tästä ei ole tullut jatkoketjutartuntoja muualle.

Eli kun summataan tämä yrittäjien tekemä työ siihen taustalle, summataan niiden ihmisten, jotka käyvät tällaisissa liikuntasaleissa, asenne omaan terveyteensä ja elämäänsä, niin varmaan sitä kautta myös tulee vähemmän näitä tartuntoja. Kuitenkin jos joudutaan näitä paikkoja sulkemaan, niin kuten tässä valiokunta toteaa, myös perustuslakivaliokunta, tämä täytyy sitten kompensoida näille yrittäjille — otin vain nyt esimerkkinä tämän liikuntayrittäjän, mutta tässä on myös muita toimintoja — omalla lainsäädännöllä juuri, millä tavalla kompensatio sitten annetaan. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Edustaja Räsänen.

15.11 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tässä laissa, jossa tartuntatautilakia ehdotetaan muutettavaksi, oleellinen on juuri tuo 58 g §, jonka kohdalla sosiaali- ja terveysministeriöllä ja aluehallintoviranomaisilla tuli pian lain säätämisen jälkeen ilmeinen arvovaltaakiista lain tulkinnasta. Ja todellakin, silloin kun tätä lakia säädettiin, niin kyllähän itsestäni se ainakin oli ihan selvää, että tämä sulkeminen olisi mahdollinen, mikäli sisätiloissa, esimerkiksi liikuntapaikkojen sisätiloissa, olisi enemmän kuin kymmenen asiakasta.

Täytyy muistaa se, että jo tällaisenaan nyt tällä hetkellä voimassa olevana tämä tartuntatautilaki on erittäin tiukka. Se on erittäin poikkeuksellinen, kun otetaan huomioon, että se on tavanomaista lainsäädäntöä eikä sellaista lainsäädäntöä, joka on tarkoitettu poikkeusoloihin. Itse pidän kyllä tätä hallituksen esitystä siinä mielessä ylimitoitettuna, että jos ajatellaan vaikka näitä liikuntapaikkoja, erilaisia kuntosaleja, sisäleikkipaikkoja ja muita liikuntasaleja, niissä on todella paljon panostettu turvallisuuteen, ja jos suurissa tiloissa on muutama ihminen liikuntaa harrastamassa, niin se riski on varmasti pienempi kuin vaikkapa kauppatiloissa, jotka joka tapauksessa ovat auki. Esimerkiksi täällä Helsingissä on trampoliinipuisto, jossa on 800 neliötä tilaa, ja kymmenen henkeä sitä tällä hetkellä maksimissaan käyttää. Siellä on pitkät, pitkät välimatkat leikkijöiden välillä, ja en näe syytä siihen, että viranomaisille annettaisiin mahdollisuus panna tällaiset paikat helposti kiinni.

Tuosta kiistasta, jota seurasimme: Kyllä näkyi se, että aika herkästi näitä laitettaisiin kiinni, ja sen vuoksi mielestäni tässä kohden nyt on ylimitoitettu tämä esitys. Tämä on ongelmallinen niin yrittäjien kuin kansalaisten kannalta siinä mielessä, että myös koronan vakavien muotojen ehkäisyn kannalta on tärkeää pitää kuntoa yllä, [Puhemies koputtaa] on tärkeää, että panostetaan liikkumiseen ja liikuntaan, ja sen vuoksi aion äänestää näiden ponsien puolesta ja myöskin tämän hylkyesityksen puolesta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt on aika täynnä. — Edustaja Savola.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

15.14 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! Me päättäjät ollaan vähän puun ja kuoren välissä näissä asioissa. On juuri näin, niin kuin edustaja Räsänen tuossa hyvin kuvasi edellisessä puheenvuorossa, että onko liian järeitä toimenpiteitä. Toisaalta sitten taas välillä tulee vahvastikin sitä palautetta, miksi ei saada nopeammin tehtyä päätöksiä, miksi ei voida nopeammin laittaa paikkoja kiinni, jos kerran näitä tautiryppäitä esiintyy. Tämä on vaikea asia, ja sen takia tällä lainsäädännöllä nyt halutaan nimenomaan täsmentää sitä. Ja tietysti se vastuu näistä asioista, näitten asioitten toimeenpanemisesta, on siellä kunta- ja aluehallintovirastotasolla, missä nyt on siis mahdollisuus näitä tiloja määräaikaaisesti sulkea, mikäli näissä tällaisia tartuntaketjuja havaittaisiin.

On aivan totta, että tilat ovat hyvin erilaisia, erikokoisia. On suorastaan surkuhupaisaa katsoa vaikka jääkiekkopeliä, missä on valtava areena ja siellä ei ole yleisöä ollenkaan. Kyllähän sitä nyt maalaisjärki sanoisi, että sinne voisi pistää vaikka kymmenen tai 50 tai 100 katsojaa tai vaikka 1 000:kin katsojaa ja aika harvakseltaan siellä istuttaisiin. Mutta nämä ovat tietysti tämän toimeenpanevan viranomaisen tekemiä ratkaisuja sen lainsäädännön pohjalta, mikä meillä on, ja ne eivät varmasti ole helppoja. Toki sielläkin pitää muistaa se, että tokihan siellä ihmiset kioskeilla tai ovensuussa tai vastaavissa sitten toisiaan näkisivät ja näitä riskitilanteita syntyisi.

Mutta, herra puhemies, tämä rokotusjärjestysasia on semmoinen, mikä on tässäkin nousut keskusteluun, ja minä kyllä sydämeni pohjasta toivoisin, että tässä ei tulisi tämmöistä alueitten vastakkainasettelua, vaan jokainen ihmishenki on tärkeä riippumatta siitä, missä päin Suomea asuu tai minkä ikäinen on. Mutta kyllä tässäkin maalaisjärjellä ajateltuna ja ihan huolenaiheena on se, että meidän tietyiltä viranomaisilta, viranomaistahoilta, turvallisuudesta vastaavilta tahoilta puuttuvat nämä rokotukset edelleen. Sain tänä aamuna viestit tutulta poliisilta, joka oli viime yön töissä täydet suojapukineet päällä, kun oli joutunut menemään niin sanotusti asiakkaan luokse, sellaiselle asiakkaalle, jolla oli koronavirustartunta ja joka vähät välitti siitä, mitä ympäristölle tapahtuu. Ja kyllähän poliisit on semmoinen ryhmä, jolle pitäisi ehdottomasti rokotus nyt tässä seuraavassa aallossa heti saada. Tällaisia henkilöstöryhmiä ovat myös hammaslääkärit, jotka eivät ole saaneet tämän hoitohenkilökunnan kautta sitä muutoin, tai muut yhteiskunnan kannalta kriittiset toimijat. Esimerkiksi opettajat ovat sellaisia, jotka ovat näitä. Turvallisuudesta, energiasta, ruoantuotannosta vastaavista, tällaisista kriittisistä ryhmistä pitää pystyä huolehtimaan.

Mutta mitä tulee tähän lainsäädäntöön, niin tämä on nyt nimenomaan täsmentävää ohjeistamaan, ja aveilla ja kunnilla on sitten vastuu näitten toimeenpanosta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kauma.

15.18 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Kyllähän tässä, kun näitä uudistuksia ja lakimuutoksia tehdään, täytyy koko ajan pitää mielessä, että niiden pitää olla oikein kohdistettuja ja myöskin jokin suhteellisuudentaju olemassa niissä. Olen hyvin hyvilläni siitä, että luin juuri pääministerin kommentin siitä, että hänkin on sitä mieltä, että näitä rokotuksia kannattaisi kohdistaa pahimmille korona-alueille. Se on yksi keskeinen seikka, joka vaikuttaa koko maan toipumiseen tästä. Aluepolitiikka ei voi olla se peruste, jolla koronarokotuksia jaetaan, vaan se, mikä on esimerkiksi tehohoidon kapasiteetti ja kuinka uhattuna se on milläkin alueella.

Arvoisa puhemies! Tähän varsinaiseen asiaan. Täällä edustaja Pirttilahti hallituksen riveistä totesi, että mietinnössä ja hallituksen esityksessä on haluttu ottaa huomioon kansa-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

laisten kokonaisterveys ja kokonaishyvinvointi. Mutta nytten, kun katsotaan näitä johtopäätöksiä, se ajatus ei aivan niistä kyllä välity. Nimittäin kyllä jos katsotaan esimerkiksi kuntosalien ja uimahallien tilannetta, niin kyllähän siellä varmasti oltaisiin voitu toimia huomattavasti lievemmin rajoituksin. Nythän esimerkiksi monilla kuntosaleilla on ollut ajanvarausmenetelmä käytössä. Näin ollen kokoomuksen vastalauseessa olemmekin ehdottaneet, että maksimihenkilömäärä näillä kuntosaleilla ja uimahalleissa voisi olla 20 neliometriä per henkilö sen sijaan, että se on se nykyinen 10 neliötä, ja että maksimimäärä henkilöitä voisi olla myöskin se 10 tilaa kohden ja niissä voisi olla valvontaa. Ala itse, kuntosaliala, on näitä tämäläisiä toimia ehdottanut, ja sen takia täyssulku tuntuu täysin kohtuuttomalta toimelta erityisesti niillä alueilla ja niillä saleilla, joilla tartuntoja ei ole tullut.

Arvoisa puhemies! Kannatan näitä kaikkia kokoomuksen vastalauseeseen esityksiä, joita edustaja Laiho on nostanut aiemmin esiin. Nostan vielä täältä myöskin sen, että eläinten huolenpitoa, liikuntaa ja koulutusta ei voi keskeyttää epidemian aikana. Erityisesti ratsastusmaneesit ja koirien koulutustoiminta ovat hyvin tärkeitä toimia koko ajan. Eivät eläimet ymmärrä sitä, onko koronapandemia vai ei. Niitä tulee liikuttaa joka tapauksessa.

Arvoisa puhemies! Kannatan näitä kokoomuksen vastalauseeseen esityksiä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mykkänen.

15.20 Kai Mykkänen kok: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin, mitä tulee tähän rokotusjärjestyskeskusteluun, jota tässä nyt hieman käytiin tässäkin yhteydessä, niin toivoisin, että me kaikki ajattelisimme tätä samalla tavalla epidemiologisena tarkoituksenmukaisuusksymyksenä kuin nyt näitä rajoitustoimiakin täällä arvioidaan. Nehän tehdään matemaattisten mallien pohjalta. Ei THL:n Mika Salminen ole lämpimikseen sanonut, että hänestä näyttää kuin hidastettu juna kulkisi päin seinää, vaan hän uskoo niihin mallinnuksiin, joita THL:ssä tehdään. Tässä suhteessa toivon, että muistetaan, kun tätä tarkastellaan, että itse asiassa voi olla, että rokotusjärjestyksen painottaminen ensimmäisten riskiryhmien jälkeen niille alttiimmille alueille palvelisi myös muita alueita, jotka eivät ole tässä painotetussa rokotuksessa mukana, koska jos epidemia leviää vähemmän, niin riski saada tauti ennen kuin rokotuksen ehtii saada niin, että se vaikuttaisi, pienenee. Tässä suhteessa toivon, että emme nimenomaan, niin kuin edustaja Savola tässä hyvin sanoi, lietsoisi tästä vastakkaisasettelua, vaan katsoisimme tätä nimenomaan objektiivisesti, matemaattisesti sen kannalta, mikä järjestys on suomalaisten edun mukainen koko maassa.

Tästä käsittelyssä olevasta pykälämuutoksesta itse sanoisin, että yksi tärkeä asia olisi nyt viimein tässä kohtaa ottaa käyttöön nopeutettu lomautusmenettely, kuten vuosi sitten oli. Silloin, kun ravintolat suljettiin noin kuukausi sitten, sanottiin, että se on vain yhtä sektoria koskeva asia, että sen takia ei ole syytä keskitettyä ratkaisua valtion johdolla tässä kiirehtiä. No, nyt puhumme kuitenkin noin tuhannesta liikuntasaliyrittäjästä yksistään, tuhannesta liikuntasaliyrittäjästä. Jos liikkumisrajoituslaki kahden viikon päästä astuu voimaan ja sen mukainen asetus vielä siinä vaiheessa on tarkoituksenmukaista antaa, niin silloin puhumme esimerkiksi yksistään erikoiskaupan puolella jo 15 000 työntekijästä pelkästään pääkaupunkiseudulla ja Turussa. Pahoin pelkään, että tulemme nyt viimein näkemään ihan runsaasti niitä tilanteita, joissa yrittäjän kassa loppuu kesken, ennen kuin maksuun tulevat palkat päättyvät lomautusten kohdalla. Olisi työntekijöille reilumpaa, että pääsisi työttömyyskorvaukselle, eikä tarvitsisi miettiä, riittääkö yrittäjällä varaa niihin huhtikuun alku-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

puolen palkkoihin. Tätä vartenhan meillä lomautusjärjestelmä on ollut vahvuus Suomessa, ja myöskin se oli vahvuus, että vuosi sitten riitti yhteistä ymmärrystä ottaa nopeutettu menettely käyttöön varsin hyvässä konsensuksessa.

Yleisesti näissä rajoitustoimissa jatkossa minusta kahta asiaa [Puhemies koputtaa] ei voi korostaa liikaa: yksi on viestintä. Suomessa neljäsosa ihmisistä, sanoisin, ei seuraa juurikaan mediaa. Hallituksen kannattaisi käyttää vaikka 10 miljoonaa euroa [Puhemies: Edustaja Mykkänen!] viikossa viestintään. [Puhemies: Edustaja Mykkänen, aika on täynnä!] Tehkää se. Tämäkin pykälä on melko sekava, ja tärkeätä on, että suomalaiset saisivat viestintä tubettajien kautta, kirjeen kautta kotiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Myönnän minuutin mittaisen vastauspuheenvuoron edustaja Myllykoskelle.

15.24 Jari Myllykoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mykkäselä kuitenkin haluan sanoa, että meillä työmarkkinajärjestelmä on toimiva kokonaisuus, ja en lähde nyt tässä tilanteessa opastamaan työnantajia, kuinka pitäisi toimia. Nyt olisi tärkeää, että yritykset yhdessä sen valitun ammattiyhdistysliikettä edustavan luottamusmiehen kanssa kävisivät nämä keskustelut jo valmiiksi. Nyt on aikaa keskustella henkilöstön kanssa, käydä meidän yt-lain mukaisia neuvotteluja ja sopia niistä toimista, joilla tästä yhdessä voidaan päästä yli. Molemmille puolille on todella tärkeää käydä tämä keskustelu. Me ei tarvita täällä lainsäädäntömuutosta, vaan nimenomaan se laki on olemassa jo, kun voidaan paikallisesti näitä asioita hoitaa, ja yt-neuvottelumenettely on sellainen, joka tässä voidaan käydä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja takaisin puhujalistaan. — Edustaja Laakso.

15.25 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Yrittäjät ovat tehneet tällä alalla oikeasti todella paljon asioitten eteen, että on saatu huolehdittua siitä, ettei pandemia pääsisi näistä kohteista leviämään. Itse asiassa, katsellaan tilastoja tai mitä tahansa, näistä kohteista ei ihan hirveästi ole tullutkaan. Tämähän olisi tietysti jollain tavalla ymmärrettävissä, jos näistä olisi syntynyt koronalinkoja oikein reilusti, mutta nyt jotenkin tuntuu vähän siltä, että ollaan ehkä pikkasen liiankin varovaisia. Se on selvää, että terveys edellä mennään, mutta aina me joudutaan joka tapauksessa, oli asia mikä tahansa, punnitsemaan vaa’assa sitä, mikä on turvallista ja milloin joudutaan vähän siitä turvallisuudesta tinkimään. Se on ihan sama vaikka tieliikenteessäkin, että jos me halutaan turvallisuus edellä mennä, niin kukaan ei saa liikkua ollenkaan, etenkin millään autolla tai vastaavalla, missä voi loukkaantua. Joka päivä me joudutaan taiteilemaan sen tason kanssa, missä mennään.

On sanomatta selvää, että tämä on vähän sama kuin ajettaisiin löysää lantaa ilman perälahtaa, mutta tilanne on se, että nyt olisi hallituksen löydettävä ne kuljettajat, jotka täällä hommaan pystyvät, ja löydettävä se konsensus siitä, että me emme voi ihan joka paikkaa ruveta laittamaan kiinni. On sanomatta selvää, että me emme tästä riesasta todennäköisesti pääse koskaan eroon ilman rokotetta, mutta ei oikeasti aiheuteta sitä älytöntä painetta henkilölle puolelle ja sitä kautta saada tästä mahdollisesti pandemiaa suurempaa ongelmaa kaikenkokoisten konkurssien ynnä muiden jälkeisten taistelujen tuoksinassa sitten myöhemmin. Taaskaan tässä hallituksen esityksessä ei todellakaan oteta huomioon näitä alueellisia juttuja juuri ollenkaan, eli edelleen suurin piirtein lyödään porukka yhteen koriin ja

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

sillä hyvä. Oikeasti pitäisi nyt löytää tähän hommaan niitä perälaudattomia kuljettajia, jotka pystyisivät näitä asioita oikeasti laittamaan niin, että me emme joutuisi kaikkia paikkoja pistämään kiinni. Tällä menolla meillä todellakin on se kohta edessä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Juuso.

15.27 Kaisa Juuso ps: Arvoisa puhemies! Ymmärrän kyllä, että hallitus haluaa näillä laeilla saada valtuuden käyttää järeämpiä tai hyvin järeitä toimenpiteitä ilman, että jokaista tarvitsee erikseen eduskunnan kautta tuoda. Se, mikä tässä on ongelma, on se, että itselläni ei ainakaan enää ole luottamusta siihen, että hallitus osaa kohdentaa nämä rajoitukset järkevällä tavalla. Sairaanhoidajana ymmärrän kyllä, millä tavalla virus liikkuu, ja ymmärrän sen riskin näiden muuntovirusten kanssa, mutta kun lähdetään näihin rajoitustoimenpiteisiin, niin minusta pitäisi ottaa huomioon myöskin se toinen puoli eli työ- ja elinkeinopuoli. Ei voi olla niin, että ihmisiltä viedään työt, ihmisiltä viedään elinkeinot, ihmisiltä viedään harrastusmahdollisuudet. Koko elämä menee pirstaleiksi, kaikki säästöt taivaan tuuliin ja näin pois päin, mielenterveysongelmat kasvavat. Sekin on iso riski meidän yhteiskuntajärjestelmällemme ja yhteiskuntarauhalle.

Eli näitä rajoitustoimia pitäisi pystyä päättämään oikeasuhtaisesti. Kaikki täällä toivomme sitä ja olemme puhuneet siitä: oikeasuhtaisesti ja vain niillä alueilla, joilla se on tarpeen. Se, että lyödään koko Suomi kiinni, niin jos käytetään vertauskuvaa, sanoisin, että hallitus lyö lekalla lasipöydällä kävelevää karpästä. Mitä siitä seuraa? No, karpänen ei takuulla kuole. Se lehahtaa lentoon, mutta lasipöytä aivan varmasti menee rikki. Eli tässäkin laissa nyt toivoisin, että viranomaiset oikeasti ymmärtäisivät myöskin tämän toisen puolen tässä asiassa.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnassa olemme näitä hallituksen esityksiä tartuntatautilakiin lukeneet ja yrittäneet saada niistä semmoista selkokielistä, ymmärrettävää viestiä, että mitä halutaan, ja tehdä sellaista mietintöä, että sitä olisi mahdollisimman vaikea väärin ymmärtää, koska nyt ollaan huomattu, että eri viranomaiset tulkitsevat näitä lakitekstejä eri tavalla. Se kyllä on näkynyt, ja siitä suomalainen yhteiskunta nyt kärsii. Toivoisin todellakin, että siellä viranomaistasollakin otettaisiin järki käteen ja tosiaankin hyvin alueellisesti ja hyvin täsmätoimin lähdettäisiin tätä virusta rajoittamaan ilman, että meidän koko yhteiskunta kärsii tästä suhteettomasti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kurvinen.

15.30 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa herra puhemies! Oikein hyvää palmusunnuntaita teille ja kaikille kollegoille, jotka täällä valtiopäivillä historiallisesti sunnuntaina istuvat heti vuoden 1994 jälkeen! Tämä on kolmas kerta ilmeisesti 70 vuoteen, kun istumme sunnuntaina, ja vielä kun on kysymys palmusunnuntaista, merkittävästä pyhäpäivästä, niin tässä on monenlaista symboliikkaa. Aina isojen ja kiireellisten asioiden äärellä on silloin oltu, kun on istunto sunnuntaille määrätty.

Alkuun ehkä ymmärsin hieman väärin edustaja Juuson ja edustaja Laakson puheenvuorot — olen yksinkertainen ihminen ja saatan ymmärtää jotakin väärin — mutta kyllä meidän aika tarkkana kannattaisi olla siitä, miten tästä korona-asiasta puhumme täällä salissa. En kyllä vertaisi tällaista hengenvaarallista tartuntatautia liikenneturvallisuuteen enkä karpäseen lasipöydällä.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Juuri eilen illalla ennen nukkumaanmenoa luin tarinoita Suomessa koronavirukseen menehtyneistä henkilöistä, kun läheiset olivat iltapäivälehtiin kertoneet niitä tarinoita. Ja meille asiantuntijat ovat kuvanneet, että influenssaepidemioiden aikana joutuu sairaalahoitoon väkeä huomattavasti vähemmän kuin mitä tämän taudin aikana joutuu. Elikkä kyllä tässä on kysymys aika lailla eri asiasta kuin normaalista tartuntataudista — erittäin vakava, karmeaa tilanne, ja sen mukaan pitää toimia.

Edustaja Savola tuossa edellä sanoi hirveän hyvin, että olemme puun ja kuoren välissä. On varmasti niin, että osa näistä toimenpiteistä voi olla vähän liiankin kovia. Voi olla, että löytyisi täydellisessä maailmassa parempia keinoja, mutta me tiedämme vain sen maailmalta, että fyysisiä kontakteja, ihmisten tapaamisia, pitää pystyä rajoittamaan, erityisesti tapaamisia ja kohtaamisia yksityisissä tiloissa. Me tiedämme kokemuksista maailmalta myös sen, että maat, joissa on tehty kovia rajoitustoimia nopeasti, ovat selvinneet paremmin kuin maat, jotka ovat sitten vapaamielisempää linjaa harjoittaneet. Monet Aasian maat, Uusi-Seelanti, monet Euroopan maat ovat käyttäneet kovia keinoja, ja sitten meillä on kokemuksia Trumpin USA:sta, meillä on kokemuksia myös naapurimaistamme Ruotsista ja Virosta, mitä tapahtuu, jos reagoidaan hyvin pehmeästi. Silloin on tullut inhimillinen kriisi, eikä se talous ole pärjännyt sen paremmin.

Arvoisa puhemies! On valtavan tärkeää, että meillä löytyy korvausmekanismeja näille yrityksille, jotka näistä rajoituksista kärsivät. Se vaikuttaa oleellisesti näiden hyväksyttävyyteen. Ja seuraavassa päiväjärjestyksen kohdassahan me näistä sitten myös keskustelomme.

Mutta, puhemies, oikeastaan syy, miksi pyysin puheenvuoron — ja sanon sen asian loppuun — on se, että minä toivoisin, että me löydettäisiin taas täällä eduskunnassa yhteisymmärrys näistä koronatoimista yli hallitus—oppositio-rajojen. Oli upeaa ja oli erittäin suomalaista silloin viime keväänä, vuosi sitten, kun me yhdessä katsottiin niitä toimia, ei täydellisiä toimia mutta tehokkaita toimia, joilla tautia saatiin rajoitettua, mutta nyt tämä yksimielisyys on hajonnut. Ja en tiedä, kuinka hedelmällistä tällainen keskustelu on, että me politisoimme puolin ja toisin näitä yksittäisiä koronakysymyksiä. [Puhemies koputtaa] Toivon hallitus—oppositio-rajat ylittävää parlamentaarista yhteisymmärrystä suomalaisten hengen ja terveyden eteen näissä koronatoimissa, siihen vetoan kaikkia eduskuntaryhmiä tässä salissa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Östman.

15.34 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Edustaja Kurviselta hyvä ja tärkeä puheenvuoro, mutta haluaisin muistuttaa myös hallituspuolueita siitä, että ehkä teidän kannattaisi välillä kuunnella opposition esityksiä, koska tältäkin puolelta löytyy sekä kokemusta että järkeviä ratkaisuesityksiä.

Mehän olemme nyt taas tekemässä uusia rajoituksia, ja tämä tarkoittaa, että me pakotamme yrittäjät keskeyttämään toimintansa yhteiskunnan ja kansalaisten parhaaksi. Tämä on hyvä muistaa, kun me sanomme, että me olemme puun ja kuoren välissä. Ne päätökset, jotka me teemme, vaikuttavat yrittäjien arkeen ja heidän liiketoimintaansa. Silloin, kun eduskunta keskeyttää elinkeinonharjoittajien tai tiettyjen toimialojen toiminnan poikkeus-tilanteessa, meidän on myös oltava solidaarisia ja oikeudenmukaisia, kun lasku näistä rajoituksista lankeaa maksettavaksi.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Arvoisa puhemies! Valiokunnan perusteluissa tässä asiassa on kirjattu väliotsikko ”Kohtuullinen kompensatio” — kohtuullinen kompensatio. Tekisi mieli kysyä, kun tiedän, että edustaja Kurvisella on juristitausta ja myöskin perustuslakivaliokunnan puheenjohtaja on juristi koulutukseltaan, mites tällainen asia tulkitaan. Mikä on sitten se kohtuullinen kompensatio? Ja kohtaavatko kohtuus ja oikeus? ”Eduskunta edellytti lausumassaan, että valtioneuvosto valmistelee pikaisesti säännökset siitä, että tartuntatautilain 58 g §:ssä tarkoitetun asiakastilojen sulkemisen aiheuttamia taloudellisia menetyksiä korvataan elinkeinonharjoittajalle yleisen kustannustuen kautta tai erillisenä korvauksena.” Sitten tulee valiokunnan lausumateksti, ja se on mielestäni aika pliiisusti kirjattu: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto kiirehtii korvausmallin valmistelua tartuntatautilain mukaisesta tilojen sulkemisesta elinkeinonharjoittajille aiheutuvien taloudellisten menetysten korvaamisesta riittävällä tavalla.” Mikä on sitten se riittävä tapa? Kuka tulkitsee, mikä on sitten se riittävä tapa?

Arvoisa puhemies! Minusta hallituspuolueiden linjaukset tässä on liian löysästi kirjattu, ja siksi aion kannattaa vastalauseessa olevia lausumia tässä asiassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Ovaska.

15.36 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! Tässä on hyviä puheenvuoroja käytetty sekä hallituksesta että oppositiosta, ja nostaisin esimerkiksi edustaja Räsäsen ja edustaja Östmanin puheet sekä kompensatiosta että oikeasuhtaisuudesta framille, koska kyllähän, niin kuin valiokunnan mietinnössäkkin todetaan, tässä korostetaan moneen kohtaan viimesijaisuutta, että viimesijaisena keinona toimittaisiin näin, ja myöskin kunnan ja aluehallintoviraston toimijat sen mukaan sitten etenenisivät. Tässähän on kuitenkin hyvin, niin kuin keskustelussa on käynyt ilmi, esimerkiksi kuntosaleilla tehty toimia, joilla on estetty se, että sieltä eivät tartunnat lähde leviämään, ja kuten edustaja Pirttilahti hienosti sanoi, myös esimerkkejä siitä, onko eräälläkin salilla ollut altistumisia vai ei.

Meidän on myöskin huomattava mietinnössä perustuslakivaliokunnan lausunnon kanta, jossa todetaan, että ”tartuntatautilain sääntely on näiltä osin erittäin vaikeaselkoisesti kirjoitettu eikä se muutu juurikaan selkeämmäksi tämän ehdotuksen johdosta”. Eli tässä annetaan nyt keinoja sinne työkalupakkiin, mutta paljon jää sitten viranomaisten käsiin, että mikä se tilanne on. Mehän emme nyt sitten tiedä — toivotaan tietysti, että tartuntamäärät lähtisivät laskuun, ja sitä arviota siellä tehdään, mutta työkalupakin pitää olla mahdollisimman laaja, että pystytään sitten nopeastikin reagoimaan.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Könttä.

15.38 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Näin se on, että sekä oppositio että hallituksen riveistä kyllä pitää sitä yhteistyön hiiltä vielä puhalttaa vähän kovemaksi. Minusta edustaja Kurvinen puhui hyvin, että se hyvä yksituumaisuus, joka tässä salissa aiemmin on vallinnut, on molemmilla puolilla lähtenyt vähän väärään suuntaan, ja toivon, että tänä sunnuntaina ehkä menemme taas tärkeiden asioiden ääreen ja pohdimme tätäkin puolta.

Mutta mitä tulee kuntosaleihin, pidän kyllä sinällään tärkeänä, että meillä on mahdollisuuksia tehdä erilaisia sulkutoimia sellaisissa paikoissa, missä sosiaalisia kontakteja on, missä fyysinen etäisyys on liian läheinen ja tartunnalle on olemassa todellinen riski. Mutta

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

toivon, että mitään näitä rajoituksia ei tietenkään tarvitsisi. Toivon, että nämä tartuntamäärät lähtisivät laskuun, ja toivon, että yhteiskunta saataisiin avattua hallitusti ja terveysturvallisesti.

Mutta tapauskohtaisuus, mitä tulee näihin kuntosaleihinkin, on kyllä tärkeää. Meillä on erilaisia kuntosaleja. Meillä on 1 000 neliön crossfit-halleja, ja meillä on pieniä hikipajoja kellareissa. Ne ovat hyvin erilaisia, ja sen takia viranomaisilla tulisi kyllä olla mahdollisuus myös tapauskohtaiseen harkintaan. Ja kun meillä on otettu tätä alueellisuutta nyt maakuntatasoisesti, niin kyllä se tässäkin asiassa on näin, että sitä maakuntajakoa pitäisi pystyä vielä hienosyisemmin tulkitsemaan. Meillä on yksistään se Lappi, josta täälläkin on puhuttu paljon — kolmannes tämän maan pinta-alasta. Siellä on hyvin pitkät etäisyydet ja kunnankin sisällä saattaa olla jo toistasataa kilometriä etäisyys, jos ei jopa pidempi. Eli kyllä tämä maakuntajakokin pitäisi pystyä näkemään hienojakoisemmin, on se sitten esimerkiksi kunta- tai seutukuntajakoko.

Ja sitten myös ajallisuus on tärkeä huomioida. Sinällään se, että kuntosalit ovat kiinni, on erittäin hankala asia paitsi ihmisille ja hyvinvoinnille myös sille yrittäjälle ja yritykselle. Mutta sen rajatun ajan täytyy olla siinä keskeisessä asemassa — ja myös tämän kompensaation, josta minun mielestäni oppositiolta tuli hyviä huomioita. Sen kompensaation, korvauksen, täytyy olla sellainen, että se todella korvaa menetettyä toiminta-aikaa, niin että se yritys ei sen takia, että yhteiskunta on sen määrännyt kiinni, mene konkurssiin, koska se on koko yhteiskunnan etu, että toiminta jatkuu myös tämän tilanteen jälkeen.

Vielä kerran, arvoisa puhemies, korostan viranomaisharkintaa. Mielestäni se on kaiken a ja o, että meillä tapauskohtaisesti, aluekohtaisesti, kuntakohtaisesti mietitään tätä kokonaisuutta eikä tehdä mitään muuta kuin mikä välttämätöntä on.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Savola.

15.41 Mikko Savola kesk: Arvoisa herra puhemies! On valitettavaa, että kriisin hoito ja sen toimenpiteet ovat politisoituneet. Välillä kun kuuntelee oppositiota, niin kuulostaa kuin koko koronaongelmaa ei olisi edes olemassa, mutta taas ymmärrän kyllä senkin puolen, [Välihuutoja] — kuunnelkaa — että myös maan hallitus voisi toimia proaktiivisemmin siinä, että puolueet olisivat aikaisemmin koolla ja sopisivat näistä toimenpiteistä yhdessä.

Pidin äärimmäisen rakentavana edustaja Östmanin puheenvuoroa siitä, että ne päätökset, mitä me teemme, vaikuttavat yrityksiin ja elinkeinonharjoittajiin, ja sitä pohdintaa siitä, mitä on se riittävä kustannustuki, se riittävä apu yrittäjille. On ihan selvä asia, että ei näillä toimenpiteillä korvata sitä, mitä se elinkeinon kokonaismenetyks on, mutta ehkäpä tällä pystytään kuitenkin siihen ensihätään puuttumaan ja antamaan kompensatiota, jotta päästäisiin tästä ylös. Meidän pitää muistaa täällä nyt kuitenkin se, miksi näitä toimenpiteitä tehdään. Sen vuoksi, että me halutaan tästä kriisistä ulos. Me halutaan, että tämä pandemiatilanne tulee sille tasolle, että nämä yritykset voivat jatkaa sitä toimintaansa mahdollisimman lyhyen ajan jälkeen normaalisti. Ja mikäli me emme tee mitään, niin silloinhan tämä vasta jatkuu ja jatkuu ja vitkuttuu. Siitä seuraa se, että nämä menetykset ovat vielä pidemmässä liemessä kuin tällä hetkellä.

Rokote on aivan avainasemassa. Kun se saadaan, se helpottaa, mutta joudumme nyt valitettavasti näitä päätöksiä tekemään, ja tällä lainsäädännöllä niitä pystytään täsmentämään, niin että meidän viranomaiset pystyvät laittamaan niitä toimeen. Eivät ole mukavia

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

päätöksiä. Paljon mieluummin täällä keskustelisi aivan jostain muusta ja sunnuntainakin tekisi muita asioita, mutta nämä ovat äärimmäisen tärkeitä ja nyt pakollisesti tehtäviä asioita.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Laakso.

15.43 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kurvinen täällä todellakin toivoi parempaa parlamentaarista yhteistyötä, mutta pakko on sanoa, että hieman hämmentää, kun juuri edellisessä kohdassa hallituspuolueista todella moni edustaja komppasi lausumia, mitä oppositiosta oli tullut. Moni korosti oikein, että haluaisi olla samaa mieltä tässä asiassa. Mitä kävi, kun äänestettiin? Olisi kiva kuulla, mitä edustaja Kurvinen on nyt tästä hyvästä yhteistyöstä sitten mieltä, koska oikeasti: jos tehdään yhteistyötä, niin yhteistyötä tehdään yhdessä, ei niin, että hallitus sanoo, että nyt tehdään näin tätä yhteistyötä. Ei ole kyse mistään muusta kuin siitä, että otetaan huomioon niitä asioita, mitä on.

Palaan vielä siihen liikenneturvallisuusesimerkkiin. Se oli ainoastaan, että oli mikä tahansa asia, turvallisuusasia tai joku, me joudutaan siellä pohtimaan ja ihan samalla lailla me joudutaan tässäkin pohtimaan. Totta kai me tiedetään, että jos me halutaan mennä turvallisuus edellä, niin meidän pitää sulkea koko maa, kukaan ei liiku mihinkään ja armeija pitäisi ottaa käyttöön. Tilanne on oikeasti se, että me joudutaan tekemään kompromisseja ja tasapainottelemaan sen turvallisuuden ja turvattomuuden välillä, ja se oli vain esimerkkinä — ihan sama, minkä takia sanoin, että liikenneturvallisuus on siinä, että kun me tiputetaan moottoritiellä nopeus 60:een, niin ne onnettomuudet vähenevät, mutta eihän siinä ole järkeä. Tästä on kyse. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No niin. — Ja edustaja Kurvinen.

15.45 Antti Kurvinen kesk: Herra puhemies! Keskustelu ja vuorovaikutus ovat yleensä hyväksi. Tässä me edustaja Laaksonkin kanssa lähennymme toisiamme koko ajan ja ymmärrämme toisiamme paremmin. Minusta se liikenneturvallisuuteen vertaaminen oli vähän liian radikaali esimerkki, koska kyllä tässä on kuitenkin kysymys erikoisesta taudista, joka muuttaa koko ajan muotoaan, tulee näitä variantteja. Tämä ei ole mikään flunssa tai sellaista normaalia elämää, liukastunko kylpyhuoneessa tai miten käy suojatiellä, mutta olen edustaja Laakson kanssa täysin samaa mieltä siitä, että totta kai myös koronan torjunnassa täytyy suhteellisuusperiaate pitää mukana ja pitää miettiä ne keinot. Oma ajatukseni ja, uskallan kai sanoa, keskustankin ajatus pitkälti on se, että rajoitetaan elämää vain sen verran kuin on välttämätöntä tämän taudin pitämiseksi kurissa.

Puhemies! Totean sen, että nämä keinot, mitä tänäänkin käsitellään, edellisessä pykälässä käsiteltiin, miten ravintoloitten toimintaa rajoitetaan ja nyt rajoitetaan vaikkapa kuntosalitoimintaa, ovat toimenpiteitä, mitä muuallakin maailmalla on tehty. Tämä on se tapa, millä tätä vastaan on taisteltu, eikä ihmiskunnassa ole vielä löytynyt parempia tapoja, millä saataisiin estettyä tämän taudin hallitsematon leviäminen ja siitä seuraavat ihmisten terveyden menetykset, ihmisten kuolemat ja sitä kautta myös talouden ja kaiken muun inhimillisen toiminnan meneminen alaspäin. Nämä ovat erittäin kurjia ja vastenmielisiä keinoja, mutta näillä keinoilla tätä tautia saadaan hallintaan sen verran kuin saadaan hallintaan.

Puhemies! Totean sen, että totta kai yhteistyössä tarvitaan sekä hallitusta että oppositiot. Minusta myös meillä hallituspuolueilla on peiliin katsomisen paikka, olemmeko riittä-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

västi tehneet tätä yhteistyötä. Sen kuitenkin totean, puhemies, niin ettei jää väärää kuvaa kenellekään, joka istuntoa seuraa tai pöytäkirjaa lukee, että ei se yhteistyö niin toimi, että hallitus yhtäkkiä äänestää jonkun opposition raapaisteman lausuman puolesta. [Välihuutoja oikealta] Ei niin toimittu vuosi sitten, kun tehtiin yhteistyötä. Se tehdään sillä tavalla, että neuvotellaan, keskustellaan ja mietitään parlamentaarisesti ne toimet, joihin kaikki voivat sitoutua. Niin toimittiin vuosi sitten, ja yksimielisyys säilyi. Nyt se on valitettavasti särkynyt koronan hoidossa Suomessa, mikä on minusta valitettavaa koko Suomen kannalta. Myöskään perussuomalainen eduskuntaryhmä, perussuomalainen puolue, viime vaalikaudella ollessaan hallituksessa ei mennyt opposition tekemien lausumien taakse, vaikka ne olisivatkin joskus olleet oikein hyviä ja oikeaan osuvia.

Puhemies! Tämän haluan osaltani selvittää, mitä tarkoitan: Yhteistyöhenkeä tarvitaan puolin ja toisin kaikissa eduskuntaryhmissä. Tästä kriisistä ei riitelemällä kyllä päästä yli.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Juvonen.

15.47 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Kyllä minä voin edustaja Kurviselle sanoa, että ei näitä esityksiä raapaisten tehdä. Päinvastoin, hyvin usein esimerkiksi mietintöluonnokset tulevat yötä myöten meille valiokunnan jäsenille luettaviksi, ja se tarkoittaa sitä, että koko seuraava yö menee mietintöluonnosta lukiessa ja sieltä esityksiä laatiessa. Eli ei todellakaan raapaista — ehkä te raavitte siellä. Välillä tuntuu sille, että hankalaksi menee. [Antti Kurvisen vastauspuheenvuoropyyntö]

Mutta ei tässä vielä kaikki. Edustaja Savola, mainitsitte, että teistä tuntuu, että oppositio ei jotenkin tätä koronaa ymmärtäisi. Minä haluan muistuttaa, että olin itse se oppositiosta, perussuomalaisten kansanedustaja, joka tammikuussa 2020 teki ensimmäisen kirjallisen kysymyksen liittyen koronaan, koska silloin meillä ei yhtään ymmärretty sitä, missä me olimme. Ja kuinka ollakaan, kun vielä lisää siitä esitin kysymyksiä, missä me oikein menään, niin 31.1.2020 teidän hallituksenne ministeri Krista Kiuru totesi, että tämä tilanne ei vaadi hallituksen reagointia, asia ei ole poliittinen. Totta kai nyt jälkeenpäin katsottuna varmasti monet hallituksen edustajat ja ministerit peruisivat sanansa, jos voisivat, ja sanoisivat, että olisi pitänyt olla kaukaa viisas. Jokainen, joka yhtään mitään ymmärtää, ymmärsi siinä vaiheessa, kun koronavirusepidemia alkoi jylläämään maailmalla, että se on myös meillä Suomessa.

Tämä meidän vastalause, josta nyt tänään täällä myös keskustellaan ja johon liittyvät meidän hyvät lausumat, alkaa sanoilla ”Perussuomalaisten valiokuntaryhmä tunnistaa koronapandemian vakavuuden sekä tarpeen rajoittaa tartuntojen leviämistä.” Onko tämä virke mielestänne sellainen, että me emme ymmärrä? Meillä sosiaali- ja terveysvaliokunnan edustajilla täällä on vahva sosiaali- ja terveydenhuollon tausta, ja me tiedämme tasan, missä menemme. Raapaisten eivät perussuomalaiset tee näitä esityksiä, ja siinä mielessä on tärkeää, että kunnioitamme toinen toistemme tekemisiä ja lausumia — täällä on erittäin hyviä lausumia — joskin me ymmärrämme kyllä sen, että hallituksen on vaikea kannattaa opposition lausumia.

Haluan muistuttaa vielä siitä, että emme me viime kautta olleet perussuomalaisina hallituksessa loppuun saakka. Te tiedätte kaikki, mitä täällä tapahtui. Kyllä se oli ihan eri poliittinen ryhmä, joka tuolla hallitusaitiossa istui. [Keskustan ryhmästä: Kyllä se oli ihan sama porukka!] — Se ei ole sama porukka. — Ja ehkä juuri siitä syystä, koska meillä oli

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

niin hyviä lausumia ja meillä oli niin teräviä kannanottoja — meillä, jotka jäimme tänne opposition penkkiin istumaan — emme olleet siellä. Kyllähän siihen joku syy oli.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoiset edustajat, nyt laajempaan debattiin emme lähde, mutta edustaja Kurvinen, minuutin mittainen vastauspuheenvuoro.

15.50 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Pahoittelen sanavalintaani ”raapaista”. [Arja Juvonen: Kiitos!] Ymmärrän, että se loukkasi teitä. Mutta totean sen, että tällaiset lausumat ovat enemmän poliittisia kannanmuodostuksia: ei Suomen alkoholipolitiikkaa muuteta ja käynnistetä jotain etämyyntiä, alkoholin take away -myyntiä, lausumalla, joka on enemmän poliittinen kannanotto. Kyllä te sen tiedätte niin kokoomuksessa kuin perussuomalaisissa.

Edustaja Juvonen, ei kannata myöskään liian puhtaana tai pyhänä esiintyä. Te olitte kaksi vuotta hallituspuolueen kansanedustaja ja silloin äänestitte kaikki opposition lausumat nurin. Minusta ei ole kovin hedelmällistä esiintyä niin, että ”me emme olleet hallituksessa”. Perussuomalaiset oli 2015—2017 hallituksessa, ja sitten valtakiistoihinne hajositte kahtia ja toinen porukka meni oppositioon ja toinen jäi hallitukseen.

Arvoisa puhemies! Ehkä päätän tähän tämän vastauksen, että selvenee. Nopeita poliittisia käännöksiä ei tehdä tällaisilla lausumilla, se on vain realiteetti. Ne ovat toki arvokkaita, ja pahoittelen tätä sanavalintaani.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt takaisin tartuntatautilakiin. — Edustaja Kauma.

15.51 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Minäkin haluan sanoa sanaseni tästä, että oppositio on mukana tekemässä näitä ratkaisuja, ja nostan esiin muun muassa sellaisen kysymyksen, että esimerkiksi pää... [Maria Guzenina: Kokoomus oli koko viime kauden! — Naurua — Välihuutoja]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kaumalla on puheenvuoro.

Kiitos, puhemies! — Aikaisemmin täällä eduskunnassa on ollut sellainen käytäntö, että vaikeissa asioissa on käytetty parlamentaarisen yhteistyön keinoja, on otettu kaikki puolueet niihin mukaan keskustelemaan, millä tavalla asioihin ryhdytään, mutta tämä käytäntö on muuttunut täällä nyt tämän koronakriisin aikana. Otan esimerkin siitä, millä tavalla pääministeri Marin esimerkiksi 22. maaliskuuta kertoi asiasta: hän sanoi, että hän aikoo pitää parlamentaarisen infon tautitilanteesta ja tarvittavista rajoitustoimista — eli infon, sellaisen, että hän kertoo tiedotusvälineille ja samalla myöskin muille puolueille siitä, mitä hallitus on päättänyt. Se on yksisuuntainen tie kertoa, mitä on päätetty. Ei siinä ole kysymys yhteistyöstä, arvoisa puhemies, vaan se on sanelua, mitä hallitus on päättänyt.

Mutta, arvoisa puhemies, kyllä voin tässä yhteydessä nostaa kuitenkin yhden hyvän esimerkin siitä, millä tavalla yhteistyö voi toimia valiokunnissa, ja se on meillä myöhemmin tänään käsiteltävänä, kun me puhumme sulkutoimista ja sulkukorvauksista. Kokoomus ja perussuomalaiset nostivat esiin talousvaliokunnan käsittelyssä, että suljettavalla yrityksellä ei voi olla omavastuuta, joka on kahden viikon mittainen, ja se oli hallituksen esityksessä, että vasta 15. päivästä — jos näin pitkäksi tulee se sulku — saa koko siltä ajalta kor-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

vauksen. Mutta me esitimme, siis kokoomus ja perussuomalaiset talousvaliokunnassa, että tämä omavastuu poistetaan, ja kiitän teitä siitä, arvoisat hallituspuolueen edustajat, että te suostuitte tähän, että näin tehtiin, te kuuntelit meitä opposition edustajia. Kyllä joskus voi olla niin, että oppositiotakin voi kuunnella, ja me voimme päästä hyviin ratkaisuihin yhdessä keskustelemalla.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Arhinmäki, minuutti.

15.54 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhem... — Herra puhemies!

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Hyvä paikkaus.

Teidän hiuksenne ovat jo kasvaneet sen verran kesälookista, että voi erehtyä. [Naurua]
Arvoisa herra puhemies! Tässä koronan hoidossa on tärkeätä, että tehdään yhteistyötä hallitus—oppositio-rajojen yli. Ja kun olen ollut ryhmyrinä koko tämän ajan, niin voin sanoa, että nämä infot, joista puhutaan, eivät ole olleet infoja medialle, vaan meillä on hyvin paljon järjestetty täällä eduskunnassa tilaisuuksia, joissa tilanteista on kerrottu ja joissa paikalla ovat olleet nimenomaan eduskuntaryhmät ja eduskuntapuolueiden puheenjohtajat, ei media. Eli infojen tarkoitus on nimenomaan se, että voidaan keskustella keskenämme, voidaan kysyä ja etsiä ratkaisuja. Tämän halusin vain tarkentaa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja puhujalistaan, edustaja Hassi.

15.55 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! Kun täällä verrattiin koronapandemian hillintätoimia liikenneturvallisuustoimiin, niin haluaisin nyt vain huomauttaa, että jokainen kuolemaan tai vammautumiseen johtava liikenneonnettomuus on tragedia mutta se ei tartu, koronavirus sen sijaan tarttuu.

Suomen liikennekuolemien mustin vuosi oli 1972, jolloin Suomen maanteillä kuoli 1 152 ihmistä. Sen jälkeen on tehty paljon toimia, nopeusrajoituksia, turvavyöpakkoa ja monia muita. Suurinta osaa näistä toimita on vastustettu kohtuuttomina ihmisten vapauksien rajoittamisina. Kuitenkin kaiken tämän työn tuloksena, vaikka liikennemäärät ovat kasvaneet, liikennekuolemat ovat vähentyneet aivan dramaattisesti. Ne ovat nykyisin siinä 200:n ja 300:n välillä vuosittain. Ja varmasti jokainen eduskunnan käsittelemä liikenneturvallisuustoimi on saanut tässä salissa vasta-argumentteja siitä, että tämä on kohtuutonta.

Koronapandemian osalta on muistettava se, että koronatartunnan saaneet ihmiset eivät pelkästään parane tai kuole, vaan merkittävä osa tartunnan saaneista on joutunut kärsimään myös niin sanotusta pitkästä covidista — sitä ei vielä ihan tarkkaan tiedetä, kuinka suuri osa, mutta suuruusluokkaa kolmasosa sairastuneista on saanut pitkäaikaisia oireita, ja osalle heistä tämä näkyy myöskin sisäelinten muutoksina. Tyypilliset oireet ovat esimerkiksi pahoinvointia, uupumusta, päänsärkyä ja lihassärkyä. Kun teemme näitä toimia koronapandemian rajoittamiseksi, on hyvä muistaa se, että me emme pelkästään rajoita kuolemien määrää, vaan me rajoitamme näillä toimilla myös niiden ihmisten määrää, jotka kärsivät pitkäaikaisesti elämää vakavasti haittaavista oireista tämän koronatartunnan takia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Laiho.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

15.57 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Piti pyytää puheenvuoro vielä tässä edustaja Kurvisen puheenvuoron johdosta, jossa hän sanoi, että näitä lausumia ”raapaistaan” opposition puolelta. Sanon tähän kyllä, että nämä kokoomuksen tekemät lausumat ovat tarkkaan mietittyjä. Ja niin kuin edustaja Juvonenkin täällä toi esille, mietinnöt tulevat myöhään illalla, ja sitten näitä tehdään yötyönä. Tämä on kyllä halventavaa, eikä ole kyllä yhteistyötä rakentavaa tällä tavalla esittää täällä.

Haluan nostaa myöskin, että näistä kokoomuksen lausumista on otettu myös valiokunnan yhteiseksi lausumaksi tämä, mikä on erinomaista, että se saatiin sinne valiokunnan yhteiseksi lausumaksi: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto kiirehtii korvausmallin valmistelua tartuntatautilain 58 g §:n mukaisesta tilojen sulkemisesta elinkeinonharjoittajille aiheutuvien taloudellisten menetysten korvaamisesta riittävällä tavalla.” Kiitokset siitä, että ymmärsitte itsekkin, että täytyyhän ne menetykset korvata myöskin näille elinkeinonharjoittajille.

Nostaisin sitten näistä meidän lausumista vielä joitakin asioita, esimerkiksi lakisääteisen kuntoutuksen. Eli ihmisillä, joilla lain perusteella on oikeus kuntoutukseen, monella se tapahtuu näissä tiloissa. Siellä on fysioterapeutteja, jotka antavat sitä kuntoutusta, ja he eivät voi, koska nämä tilat menevät kiinni, jos näin päätetään. Samoin osassa peruskouluja, opetuksessa, liikunnan opetuksessa, on hyödynnetty yksityisten tiloja. He eivät voi nyt käyttää niitä tiloja. Sekin on lakisääteistä mutta perusopetuslain mukaista, mutta se ei sitten teidän kannassanne näy. Eli puhutaan kyllä lasten oikeuksien ja opetuksen tärkeydestä, mutta tänne asti se ei ulotu. Samoin kansalaisten kokonaisterveys, hyvinvointi, sekä fyysinen että psyykinen hyvinvointi, on todella tärkeää koronakestävyyskannalta — tämä epidemia on kestänyt jo yli vuoden — niin että kansalaiset oikeasti myöskin jaksavat, samoin alueellisuus, sen huomiointi. Nämä olivat ne meidän lausumat, mihin me kiinnitimme huomiota. Jos nämä ovat teidän mielestänne ihan turhaa potaskaa, niin sitten se on teidän näkemyksenne.

Haluan vielä sanoa, arvoisa puhemies, tästä, mitä muissa maissa on tehty. Muissa maissa on tehty toimenpiteitä, joista ollaan otettu mallia, mutta tämäkin on hyvin valikoivaa. Eli esimerkiksi tämä ennakkotestausmalli rajoille — suurin osa Euroopan maista vaatii sitä, mutta Suomi katsoo, että se ei ole riittävä. Muille se tuntuu olevan. Ei se yksinään riitäkään, mutta muiden toimien ohessa se on tärkeä viesti. Ja toinen asia, maskipakko: Muut maat ympäri maailman käyttävät sitä. Suomessa edelleenkin kiistellään siitä, vuoden ajan, ja nyt liikkumisrajoituksen osana se on tuotu yhdelle alueelle. Meidän pitäisi olla profylaktisia, ennakoida koko maan osalta tätä asiaa. [Puhemies: 3 minuuttia!] Kyllä se valikoivaa on.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

16.01 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä edustaja Kurvinen peräänkuulutti yhteistyökykyä myös opposition puolelta, ja itse ajattelen kyllä, että tämän pandemia-vuoden aikana suuressa kuvassa yhteistyö on toiminut erittäin hyvin. Itse asiassa hämmästyttävän suurella yhteisymmärryksellä ollaan vaikeita esityksiä viety läpi, ja kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä haluaa olla rakentavasti yhteistyössä jatkossakin.

Ollaan tehty tiukkoja rajoitustoimia, ja niitä varmasti tarvitaan vielä jatkossakin, mutta rajoitusten tulee olla sellaisia, jotka myös kansalaiset kokevat järkevinä, perusteltuina, vaikuttavina ja eri väestöryhmien suhteen oikeudenmukaisina. Koronarajoitukset eivät toimi,

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

ellei niitä noudateta. Siksi yhdyin kyllä pitkälti tähän erittäin hyvään puheenvuoroon, jonka edustaja Laiho tuossa edellä käytti. Tämän esityksen osalta tähän mielestäni jää valitettavasti liian monta ongelmakohtaa, joita ei koeta tarkoituksenmukaisina. Kyllä tänä aikana on tärkeää kannustaa kansalaisia liikkumaan, eikä ylimitoitetuilla rajoituksilla pidä sulkea sellaisia liikuntapaikkoja, joissa voidaan koronaturvallisesti pienellä ryhmällä suurissa tiloissa järjestää liikuntaa.

Samoin olen huolestunut lasten uimataidosta. Opetussuunnitelmiin kuuluu myös se, että peruskoululaisia opetetaan uimaan, ja nyt jo tällä hetkellä esimerkiksi uimahalleihin ei enää ole päästy, vaikka nämä samat alakoululaiset ovat muuten kontaktissa toisiinsa. Pelkään, että tämä tulee näkymään vielä jopa hukkumiskuolemina jatkossa, jos lapset eivät opi uimaan.

Arvoisa puhemies! Täällä on paljon keskusteltu tästä rokotusjärjestyksestä, ja kyllä tässäkin täytyy nyt olla todella tarkkana, että ei tehdä sellaisia ratkaisuja, jotka koetaan epäoikeudenmukaisina tai joitakin ryhmiä syrjivinä. Esimerkiksi meillä on alueita, vaikkapa Kanta-Häme ja Päijät-Häme, jotka ovat leviämisvaiheessa ja joissa olisi tärkeää, että saataisiin nopeasti rokotettua myös esimerkiksi 60 vuotta täyttäneet, varsinkin miehet, joilla on suuri riski näihin taudin vakaviin muotoihin, ennen kuin lähdetään ikään kuin jollekin tietylle alueelle, vaikkapa vain Helsinkiin, painottamaan näitä rokotuksia. Eli kaikista kansalaisista tulee [Puhemies: 3 minuuttia!] pitää huolta.

Keskustelu päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Keskustelun kuluessa on tehty hylkäysehdotus ja kolmetoista lausumaehdotusta, joten asiasta on äänestettävä.

Äänestykset tapahtuvat tässä täysistunnossa tauon jälkeen. Istunto ja asian käsittely keskeytetään, ja istuntoa jatketaan kello 16.15.

Täysistunto keskeytettiin kello 16.04.

Täysistuntoa jatkettiin kello 16.16.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan kello 16.04 keskeytettyä istuntoa ja päiväjärjestyksen 4. asian käsittelyä.

Keskustelussa on Minna Reijonen Arja Juvosen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotus hylätään. Lisäksi keskustelussa on Minna Reijonen Arja Juvosen kannattamana tehnyt vastalauseen 1 mukaiset seitsemän lausumaehdotusta ja Mia Laiho Kari Tolvasen kannattamana vastalauseen 2 mukaiset kuusi lausumaehdotusta.

Selonteko hyväksyttiin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Hylkäysehdotuksesta on äänestettävä.

Lakiehdotuksen hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 14, tyhjiä 6; poissa 148 (äänestys 5).

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 31/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdyistä lausumaehdotuksista.

Mietintö ”jaa”, Minna Reijosen ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 20; poissa 148 (äänestys 6). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Minna Reijosen ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 12, tyhjiä 8; poissa 148 (äänestys 7). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Minna Reijosen ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 20; poissa 148 (äänestys 8). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Minna Reijosen ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 20; poissa 148 (äänestys 9). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Minna Reijosen ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 20; poissa 148 (äänestys 10). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Minna Reijosen ehdotus 6 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 12, tyhjiä 8; poissa 148 (äänestys 11). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Minna Reijosen ehdotus 7 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 20; poissa 148 (äänestys 12). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 1 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 19; poissa 149 (äänestys 13). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 2 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 20; poissa 148 (äänestys 14). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 3 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 20; poissa 148 (äänestys 15). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 4 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 20; poissa 148 (äänestys 16). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 5 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 20; poissa 148 (äänestys 17). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Mietintö ”jaa”, Mia Laihon ehdotus 6 ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 31, ei 20; poissa 148 (äänestys 18). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen.

Asian käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun hallituksen esityksen (HE 27/2021 vp) täydentämisestä

Hallituksen esitys HE 27/2021 vp

Hallituksen esitys HE 37/2021 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 6/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 6/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Edustaja Vartiainen, mietinnön esittely. Olkaa hyvä.

Keskustelu

16.25 Juhana Vartiainen kok (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä sääntely muodostaa jatkoa näille aikaisemmille pandemiaan liittyville tukitoimille, joilla on helpotettu yritysten tilannetta. Yksi keskeisistä instrumenteista on yritysten kustannustuki, jonka kolmas hakukierros nyt tällä sääntelyllä mahdollistetaan. Mutta tähän samaan mietintöön on yhdistetty toinen hallituksen esitys, 37, joka aikataulullisesti annettiin erillisenä täydentävänä esityksenä, ja se taas koskee säännöksiä, joilla korvataan yrityksille tähän pandemiaan liittyvä mahdollinen toimitilojen sulkeminen.

Me kaikki tiedetään, miksi tällaisia säädöksiä annetaan. Yritysten toimintaedellytykset ovat heikentyneet jyrkästi, ja tämä kriisi on valitettavasti kestänyt jo jonkin aikaa. Vaikka me voidaan olla jokseenkin varmoja siitä, että kriisi menee ohi, niin kuitenkin, jos tapahtuu laajoja konkurssseja ja on paljon työttömyyttä, osa sellaisista menetyksistä jää aina pitkäaikaisiksi tai pahimmassa tapauksessa pysyviksi, erityisesti, jos konkurssseissa tuhoutuu laajasti ymmärrettynä sellaista pääomaa, mitä on vaikea korvata.

Tässä kun kriisi on pitkittynyt, niin tällaisen tuen luonne ja myös sen miettimisen perustelujen periaatteet muuttuvat. Silloin kun kriisi eli tämä epidemia iski yllättäen päälle, niin silloin oli tietysti luontevaa ajatella tällaista tukea eräänlaisena vakuutuskorvauksena asiasta, jota kukaan ei voinut odottaa. Mutta nyt kun kriisi on pitkittynyt, niin yrityksillä on tietysti ollut jo jonkin verran mahdollisuuksia sopeutua tähän tilanteeseen ja myös ehkä muodostaa odotuksia siitä, miten kriisi kehittyy ja valtiovalta yrityksiä tukee. Ja asiantuntijakuulemisissahan asiantuntijat ja ekonomistit jatkuvasti tähdentävät sitä, että tuki on perusteltua mutta täytyy välttää luomasta sellaisia tukijärjestelmiä, jotka vaikuttaisivat jo etukäteen yritysten käyttäytymiseen sellaisella tavalla, jota me ei haluta.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

No, kuten sanottu, tässä mietinnössä on kaksi eri tukityyppiä. Meillä on tällainen yleinen kustannustuki ja sitten se erityinen korvaus, joka tulee toimitilojen sulkemisesta.

Tämä yleinen kustannustuki on siis takautuva, ja tällä pyritään juuri siihen, että yritykset eivät käyttäytyisi niin, että optimoitaisiin nimenomaan tuen saamiseksi. Muuten tämä tuki on perusajatuksestaan ajateltu samanlaiseksi, arvoisa puhemies, kuin näillä aikaisemmilla hakukierroksilla. Kuitenkin monia parannuksia on tehty sen nojalla, mitä aikaisemmista tukikuukausista on opittu. Ja siinä mielessä tällä on samantapaiset hyvät perustelut kuin näillä aikaisemmilla tukijärjestelmillä. Näistä periaatteista valiokunta on oppinut paljon asiantuntijoilta ja keskustellut niistä. Ja vaikka tähän sisältyy eriäviä vastalauseita, niin silti näistä periaatteista on ollut joltinenkin yksimielisyys, vaikka tuen parametreistä onkin sitten erimielisyyttä, mikä näkyy näissä vastalauseissa. On keskusteltu asiantuntijoiden kanssa muun muassa tämän tuen ylärajasta, tästä miljoonasta eurosta yritystä ja tukikautta kohti, ja eräistä muista parametreista, mutta periaatteellisesti tätä perusajatusta on pidetty hyvänä. Toistaiseksi myös eritoten on annettu tunnustusta siitä, miten Valtiokonttori on toiminut neuvokkaasti ja joustavasti tässä. Eli suomalainen yhteiskunta on toiminut kuitenkin aika hyvin.

No, sitten erillisenä tässä on tämä sulkemiskorvaus. Se kohdistuu vain sellaiseen ajankaksoon, jolloin toimitilat ovat suljettuina, ja perustuslakivaliokuntakin on edellyttänyt, että tästä maksetaan korvaus. Ehkä tässä voisi sanoa, kun täällä nyt on todella toivottu tätä yhteistä näkemystä yli puolue- ja oppositio—hallitus-rajojen, että yhdessä todellakin päädyimme myös muuttamaan hallituksen esitystä siltä osin, että alkuperäisessä esityksessä tämä sulkemiskorvaus koski vain sellaista sulkemista, joka kestää 15 päivää tai sitä kauemmin, eli alle 14 päivän sulkemiset olisivat jääneet korvauksen ulkopuolelle. Tällainen raja on yhteisessä keskustelussa poistettu ja on myös keskusteltu tästä asiasta ministeriöiden kanssa. Tässä on myös se järki, että sitten jos suljetaan lyhyemmäksi aikaa, niin silloin sulkeva viranomais joutuu myös arvioimaan näitä julkistaloudellisia ja kansantaloudellisia kustannuksia ja kustannuksia yrityksille. Ja te voitte todella täältä mietinnön sivulta 13 katsoa, jos haluatte katsoa mietinnöstä, että sieltä on tämä vähintään 15 vuorokauden ajan rajaus poistettu.

Tässä oli, arvoisa puhemies, tämän mietinnön keskeinen sisältö. Varmaan täällä sitten esitellään myös eriäviä mielipiteitä, mutta korostaisin taas kuitenkin sitä, että talousvaliokunta on näistä perusperiaatteista keskustellut rakentavasti ja yksimielisesti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Seuraavaksi edustaja Östman.

16.32 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Lisääntyvien elinkeinotoimintaa rajoittavien sulkupäätösten myötä meille pitää olla selvää, että myös määrärahoja yrityksille suunnattuihin tukiin pitää kasvattaa samassa tahdissa. Siksi on tärkeää, että tämä kustannustuki kolmonen on meillä nyt täällä käsittelyssä.

Aikaisemmin päivällä kysyin, mikä on riittävä taso ja oikea tapa korvata kärsiville yrityksille: missä menee solidaarisuuden raja? Aikaisemmissa kustannustukipaketeissa yhtenä kriteerinä tuen saamiselle on ollut, että liikevaihto pienenee 30 prosenttia. Tämä prosenttiluku on nyt muutettu 20 prosenttiin, ja tämä on kyllä selvä parannus, mutta jos liikevaihto on pudonnut esimerkiksi vain 19 prosenttia — vain — niin yrittäjä ei saa tukea sille kuukaudelle. Entisenä yrittäjänä voin sanoa, että sen kokoinen liikevaihtolasku on raju, 19 prosentin lasku. [Pia Kauman välihuuto] — Onko se 30 prosenttia edelleen? Anteeksi. [Ju-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

hana Vartiaisen välihuuto] — Hyvä näin. — Eli tilanne on vielä pahempi. Hallituksen esityksessä se on edelleen 30 prosentin taso, mutta kokoomuksen ja perussuomalaisten vastalauseessa esitetään muutosta siihen 20 prosenttiin. — Kiitos tästä lisätiedosta.

Edelleen sanon, että 19 prosentin liikevaihtopudotus on raju. Jokainen, joka on ollut yrittäjänä, tietää sen, ja harvat yrittäjät selviävät sellaisista liikevaihtolaskuista varsinkin tällaisessa taloustilanteessa, kun yrittäjien kassavarat ovat supistuneet minimiin tai jopa loppuneet kokonaan. Tästä prosenttirajasta olisi kyllä hyvä käydä kunnon keskustelua. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vallin.

16.35 Veikko Vallin ps: Arvoisa rouva puhemies! EU:n elpymispaketti -keskustelun yhteydessä 16. helmikuuta pääministeri Sanna Marin totesi, että Suomen pitää lähettää miljardeja euroja rahaa Välimeren maiden talouden ja yritysten tukemiseen, koska Suomi on niin vauras maa. Valtiovarainministeri Vanhanen sen sijaan lausui 23. maaliskuuta, että yritysten puolella emme pysty tukemaan omia yrityksiämme niin paljon kuin muut Pohjoismaat, koska emme ole niin vauras maa. Mitä ihmeen sekoilua tämä on? Tästä saa sen käsityksen, että Suomi on vauras maa, kun pitää tukea Välimeren maita, mutta sitten Suomi onkin köyhä maa, kun pitäisi tukea omia yrityksiämme kotimaassa.

Arvoisa puhemies! Tänään on käsittelyssä yritysten kustannustuki numero 3. Tällä paketilla siis tuetaan Suomessa toimivia yrityksiä, jotka ovat erityisen paljon kärsineet koronasta. Kahta edellistä kustannustukea käsiteltiin viime vuoden kesä- ja lokakuussa. Tämä kustannustuki numero 3 on selvästi parempi kuin kaksi edellistä, joissa tuhannet yritykset jäivät tukien ulkopuolelle — näin kävi, koska Marinin hallitus oli asettanut tukien saamiseksi väärät ja epäoikeudenmukaiset hakukriteerit. En tiedä, tehtiinkö se tahallaan vai tahattomasti, että erityisesti iso osa mikroyrittäjistä ja yksinyrittäjistä jätettiin kylmästi tukien ulkopuolelle. Ehkä tähän osaavat vastata entiset porvarit, nykyiset vihervasemmistolaiset — keskustalaiset. Ministeri Lintilä yrittikin tähän vastata alkuvuokasta, että töppäily olisi johtunut kokemattomuudesta. Hallitukselta kysyn: miksi sitten teette näitä lakeja, jos ette osaa, ja miksi ette kuuntele niitä, jotka osaavat? Katson keskustaa: Te olette avainasemassa tässä kustannustukiasiassa, koska muut tämän Sanna Marinin punavihreän hallituksen puolueet eivät ole erityisen kiinnostuneita suomalaisten yrittäjien kohtaloista. Sosiaalidemokraatit ja vasemmistoliitto eivät tunnetusti ole olleet kiinnostuneita yrittäjyyden edistämisestä tässä maassa. Niiden kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan on liittynyt lähinnä verotukseen, siihen miten ne saisivat työnnettyä kätensä syvemmälle yrittäjien taskuihin. Vihreät puolestaan ovat niin hiilidioksidipäissään, että minkään muun asian ajatteluun ei jää aikaa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen anteeksipyyntö yrittäjien suuntaan olisi paikallaan tässä kohtaa ja heti sen jälkeen tilanteen korjaaminen aukaisemalla kustannustuet 1 ja 2 uudelleen hakuun uusin hakukriteerein. Jos näin ei tehdä, tarkoittaa se, että tälle hallitukselle pienet yrittäjät eivät merkitse käytännössä yhtään mitään. Haluan muistuttaa, että 93 prosenttia suomalaisista yrityksistä on mikroyrityksiä. Perussuomalaiset esitti muutoksia kustannustukiin 1 ja 2. Meitä ei uskottu, mutta nyt hallitus on onneksi korjannut virheitään tähän kustannustuki kolmoseen. Silti tässäkin on edelleen sanomista. Luettelen tässä lyhyesti, mitä pitäisi korjata — erityisesti keskustan ministerit ja kansanedustajat, kuunnelkaa tarkkaan:

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Tulisi avata kustannustuet 1 ja 2 uudelleen hakuun uusin hakukriteerein. Se olisi oikeudenmukaista. Kustannustuen piiriin pitäisi päästä, jos liikevaihto on pudonnut 20 prosenttia — ei 30 prosenttia, kuten hallitus esittää. Korvausasteen pitäisi olla 80 prosenttia — ei 70 prosenttia, kuten hallitus esittää.

Toimitilojen sulun osalta korvausaste tulisi nostaa 90 prosenttiin. Tämä olisi erityisen tärkeää ravintoloiden, kuntosalien ja muiden suljettavaksi määrättyjen yritysten kannalta. Vertailukuukausi sulkutoimien osalta pitäisi muuttaa, koska se on kuluvin vuosi helmikuusta, kun sen pitäisi olla liiketoiminnan osalta normaalimpi kuukausi, esimerkiksi helmikuusta 2020 tai maaliskuusta 2019.

Arvoisa puhemies! Lopuksi sanon, ennen kuin kukaan hallituksen ministereistä alkaa moittia näitä perussuomalaisien ehdotuksia, että rahasta tämän ei pitäisi olla kiinni, että suomalaisia yrityksiä ja yrittäjiä tuetaan avokätisemmin ja oikeudenmukaisemmin. Tehän, arvot hallitus, olette kippaamassa Etelä- ja Itä-Euroopan maiden yritysten tukemiseen miljardeja euroja, jos tämä eduskunta sen EU:n järjestetyn elpymispaketin hyväksyy tänä keväänä. Myös kehitysapuun lappaatte koko ajan lisää rahaa. Suosittelen, että eduskunnassa hylkäämme sen EU:n elpymispaketin ja käytämme ne rahat täällä kotimaassa oman taloutemme ja omien yritystemme tukemiseen. Sillä rahasummalla eli 6,6 miljardilla eurolla koronan vaikutukset Suomen talouteen jäisivät hyvin pieniksi, jos käytämme sen rahasumman älykkäästi täällä kotimaassa.

Arvoisa puhemies! Vastalauseen pykälämuutosehdotukset tehdään seuraavassa käsittelyssä sitten tiistaina, eikö niin?

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Kyllä sen voi nytkin esittää tai sitten kokonaan, kummin se nyt... [Veikko Vallin: Tiistaina?] Äänestyksen yhteydessä. — Okei, sitten tiistaina.

Se oli siinä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Anteeksi, tämä jakaminen tuli yllättäen tähän, niin en ollut katsonut. — Edustaja Reijonen.

16.41 **Minna Reijonen ps:** [Puhuja aloittaa puheenvuoron mikrofonin ollessa suljettuna]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Mikrofoni.

Arvoisa rouva puhemies! Meillä on käsittelyssä yritysten kustannustuki. On totta, että yrittäjät ovat olleet tosi tiukoilla, ruokaakin pitäisi ostaa itselle ja perheelle, lääkkeitä pitäisi ostaa, vaatteita pitäisi ostaa, ja ei oikein rahat tahdo riittää. Kustannustukia kun aloitettiin myöntää, niin siinä alussa ne perusteet olivat ehkä vähän kummallisia ja tuntui, että annettiin sitä rahaa sillä perusteella semmoisille yrityksille, joiden ajateltiin menevän koronasta ohi ja selviävän siitä, mutta ei sitten ajateltu näitä tämmöisiä pienempiä yrityksiä, yksinyrittäjiä ja tämmöisiä, että hekin tarvitsevat elinmahdollisuudet.

Perussuomalaiset ovat nostaneet esille hirveän hyviä ideoita. Hallitus ei niitä aluksi kuunnellut, ehkä nyt on otettu vähän oppia ja vähän jopa kuunneltukin näitä meidän ideoitamme. Nämä tuet ovat tietysti olleet aika vaikeaselkoisia hakea. Yksinyrittäjät ovat saat-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

taneet jättää hakematta, koska ne ovat olleet hyvin hankalia, hyvin byrokraattisia, ja paljonhan näitä on hylättykin. Ja jopa yksissäkin tukimuodoissa rahaa sitten olikin sillä tavalla, ettei sitä jaettukaan kaikkea, ne jäivät jakamatta, eli ne pitäisi avata uudelleen ihan järjestyksellä perusteilla.

Jos miettii tätä kulttuuria ja tätä EU-elpymispakettia, on todella ihmeellistä, että meillä yritykset ovat tosiaan liemessä ja sitten hallitus on nyt antamassa EU:lle — ehkä osa niistä rahoista jopa menee mafialle — miljardeja euroja. Nämä rahat saatetaan käyttää ulkomaiden yritysten hyvinvointiin ja niiden menestymiseen, ja samalla Suomen yritysten kilpailukyky kärsii, kun täällä nostetaan nämä ilmastoasiat ehkä vähän turhankin paljon esille. Ehdottomasti pitää nyt kiinnittää huomiota Suomen yrityksiin. Hylätään tämä EU-elpymispaketti ja käytetään rahat kotimaisiin yrityksiin. Meidän omat yrittäjämme tarvitsevat sitä rahaa nimenomaan nytten.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pirttilahti.

16.43 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Kiitoksia valiokunnan puheenjohtajalle ja talousvaliokunnalle kaikinensa hyvästä työstä. Kuten puheenjohtaja sanoi, taitaa olla jo useampi kerta, kun tätä treeniä tehdään, että haetaan tätä kustannustukimallia, millä pyritään korvaamaan yrityksille koronasta aiheutuvia menetyksiä. Eli kyllähän se täytyy tunnustaa, että aika nopeasti se korona iski viime keväänä, ja ne ensimmäiset Business Finlandin tuet, mitkä oli tarkoitettu kehittämistoimenpiteisiin, eivät ihan soveltuneet tulojen menetyksiin ja siihen alueeseen, plus sitten siitä jäivät vielä pois nämä pienemmät yritykset, joille sitten toki korvattiin vielä yksinyrittäjätuelle, mikä sitten kuntien kautta jaettiin. Kiitos myös kunnille ja elinkeinotoimelle senkin tuen jaosta.

Muutokset tähän kustannustukeen ovat juurikin sellaisia, että myös nämä pienet yritykset, yksinyrittäjät, pääsevät mukaan kustannustuen piiriin ja tämä 2 000 euron korvaus tulee koskemaan myös heitä. Ja sitten, jos kulut ovat alle sen, he myös saavat sen 2 000 euron korvauksen. Tässä on erinomainen uudistus osaltaan. Ja sitten vielä, jos yksinyrittäjien liikevaihdon lasku on isompikin, he voivat olla myös siinä matkassa vielä mukana.

Toinen iso korjaus tässä on se, että muutokset tuen enimmäismäärään nostetaan miljoonaan euroon yritystä kohden, kun se aiemmin oli 500 000 euroa, ja myös yhteismäärä nostetaan EU:n tasolle yhteenlaskettuna 1,8:aan miljoonaan, kun se oli aiemmin 800 000, eli se on komission päätökseen perustuva.

Eli parannuksia tässä on monia. Tähän liittyy sitten vielä varsinkin yrityksen työnantajan sivukulut, jotka voidaan sitten ottaa vielä prosenttimääräisinä tähän mukaan.

Tähän liittyy myös niin sanottu sulkutuki. Kun aiemmin päivällä määriteltiin ravintoiloitten ja liikuntapaikkojen sulkeminen, niin myös siihen tulee korvaus. Mielestäni tämä on erinomainen asia, mitä valiokunta on tehnyt, että 15 vuorokauden niin sanottu karenssiaika poistuu sieltä. Myös jos sulkua on lyhempi, niin tämä tullaan korvaamaan.

Kohtuullisen korvaustason löytäminen, mitä perustuslakivaliokunta on asettanut ja mistä myös talousvaliokunta aiemminkin on sanonut: Tällä hetkellä tässä esityksessä, mikä on minun mielestäni ihan perusteltua, palkkakustannukset maksetaan täysimääräisesti mutta muut kustannukset 70 prosentin korvauksella. Eli hyvin ilolla otan vastaan sen, että kun äsken tehtiin lainsäädäntöä, niin nyt me saadaan sitten tämä tukikompensaatioelementti näille suljetulle tiloille tässä paperissa.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Kiitän valiokuntaa. Mielestäni tämä on hyvä esitys. Toki tässä jää varmaan vielä korjaamisen varaa. Toivon, ettei tarvitsisi nelosta tehdä, mutta pahalta näyttää, että kyllä me vielä hierotaan neljanteen pakettiin seuraavat uudistukset. — Kiitoksia, puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kurvinen.

16.47 Antti Kurvinen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Olemme päättellessä tässä pikkuhiljaa tätä historiallista palmusunnuntain täysistuntoa. Tässä vaiheessa jo oikein hyvää pääsiäistä kaikille kollegoille kaikkiin puolue- ja hallitus—oppositio-rajoihin katsomatta! Kaikilla varmasti on ollut aika tiukka ja työntäyteinen pari kuukautta tässä tätä kevätistuntoa, ja tämä korona tietysti tuo meille lisärasitetta vielä, kun elämme koko ajan tavallaan poikkeusoloissa, myös arkisesti poikkeusoloissa, emme vain juridisesti, kun joudumme aina miettimään, mitenhan minäkin viikkona toimitaan. Se tuo semmoista lisäpainetta. Toivottavasti kaikki pystyvät pikkuisen hengähtämään.

Mutta, arvoisa puhemies, tässä käsitellään nyt ensimmäisessä käsittelyssä tämän sunnuntain täysistunnon viimeisenä asiana tätä tapaa, millä tavalla koronakriisissä autetaan ja tuetaan yrityksiä, jotka tästä voimakkaasti kärsivät. Korona ei ole pelkästään terveyskriisi, se on sivistyksellinen ja sosiaalinen kriisi, ja se on voimakkaasti myös taloudellinen kriisi niin elinkeinoelämälle kuin myöskin meidän julkiselle taloudelle, kuntien ja valtion taloudelle.

Ja nyt meillä on käsittelyssä kustannustuen jatkaminen. Kustannustukihan on ollut ehkä kuitenkin se kaikista loogisin ja kaikista hyväksytyin yritysten tukimuoto, jolla yrityksiä ollaan autettu tämän koronakriisin keskellä. Se on ollut tällainen matemaattiseen laskentaan, yrityksen tilinpäätöstietoihin perustuva tukimuoto, jota on Valtiokonttori maksanut hyvin nopealla käsittelyllä. Kustannustuesta on hyvin erilaisia kokemuksia yrityksillä. On ollut paljon pettymyksiäkin. On koettu, että nämä kustannustuen ensimmäiset vaiheet — niin sanottu kustannustuki ykkönen ja niin sanottu kustannustuki kakkonen — eivät ole olleet kaikilta osin riittäviä. Kuten talousvaliokunnan varapuheenjohtaja Pirttilahti totesi — korjaan, hän ei ole sitä enää, on entinen varapuheenjohtaja, mutta on siellä aktiivisena jäsenenä ollut — ollaan ainakin yritetty niitä kokemuksia ottaa tässä kolmannessa kustannustuessa huomioon. Kiitosta tämä kustannustuki on saanut siitä, että se on ollut nopea hakea ja päätökset ovat tulleet nopeasti. Tällä kustannustuki kolmosella parannetaan aiempiin kustannustukiin verrattuna erityisesti tuen kohdistuvuutta pieniin yrityksiin ja yksinyrittäjiin.

Kustannustuen peruseriaatteet pysyvät ennallaan. Kustannustuki on tarkoitettu yrityksille, joiden liikevaihto on koronapandemian vuoksi pudonnut vähintään 30 prosenttia tukikaudella 1. marraskuuta 2020 — 28. helmikuuta 2021 verrattuna vastaavaan ajankohtaan vuosina 2019—2020. Tukikauden ehdotetaan päättyvän helmikuun loppuun, koska yritysten liikevaihtotiedot helmikuulta saadaan huhtikuun aikana, ja näin haku saataisiin käynnistettyä huhtikuun 2021 aikana. Yrityksen oman liikevaihdon lisäksi arvioitaisiin yrityksen toimialan liikevaihdon laskua, kuten aiemminkin hakukierroksilla. Jos toimialan liikevaihto on laskenut vähintään 10 prosenttia tukikaudella, yritys voi hakea kustannustukea ilman lisäperusteluita, jos muut tuen ehdot täyttyvät. Edelleen Valtiokonttori voisi myöntää tukea harkinnanvaraisesti myös niille yrityksille, jotka eivät kuulu tiettyyn toimialaan. Harkinnanvaraisuuden perusteita täsmennetään lain perusteluissa ja Valtiokont-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

torin hakuohjeissa. Ja tähän kustannustukikierrokseen, kustannustuki kolmoseen, ehdotetaan varattavaksi 380 miljoonaa euroa.

Mitä sitten, puhemies, tarkemmin muuttuu kustannustuki kolmosessa suhteessa tuki ykköseen ja tuki kakkoseen? Yritysten asemaa parannetaan niin, että tuen jäädessä alle 2 000 euron yritys saisi kuitenkin 2 000 euron kustannustuen, eli ei enää tulisi tällaista rajaa, 2 000 euron rajaa, edellyttäen, että yrityksillä on tukikaudella kuluja vähintään 2 000 euroa ja muut tuen edellytykset täyttyvät. Myös tätä tuen ylärajaa muutetaan niin, että se olisi nyt miljoona euroa yritystä kohden, kun se aiemmin on ollut 500 000 euroa yritystä kohden. Ja kuten aiemminkin ja kuten valtiontuissa on tyypillistä, jo myönnettyt tuet huomioidaan kustannustuen määrässä.

Myöskin, puhemies, erillisellä hallituksen esityksellä tähän kustannustuki kolmoseen tulee vielä tällainen lisätuki menetysten kohtuulliseksi korvaamiseksi pienille yrityksille, joiden tilat on lain tai viranomaispäätöksen perusteella suljettu — eli juuri näitä tiloja, joita suljetaan nyt, kun tätä koronan kolmatta aaltoa hoidetaan meillä Suomessa.

Puhemies! Totean loppuun, että on melkein selvää, että tulemme näkemään vielä muitakin kustannustukia, kustannustuki 4:ää yms., koska nyt meillä käsillä tulee todennäköisesti näitten liikkumisrajoitusten määrääminen Etelä-Suomeen. Ja on aivan selvä, että mitään liikkumisrajoituksia ei voi asettaa, ellei sitten korvata niitä vahinkoja, mitä siitä tulee yritystoiminnalle ja elinkeinoille.

Vielä, puhemies, totean sen, että on kuitenkin selvää, että eihän Suomi nouse sillä, että me otamme velkaa ja maksamme erilaisia yritystukia, kustannustukia tai muita tukiaisia, vaan me nousemme sillä, että me saamme valmiiksi exit-suunnitelman siitä, miten Suomi pääsee pikkuhiljaa näistä koronarajoituksista irti, ja sillä, että saamme talouden kasvuun ja saamme työllisyyden verrokkimaidemme ja Pohjoismaiden tasolle.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kauma.

16.54 Pia Kauma kok: Arvoisa puhemies! Olemme nyt käsittelemässä kustannustuki kolmosta sekä sulkemistukea, ja kustannustuki kolmonenhan on tällainen takautuvasti maksettava järjestelmä, joka kohdistuu tässä käsiteltävänä olevassa asiassa marras-, joului-, tammi- ja helmikuulle, ja sitä voi hakea huhtikuusta lähtien, kun tämä laki tulee voimaan 23.6. Tämä sulkemiskorvaus puolestaan liittyy yrityksiin, joissa on korkeintaan 49 työntekijää. Mitä tulee sitä suurempiin yrityksiin, niin näistä tulee erikseen vielä lakiesitys hallitukselta, mutta se on tällä hetkellä EU-säätelyn tarkistettavana, miten siinä voidaan toimia.

Arvoisa puhemies! Tässä kustannustuki kolmosessa on tehty parannuksia aiempiin kustannustuki ykköseen ja kakkoseen, ja itse ainakin pidän kaikkein tärkeimpänä muutoksena sitä, millä tavalla tässä kaikkein pienimpiä yrityksiä kohdellaan. Kaikkein suurin tuen epäämisperustehan on ollut se, että kustannuksia ei ole ollut riittävästi, eli ei ole voitu myöntää sitä 2 000 euron korvausta, mutta nyt tähän tulee muutos sillä tavalla, että jos yksinyrittäjällä esimerkiksi muut kulut ja palkkakulut ovat kuitenkin vähintään sen 2 000 euroa, niin tämän suuruisen summan voi myöntää.

Sulkemiskorvaus on sitten asia erikseen, mutta käsitelty kuitenkin tämän kustannustukilakiesityksen yhteydessä ja, arvoisa puhemies, kuten aikaisemmassa puheenvuorossani tänään totesin, olen erittäin hyvilläni siitä, että hallituspuolueet talousvaliokuntakäsittelyssä ottivat oppositiopuolueiden ehdotuksen vakavasti sen suhteen, miltä ajalta tätä sulkemis-

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

korvausta maksetaan. Eli alkuperäisessä hallituksen esityksessähän oli, että sitä aletaan maksaa 15:nneestä päivästä lukien tai otetaan huomioon sillä tavoin, että jos liiketila on suljettuna vähintään 15 päivää, niin se voi saada koko menneeltä ajalta korvauksen, mutta jos se on esimerkiksi 13 tai 14 päivää, niin sitä korvausta ei olisi saanut. Nyt tämä saatiin muutettua niin, että korvaus tulee vaikka ensimmäisestä päivästä lähtien, jos on valtion sulkutoimien perusteella suljettu se liiketila. Tämä on, arvoisa, puhemies, erittäin merkittävä toimi näiden yrittäjien kannalta, jotka joutuvat hyvin epävarmassa tilanteessa toimimaan. Otan esimerkiksi tänään juuri kuntosalien sulkemisesta tehdyn pykälämuutoksen, josta yrittäjiltä nytkin tulee viestejä, että milloin he joutuvat sen oman liiketilansa sulkemaan. Tämä on hyvin vaikea tilanne yrittäjille, koska he eivät pysty ennakoimaan esimerkiksi sitä henkilökunnan määrää, mitä he millekin päivälle tarvitsevat, jos viestintä on näin epäselvää.

Arvoisa puhemies! Tähän varsinaiseen valiokunnan mietintöön me kokoomuslaiset teimme talousvaliokunnassa vastalauseen, ja se on täällä mietinnössä luettu tai painettu vastalause 2:na, ja meillä on siellä muutosesityksiä pykäliin sekä yksi lausuma. Luen ensin tämän yhden lausuman, joka täällä on, ja se kuuluu näin: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle pikaisesti tapahtumatakuuta koskevan esityksen.”

Arvoisa puhemies! Tämä lausuma on täsmälleen sama lausuma kuin mikä oli viime viikolla käsiteltyssä lisätalousarvion valtiovarainvaliokunnan mietinnössä lausumana numero 1, eli se noudattaa tasan sitä toivetta, mikä on esitetty myöskin lisätalousarvion puolella, koska tähän vaatii, niin kuin nämä korvaukset yleensäkin vaativat, lisätalousarvion, koska niitä ei ole huomattu tai huomioitu varsinaisessa budjettiesityksessä.

Mutta sitten, arvoisa puhemies, nämä kokoomuksen vastalauseen pykälämuutosesitykset, ja ne kuuluvat näin: Ensinnäkin meillä on 2 §:ssä kaksi muutosesitystä, ja ensimmäinen niistä on kohdassa 2. Se on se, että kuukausikohtaisen liikevaihdon pudotus voi olla 20 prosenttia. Tässä varsinaisessa hallituksen esityksessähän se oli 30 prosenttia, ja tämä on juurikin se tekninen muutos, jonka me halusimme tehdä vielä tähän meidän omaan esitykseemme, kun se on väärin painettu tähän vastalause 2:een. Eli kokoomus toivoo, että tukea voisi yritys saada jo silloin, jos liikevaihdon pudotus on ollut 20 eikä 30 prosenttia.

Sitten, arvoisa puhemies, toinen muutos tässä 2 §:ssä on kohdassa 3, eli me esitämme, että kustannustuen minimi olisi 1 000 euroa eikä 2 000 euroa. Seuraava muutosesitys pykäliin on 5 §:ssä, ja siellä ehdotamme sitä, että myönnettävä kustannustuki tukikaudelta voisi olla enintään 1 800 000 euroa yritystä kohti, kun se hallituksen esityksessä on 1 000 000 euroa yritystä kohti. Ja, arvoisa puhemies, me tiedämme, että hallitus on hakenut tähän lupaa EU:lta, että tätä voidaan muuttaa, koska ne säännökset tällä hetkellä sallivat vain pienemmän määrän, ja tätä lupaa hallitus on siis hakenut, eli tämä toteutuisi, mikäli se lupa saadaan.

Seuraava pykälämuutos on myöskin saman pykälän myöhemmässä kohdassa, jossa todetaan tämän tuen määrä 1 000 euroa eikä 2 000 euroa, kuten oli hallituksen esityksessä sanottu, eli tämä koskee lähinnä niitä pieniä yrityksiä ja yksinyrittäjiä.

Ja sitten vielä viimeinen pykälämuutos eli 5 a §, jossa toteamme sen, että kaikkein pienimpien yritysten kohdalla korvattaisiin 90 prosenttia kustannuksista eikä 70 prosenttia.

Tässä, arvoisa puhemies, valitettavasti hiukan sekavasti luetteluina nämä pykälämuutosesitykset, mutta nämä tulevat täsmennettynä sitten pääsiäisen jälkeen pidettävään kokoukseen.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hopsu.

17.01 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Olen tyytyväinen, että hallitus on uudistanut kustannustukea edellisestä. Tämä kolmas kustannustuki vastaa paremmin muun muassa yksinyrittäjien, kulttuurialan ja matkailualan hätään.

Aiemmin kustannustuki oli suunnattu enemmän keskikokoisille ja suurille yrityksille. Kuntien kautta jaettiin erillistä tukea reilulle 47 000 yksinyrittäjälle. Tukiehdot eivät kohdanneet aina, ja kunnat joutuivat palauttamaan tukea hakijoista huolimatta. Itsekin näitä valituksia kaupunginhallituksessa nähneenä tämä tilanne oli valitettava. Nyt kustannustukeen tulevat mukaan kaikenkokoiset yritykset. Käytännössä tukea saa nyt, jos liikevaihto on laskenut vaaditun 30 prosenttia ja kustannuksia on syntynyt tukiajalta 2 000 euroa. Kustannusmäärä tulee täyteen jo esim. YEL-minimillä lasketusta omasta palkasta. Toki tuen muidenkin ehtojen tulee täyttyä.

Kustannustuki on tarkoitettu yrityksen sellaisten kulujen kattamiseen, joita ei voi ajaa alas koronatilanteessa. Se siis ei korvaa kaikkia menetyksiä. Laajemmin kulttuurialaa ja freelancereita tuetaan OKM:n puolelta jaettavilla avustuksilla, mutta kehittämistä on yhä, jotta tuet huomioisivat paremmin epätyypillisissä työsuhteissa toimivia, itsensätyöllistäjiä, freelancereita ja silpputyötä tekeviä. Tapahtuma- ja matkailualan palautteen perusteella hyväksyttävien kulujen listaa on täydennetty näille aloille tyypillisillä kuluilla. Yksinyrittäjien mukaan ottamisen arvioidaan myös hyödyttävän tapahtuma-, kulttuuri- ja matkailualaa.

Lisäksi näille aloille olisi tulossa apua lisätalousarvion yhteydessä keskustellun tapahtumatakuun kautta toivottavasti pian, jotta se ehtisi auttamaan jo kesän tapahtumien epävarmuutta. Tapahtumatakuun osalta voi vielä todeta, kuten edustaja Kaumakin tässä sanoi, että tässä on tehty hyvää yhteistyötä opposition kanssa. Nyt esitetty lausuma on yksimielisesti hyväksytty jo lisätalousarvion yhteydessä.

Minusta tämä yritysten kustannustuen kohdentamisen vaikeus kuvaa hyvin sitä tilannetta, mikä meillä on epätyypillisissä työsuhteissa ja freelancereina toimivien osalta. Se koskee niin sosiaaliturvaa, eläkkeitä kuin verotuksen käytäntöjä. Perustulo on ollut yksi pitkäaikainen tämän joukon toivoma keino. Hienoa, jos voimme edistää näitä jatkossa yhdessä oppositio—hallitus-rajojen yli.

Vielä haluan sanoa, että lisätalousarvion yhteydessä tehtiin myös toinen lausuma näihin liittyen ja kulttuurialan freelancereiden sosiaaliturvaa tukemaan, mikä koskee tätä tekijänoikeusasiaa. Toivottavasti tämäkin yhteistyössä etenee.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

17.04 Eeva Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Oikein hyvää palmusunnuntaita kaikille myös minun puolestani.

Tähän kustannustuki kolmoseen on tosiaan tehty joitakin parannuksia näihin edeltäviin kustannustukikierroksiin verrattuna. Tällä on voitu parantaa tuen kohdentumista myös pieniin yrityksiin ja yksinyrittäjiin — nostan näistä esimerkeistä muutaman esiin myöhemmin. Nyt tehdyt muutokset ovatkin ilman muuta tervetulleita ja siten parannus aiempaan, vaikka eittämättä tietysti monia puutteitakin tässä edelleen on. Täydellinen tuki tämä ei varmasti vieläkään ole.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

Kustannustuen peruseriaaotteet pysyvät siis ennallaan, eli tuella korvataan edelleen joustamattomia kustannuksia, jotka yrityksellä juoksevat, vaikka liiketoiminta ei voikaan pyöriä normaalisti niin näistä asetetuista rajoituksista johtuen kuin ihmisten tautitilanteen vuoksi muuttuneen käyttäytymisen vuoksi.

Nyt tehdyistä muutoksista haluan kiittää erityisesti pienten yritysten asemaan tehtyä parannusta, jonka mukaan tuen jäädessä alle 2 000 euroon yritys saisi kuitenkin 2 000 euron kustannustuen, edellyttäen totta kai, että yritykselle on paitsi aiheutunut tukikaudella vähintään tämän summan edestä kustannuksia niin myös tuen muut edellytykset täyttyvät. Tämä on erittäin tervetullut muutos siitä syystä, että aiemmilla tukikierröksillä yleisin syy tukihakemuksen hylkäämiselle on ollut nimenomaan maksettavan tukisumman jääminen alle 2 000 euron, jolloin yritys on jäänyt kokonaan ilman tukea.

Toinen erittäin tärkeä ja oikeudenmukainen muutos tällä tukikierröksellä on yksinyrittäjien mahdollisuus saada tukea yli 2 000 euron suuruinen summa, jos kriteerit eli liikevaihdon lasku ja tukikauden kustannukset tähän oikeuttavat. Aiemmassa yksinyrittäjätuesahan summa oli kiinteä riippumatta siitä, miten suuri pudotus yksinyrittäjän liikevaihdossa oli tapahtunut tai miten paljon kustannuksia oli tukikaudella syntynyt. Myös tukisumman enimmäismäärä nousee aiemmasta 500 000 eurosta miljoonaan euroon yritystä kohti, mikä on niin ikään tärkeä muutos niille yrityksille, joiden toiminnassa on tapahtunut merkittävä romahdus.

Näiden nyt mainitsemieni parannusten lisäksi esitykseen on tehty myös joitakin muita muutoksia ja joustoja, jotka parantavat tuen toimivuutta ja vaikuttavuutta.

Arvoisa puhemies! Haluan vielä erikseen kiittää koko valiokuntaa ja teitä jäseniä, jotka täällä vielä paikalla olette, yksimielisestä päätöksestä liittyen pykälämuutokseen, jonka myötä esitämme hallituksen esityksessä olevan 15 vuorokauden rajan poistamista, jotta myös mahdolliset lyhyemmät sulkujaksot tulisivat korvauksen piiriin. Tämä liittyy siis yrityksiin, joiden toiminta suljettaisiin lain tai siihen liittyvän viranomaispäätöksen myötä. Tämä valiokunnan esittämä pykälämuutos on tärkeä, ja hienoa, että siitä löytyi yksimielinen näkemys.

Arvoisa puhemies! Täällä salissa ei enää ole paikalla perussuomalaisen edustajia, mutta tämän keskustelun alussa he käyttivät puheenvuoroja. Pidän hieman erikoisena perussuomalaisen edustajien puheenvuoroissaan tekemiä esityksiä EU:n elpymispaketin kaatamisesta. Viitataan tässä myös edustaja Kurvisen puheenvuoron loppuun, jossa hän totesi jotakuinkin näin, että tuilla ei Suomi toki nouse eivätkä Suomen yritykset nouse, vaan ratkaisu löytyy kestävämmästä kasvusta ja sen edellytyksistä. Siihenkin viitaten, ja nyt palaan näihin perussuomalaisen puheenvuoroihin ja elvytyspaketin kaatamiseen, se on kovin erikoista toki Euroopan vakauden ja turvallisuuden kannalta mutta erityisesti tässä yhteydessä, kun puhumme yritysten ja näiden yritysten työntekijöiden selviytymisestä tämän koronapandemian keskellä. Tiedämmehän sen, että suomalaiset yritykset, Suomi ja me suomalaiset elämme vahvassa kohtalonyhteydessä muun Euroopan kanssa. Itse esimerkiksi tulen Satakunnasta, joka on vientivetoinen teollisuusmaakunta, jossa on paljon pk-yrityksiä, myös palvelualan yrityksiä, jotka elävät puolestaan kiinteässä kohtalonyhteydessä tämän vientiteollisuuden kanssa, ja kyllä niille yrityksille on aivan välttämätöntä, että Eurooppa elpyy ja he saavat taas eurooppalaisista maista tilauksia. Siihenkin tämä EU:n elpymispaketti tietysti pyrkii, ja se on myös sitä kautta tie Suomen ja suomalaisten selviytymiseen.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

No, en mene nyt kuitenkaan tässä puheenvuorossani tämän pidemmälle elpymispakettiin, vaan totean, että nämä esitetyt muutokset tähän kustannustuki kolmoseen ja hallituksen esityksen kaikkineen ovat tervetulleita.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö.

17.10 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Valtio on jakanut tässä koronakriisin aikana monenlaisia tukia, joiden tavoitteena on ollut pitää yrityksiä pystyssä ja ihmisiä kiinni leivässä. Se on ollut välttämätöntä ja tarpeellista. Mutta rehellistä on myöntää, että täydellisesti se ei ole tietenkään mennyt. Yksi tunnistettu ongelma on ollut se, että tuet eivät ole huomioineet itsensätyöllistäjiä ja freelancereita, ja olen todella iloinen, että tähän epäkohtaan on nyt tartuttu.

Kustannustuki sinänsä on hyvin selkeä tukimuoto, mutta kaikkien alojen tilanteeseen se ei, ikävä kyllä, sittenkään sovellu, ja puhun nyt tietenkin kulttuuri- ja tapahtuma-alasta. Vain pieni osa lukemattomista kulttuurialan toimijoista pääsee tämän uudenkaan kustannustuen piiriin. Väliinputoajia on siis yhä, ja tarvitsemme tämänkin jälkeen yhä uusia ratkaisuja kulttuuri- ja tapahtuma-alan tilanteen helpottamiseen.

Elinkeinojen harjoittamisen rajoittamisen kynnyks on ihan syystäkin korkea, ja kun elinkeinon harjoittaminen kielletään lailla, on ollut aiheellista maksaa erillisiä korvauksia. Kulttuurialan tilannehan on se, että niitä toimintaedellytyksiä ei ole kielletty suoraan lailla vaan lakiin pohjautuvilla viranomaispäätöksillä, ja sen takia tällaisten erillisten korvausten maksaminen alalle vaatisi tulkintani mukaan poikkeamista tästä peruslinjasta, että valtio korvaa tulonmenetyksen sijaan vain kustannuksia. Ajattelen kuitenkin, että se olisi oikeudenmukaista.

Perustuslakivaliokunta teki tähän liittyen hiljattain painavan kannanoton. Valiokunnan mukaan tapahtuma- ja kulttuurialaan on kohdistunut erityisen voimakkaita rajoituksia ja oikeuden kohtuulliseen kompensatioon tulisi toteutua myös tämän alan kohdalla.

Arvoisa puhemies! Olen itse puhunut tämän puolesta pitkään ja toivon, että tämä perustuslakivaliokunnan painava kannanotto kuullaan hallituksessa. Ajattelen niin, että kulttuurialan freelancereiden tulisi saada korvauksia tästä pitkään jatkuneesta koronasulusta. Alan toimijat itse ovat esittäneet niin sanottua Tanskan mallia, jossa tietyin ehdoin kompensoidaan todennettavia menetyksiä ammattimaisesti toimiville freelancereille. Minusta se malli vaikuttaa toimivalta, ja sitä kannattaisi käyttää pohjana seuraavan freelancereiden tukipaketin valmistelussa.

Täällä keskustelussakin mainittu tapahtumien takuutuki toisi niin ikään turvaa ja antaisi mahdollisuuden suunnitella kesän tapahtumia tautitilanteen epävarmuudesta huolimatta. Osa kesän tapahtumista on jo nyt peruttu, ja moni on ihan hilkulla. Tapahtumatakuuhan on parhaillaan valmistelussa työ- ja elinkeinoministeriössä, ja eduskuntakin on sitä aiemmilla päätöksillään edellyttänyt. Kovin kauaa ei ole kuitenkaan varaa odottaa. Toivon niin ikään, että se saadaan tänne eduskuntaan pian.

Arvoisa puhemies! Paljon muitakin ratkaisuja tarvittaisiin, mutta niistä enemmän kenties jossain toisessa yhteydessä. Olen iloinen, että tämä uusi kustannustuki saadaan eteenpäin. Se parantaa kyllä merkittävästi monien yritysten ja yksinyrittäjien tilannetta.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vartiainen.

Pöytäkirja PTK 33/2021 vp

17.12 **Juhana Vartiainen kok:** Arvoisa puhemies! Ilmeisesti nämä pykälämuutosehdotukset ja lausumat tehdään vielä seuraavassakin käsittelyssä, mutta varmuuden vuoksi kerroin tukeni näille edustaja Kauman tekemille ehdotuksille, ja sen pidemmittä puheita toivotan teille, arvoisa puhemies, oikein hyvää pääsiäistä.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

6. Seuraava täysistunto

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Myös minä toivotan tälle sitkeälle joukolle hyvää pääsiäistä! Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 6.4.2021 klo 14.00. Toki valiokunnat työskentelevät tässä välissäkin.

Täysistunto lopetettiin klo 17.13.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola